

DE ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2019. november – december

Fotó: Tám László

ADVENTI HANGVERSENY

Fotó: Verébi Dávid

Szabó Petra

Döme András

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet kórusa
Vezényel: Ömböli Flóra

Nagy Imola

Patai Rebeka

Reyhan Dehdari

Kramarics Péter

Éder Rebeka

Dr. Fülöp Balázs

Dr. Fülöp Balázs és Gilincsek Balázs

Bajnóczy-díj átadása. Díjazott: Takács Gábor, Szemészeti Klinika

Dr. Reglódi Dóra dékánhelyettes és Dömse Angéla, Bajnóczy
professzor özvegye átadja a díjat Takács Gábornak

Takács Gábor fotója

Békés, boldog karácsonyi ünnepeket és eredményes, sikerekben gazdag új évet kívánunk!

ADVENTI HANGVERSENY

Idén 11. alkalommal rendezték meg karunkon az Adventi Hangversenyt. Az esemény idén is sikeresen töltötte meg az Aulát nézőkkel, akik bizonyára elégedetten távoztak a koncert végén. Ugyanis az idei hangverseny is hozta a korábbi éveken megszokott színvonalat. A színpadra lépő hallgatók, oktatók és munkatársak az elmúlt heteket nem hiába töltötték gyakorlással, zenéléssel – a koncerten elhangzó darabokat élmény volt hallgatni.

A zeneművek között Szabó Petra konferálása kalauzolta végig a nézőket. A hangverseny Dr. Reglódi Dóra tudományos dékánhelyettes benseőséges megnyitóját követően igazán meghittre sikerült.

A kar zongorája ismét remekelt, tiszta hangzása könnyedén adta vissza a különböző stílusú darabokat. Pedig a zongoristák nem kímlték: Döme András, Reyhan Dehdari, dr. Fülöp Balázs, Tóth Bálint és dr. Hollósy Tibor sokféle zenei stílusban szólaltatták meg a zongorát, mint önálló hangszer. Nagy Imola akusztikus hegedűjátékát Patai Rebeka kísérte zongorán, a két akusztikus hangszer gyönyörűen egészítette ki egymást. Matyikó Boglárka idén szóló klarinétdarabban készült, amelyben a vidáman pattogó futamokat, a karakteres ritmust örömmel hallgatni. Mózer Veronika egy saját válogatású népdalcsokrot adott elő kíséret nélkül, amely lassúbb dalok után a végén cserfes gondolatokkal zárt. Kramarics Péter énekét Éder Rebeka kísérte, az angol szövegű dal nemcsak szép, de elgondolkodtató is volt. Szabó Réka és Sóki Richárd gyönyörű duettjét Gáspár Dávid kísérte zongorán, operába illő hangjuk az egész aulát betöltötte. Ezzel a duettel zárult az első felvonás, a szünetben teasütemény, pogácsa és forró tea várta a nézőket.

Yusuf Rahila Marie-Clecentine énekével, Rebekka Grøthe kíséretével varázslatos igazi karácsonyi hangulatot a színpadra.

Remekeltek a kórusok is. Az első felvonást a Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet kórusa nyitotta meg Ömböli Dóra vezényletével, három nem tradicionális karácsonyi ének feldolgozással. A második felvonás kezdetén a norvég hallgatók Tinnitus kórusa hozta még közelebb az adventet és a karácsonyt a hallgatókhoz Thea Kolmannskog vezényletével.

A hangversenyen került sor az idei Bajnóczky-díj átadására, melyet Takács Gábor, a Szemészeti Klinika munkatársa vehetett át fotóművészeti tevékenységéért.

A koncerten került bejelentésre, hogy a koncert főszervezői feladatait, melyet eddig dr. Fülöp Balázs végzett, az idei évtől Gilincsek Balázs látja el.

A koncert zárásaként az újonnan főszervezővé avaszták Gilincsek Balázs (dob), a vele együtt zenélő Szabó Péter (ének, gitár) és Döme András (zongora) örömmelését hallhattuk.

Fülöp Balázs, Gilincsek Balázs

Forrás: TermészetBúvár 2018. május

TAKÁCS GÁBOR

„Fotós élettörténetem sokakhoz hasonlóan a régmúltba vezet vissza. A természet szeretete még kisgyermekként, a méhész apai nagyapámnál töltött nyarak és a szüleimmel közös mecseki kirándulások idején ivódott belém. Nagyapám megmutatta a kaptárak belsejét, elmondta, mi a virágpor, hogyan termékenyülnek meg a virágok és lesz a nektárjukból méz. A fotózás már ekkor megérintett. Amikor sokat fényképező édesapámmal szinte minden hétvégén a természetet jártuk, és a fürdőszobai rögtönzött laborban együtt hívtuk elő a felvételeket, már tudtam, életre szóló kapcsolat lesz a képkészítés. Azzal, hogy egy országos gyermekrajzpályázat nyereségéért nekem is saját fényképezőgépem lett, a szenvedélyemmé vált a fotográfálás, a fekete-fehér, majd a színes laborálás. A színes fotózás, de a filmelőhívás rejtelmeibe is apai nagybátyám vezetett be.

Felnőttként matematika-fizika tanári pályámat is felcseréltem a hivatásos fotózásra. Most éppen negyedszázada diagnosztikai fotós vagyok a Pécsi Tudományegyetem Szemészeti Klinikáján. Az igazi szerelem azonban a természet maradt, ezért is költöztem családommal a festői Hosszúheténybe.

Különösen a makro- és a tájfotózást kedvelem. Tagja vagyok a naturArt és a Magyar Fotóművészek Szövetsége alkotóközösségének. Munkáimmal több elismerésben részesültem a hazai és külföldi fotós pályázatokon.

Fődíjat kaptam „A Hegyi Flóra és Fauna Nemzetközi Fotográfiai Versenyen” (Portugália 2016), a Dolomitokban készült felvételemmel. Díjazott képpel szerepeltem a „NaturaScienze Europas 2017” (Németország) fotópályázaton, és kiállított képem volt a „Golden Turtle 2017” (Oroszország) fotós seregszemlén. A két utóbbira új kedves témámmal, az asztrotájképpel neveztem, ahol a táj és a csillagos égbolt együttes ábrázolása valósul meg. A végtelenre állított optikámmal így a térben és időben végtelent együtt fotózhatom azzal, ami „itt és most” van, miközben lélekben közelebb kerülök ahhoz, aki mindezeket megalkotta.”

További fotók az Adventi Hangversenyről: 61. oldal – a szerk.

Főszerkesztő: Bogár Lajos

Szerkesztők: Barthó Loránd, Ábrahám Hajnalka, Bátor Judit, Gracza Tünde, Hollósy Tibor, Kozári Adrienne, Ludány Andrea.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295. Nyomtatta a PTE Nyomdája.

Tisztelt Olvasók!

Remélem, az alábbi irodalmi összeállítással sikerül egy kis karácsonyi meglepetést szerezni Önöknek. Például azzal, hogy az inkább prózáíróként ismert Szabó Magdának most egy versét olvashatják, míg a költő Szabó Lőrincnek és Pilinszky Jánosnak pedig publicisztikai írásait, a karácsonyhoz kapcsolódóan. Kellemes ünnepeket, boldog új évet kívánok Mindnyájuknak!

Kiss Tamás
könyvtáros

Ady Endre: Virágos karácsonyi ének

Óhajtozom el a Magasságba,
Nagy a csúfság ideleln,
De van Karácsony, Karácsony,
Istenem, én Istenem
S ember-vágy küldte Krisztusunkat.

Két gerlicét vagy galamb-fiókát,
Két szívet adnék oda,
Hogyha megint vissza-jönne
A Léleknek mosolya
S szeretettel járnánk jászolhoz.

Krisztus kívánata, Megtartóé,
Lázong át a szívemen,
Mert Karácsony lesz, Karácsony,
Istenem, én Istenem,
Valaha be szebbeket tudtál.

Óhajtozom el a Magasságba
Gyermekségemben kötött
Minden szűzséges jussommal,
Mert az emberek között
Nem így ígértetted, hogy éljek.

Követelem a bódító álmot,
Karácsonyt, Krisztus-javát,
Amivel csak hitegettek,
Amit csak hinni szabad,
Csúfság helyett a Magasságot.

Lábainknak eligazítását
Kérem én szerelmesen,
Karácsony jöjjön, Karácsony
És száz jézusi seben
Nyiladozzék ékes bokréta.

Sík Sándor: Karácsonyi álom

Magyar karácsony fekete-fakója
És minden, ami mostani, múltjon,
Száz pici gyertya gyújtatlan gyúljon,
Csillagos álom pelyhes takarója.
Álom, álom karácsonyi álom! –

Álom, álom... Betlehemben
Kicsike Jézus megszületett.
Szép Szűz Mária, egek ékessége,
Mi bűnös lelkünk egy édessége
Csókkal hajol a jászolka tövébe,
Kicsi Jézuskára rájanevet.
Édes kicsi Jézus, mindenlátó Jézus,
Ügyefogyott népre, ránk mosolyog
Csilló levegő-égben, boldog fényességben
Nekünk dalolnak angyali karok.

„Dicsőség, dicsőség mennyben az Istennek,
Békesség, békesség földön az embernek!”

Álom, álom... Kegyes kicsi Jézus,
Panaszkodjunk-e teneked?
Okos kicsi Jézus, igazlátó Jézus,
Hiszen te jól tudsz mindeneket!
S te, fényes szép angyalsereg,
A békességet is ismered!
A békesség – te jól tudod, – meleg cipő:
És édesanyja a bánási búza.
A békesség a nagy hegyek nyugalma:
És homlokukat a Tátra koszorúzza.

A békesség egy csendes kicsi napsugár talán,
Amely a mély komoly vizek tükrén remeg:
De máshol még nem látják szegény magyar szemek,
Csak Pozsony ős Dunáján és Szent Anna taván,
A békesség a kassai harangzó,
S a székely falukon a pásztorok miséje
Kétszerte szent!...
Dicsőség a magasban... Kicsi Jézus,
Tedd, hogy legyen békesség idelent!

Dicsőség, dicsőség a magasságoknak,
Békesség a földön, békesség, békesség
Szegény magyaroknak.

A pásztorok imádása. 97 x 246 cm, fatábla. Berlin, Kaiser Friedrich-Museum (Bode-Museum)

Hugo van der Goes flamand festő és grafikus, a korai németalföldi festészet vezető mestere. Születésének, halálának pontos időpontja bizonytalan. Annyi bizonyos, hogy a 15. században élt és alkotott, a genti festő céh tagja lett és vezető szerepet töltött be Gent város művészeti életében. Szinte megszállottan törekedett arra, hogy elődjeit meghaladja, s a festészetet megújítsa.

Szabó Magda Karácsony

Oldják iszákjukat a csendesülő,
alacsony fellegek,
omlik az ártatlan, az együgyű hó
a háztetők felett.
A füst elkapja derekát,
együtt forognak,
úgy imbolyodik a világ,
ahogy ők imbolyodnak.

Húzzák már komoly szarvasok
az ünnepet,
szájuk körül az esti pára
s az eltűnt gyermekkor lebeg.
Omlik a hó, ömlik a hó,
nem nézi, hova hull,
csak bámulnak a szarvasok,
szarvukon gyertya gyúl.

Ömlik a hó, omlik a hó,
leng, surrog és kering,
eltemeti a surranó
december lépteit,
meztelen, ezüst lábnyoma
nem villan már sehol,
a szarvas békén lépeget,
bizakodik, dalol.
„Honnan jössz?” – kérdezem a hótól.
„Te hova mégy?” – a hó ezt kérdezi.
Rám néz, én meg rá. Hallgatok.
Mit feleljek neki?

Reményik Sándor: A szőnyeg visszája

Brandt Józsinak

Kétségbe esem sokszor én is
A világon és magamon,
Gondolva, aki ilyet alkotott:
Őrülden alkotott s vakon.

De aztán balzsamként megnyehít
Egy drága Testvér halk szava,
Ki, míg itt járt, föld angyala volt,
S most már a mennynek angyala:

„A világ Isten-szötte szőnyeg,
Mi csak *visszáját* látjuk itt,
És néha - legszebb perceinkben -
A színéből is - - *valamit.*“

1933 február 6.

Tűz Tamás: Késő karácsonyok

Kezdetben voltak már a végső dolgok,
alfa és ómega már összeért,
Jézuska lába szalmaszálba bomlott,
gyermekszeme meglátta már a vért,
amely Heródes késeiről csorgott.
Az első karácsonyon is csikasz
farkasok bújták már az erdőt-bokrot
s az elveszettek nem termett vigasz.

De volt Messiás, betlehemi csillag,
várták a szabadító hírnököket,
volt báránybégetés és szénaillat,
Mária szeme fényben tündökölt.
Így van ma is késő karácsonyunkon:
lobogó gyertyák és kemény padok,
ha zúg a szél is kint s akármilyen súly nyom,
én akkor is aranykort álmodok.

Pilinszky János: A karácsony margójára

Túl a történeti valóságon, Jézus megtestesülése – a bölcsőtől a koporsóig – egyúttal az isteni-emberi történet legtömörebb, legegyszerűbb és legösszetettebb képeit és szimbólumait ajándékozta nekünk.

Mária és József alakja a bölcsőben fekvő gyermekkel: a család, minden család örök bensőséges képe. Ugyanakkor azonban, szinte észrevétlen fordulattal, isteni költészettel: az örök szüzesség képe is. A család, a termékenység jegyei mögött itt az ember másik magasrendű életformájának, a természetfölötti élet előképének, a szüzességnek is legbensőségesebb „hármában” gyönyörködhetünk. Külön-külön és együtt: Jézus, Mária és József alakjában, a szent család, a karácsonyi barlang szeplőtelen látványa, egyszerre kimeríthetetlen szemléleti kincse minden családnak, s vezérszavaként minden egyes – társas vagy végképp magányos – emberi életnek. Csodálatos egyetemességet rejt magában, s oly észrevétlenül egyszerű „fogalmazásban”, amire egyedül a természetfeletti képes. Mint család: áldást osztó képe az emberiségnek, s ugyanakkor – a szüzesség isteni mélységű fölfedésével – az örök, egyszeri ember megszentelése, annak kodifikálása, hogy az egyes ember a történelemnek nemcsak láncszeme, hanem egyúttal fölülmúlhatatlan végcélja, Isten szeretetének legfőbb tárgya is. Természetes és természetfeletti eme csodálatos egyensúlyában csakis így lehet jelen *már most és már itt* az a hatalmas feszültség, mely drámájával az egész univerzum sorsát kimérte, s melybe *már most és már itt* belefér a kereszt éjszakája, a bal és jobb lator, Veronika kendője és Júdás árulása, az egész emberi történelem, s azon is túl az egész teremtett világ „türelmetlen várakozása”. Az egyszerű képet (pásztorok, királyok és ökrök foglalatában) ihletett kézzel és kiapadhatatlan odaadással nem hiába idézték fel templomok falán a századok. E kép, mely természetfeletti „elkötelezettségével” mindent fölülmúló történetét ígér – így érkezik ma is közénk, az éjszakában megeredő hőésés intimitásával.

(*Új Ember*; 1968. december 15.)

Az első karácsony óta...

Nincs nyomasztóbb, mint az élet kegyetlen törvényét szemlélni. Azt, hogy egymásból élünk; hogy fölfaljuk egymást; azt, hogy a természet „rendje” egy éhségből és rettegésből fölrakott, önmagában vérző gúlához hasonló.

És ebbe a kegyetlen rendbe „lépett be”, megszületvén és megtestesülvén Isten Báránya, a mi Jézusunk, hogy a világ kegyetlen rendjét megváltsa. A „vérző gúlán” mit se módosítva, gyökeresen megfordította annak jelentését. Nem tagadta, hogy „fölfaljuk egymást”. Azt mondta inkább, hogy mindannyian étel és táplálék vagyunk. Már itt, a világban, e “vérző gúlán” belül a kegyetlen tényeket a szeretet realitásává változtatta, amikor valódi ételként és valódi italként osztotta szét magát – mindannyiunknak példát mutatva.

Az első Karácsony, a Fiúisten megtestesülése óta mindenek prédája helyett mindenek ételvé, táplálékává lettünk, s tudjuk, hogy a természet rettenetes törvénye mögött valójában a szeretet örökös áldozása a végső realitás.

(*Új Ember*; 1975. december 28.)

Szabó Lőrinc: Ahogy a karácsony a hétköznapból megszületik

Mint egy csoda, úgy jött ez a hó. Váratlansága, frissessége, ajándékszerű jellege egészen boldoggá tette és felvillanyozta az embereket.

Nagyon ránk fért ez a kis felvillanyozás. Mert a nagy ünnep, a nagy előkészület, a nagy várakozás – úgy hiszem – mindenkinek alaposan és előre kimeríti testét-lelkét. Más, apróbb ünnep, mint például a vasárnap, amiből 52 meg 53 is jut egy esztendőre, sokkal kényelmesebben köszönt ránk. A hétköznapi valóság és a munka közt ott van a szombat éjszakai pihenés, mindenki frissen ébred a reggelbe, a nyugalomba. A karácsony azonban – és fenséges ünneptársai – minden átmenet nélkül ér el bennünket.

Már hetek óta minden téren erősebb a tempó. Az utolsó napok egyre zsúfoltabbak. Az utolsó órák gondja pedig már oly óriási, mintha a lélekben is az a roppant forgalom játszódna le, amely a karácsonyesti-hétköznapi utcákon torlódként össze. Még és még és még kell, vagy kellene valami, bevásárlás, megemlékezés, elintézés, üdvözlés, értesítés, szaladgálás, otthoni készülődés – még és még és még; s végül kényszermegoldásokkal is megelégszik az ember, csakhogy jöjjön már, jöhessen már a Jézuska és a Karácsonyfa.

S akkor, akkor, amidőn már csakugyan vége a napnak (a hétköznapnak, amelynek megnőtt feladatait megrövidült idő alatt kellett elvégezni), vagy amidőn az elmaradtat egy feledést kereső gesztussal eltörli a lelkéről az ember – akkor egyszerre átmenet nélkül és teljes ragyogásában ömlik szét az előbb még izgatott és ideges és lázasan dolgozó lakásokban a Béke, az Ünnep.

A vasárnapok elkülönülten, önállóan, függetlenül vannak az évben. A karácsony szervesen fejlődik a munkás hétköznapból, előttünk születik meg – munka, szürkeség és mindennapiság csodálatos metamorfózisa!

És ez a szép benne... És ezért fogadtuk ma, éppen ma, épp az utolsó napon ezt az éjszaka jött, nagy, bundás fehérséget olyan különös örömmel. Örömről már reggel az eljövendő estének szólt, amelyet széppé igyekszünk tenni, és annak, hogy íme: az ég is segít és fárad, mint mi, ennek a szent napnak hétköznapi zsúfoltságában, az ég is fárad, és mint a fehér karácsonyt megadta, úgy megadja talán a többit is, amit kérünk.

1930.

Forrás: Internet, Digitális Irodalmi Akadémia

Két pécsi aneszteziológus is részt vett a bangladesi ikrek szétválasztó műtétjében

A bangladesi ikrek szétválasztó műtétjének narkózisában három magyar aneszteziológus vett részt: Budapestről dr. Csapody Marcell, a PTE, AITI-ből dr. Ezer Erzsébet és dr. Szenohradzski Katalin osztályvezető klinikai főorvosok. A bangladesi, fejüknél összenőtt ikrek világszenzációnak számító, szétválasztó műtétjénél több mint 10 fős aneszteziológus csapat dolgozott együtt. A magyar orvosok a dakkai kollégákkal működtek együtt, és esetenként vezették a munkát.

Dr. Ezer Erzsébet és dr. Szenohradzski Katalin 36 órán át teljesítettek szolgálatot a műtőben, minimális pihenőidőkkel. Áldozatos munkájuknak is köszönhető, hogy a gyerekek kibírták a rendkívül hosszú műtői folyamatot. A magyar kollégák a posztoperatív szak első hetében is éjjel-nappal a gyermekek mellett maradtak – a kórház egyik üres kórtermében lakva –, hogy az idegsebészeti intenzív osztályon szerzett tapasztalataikkal támogassák a bangladesi szakemberek munkáját.

Mint ismeretes, a Cselekvés a Kiszolgáltatottakért Alapítvány magyar orvoscsapatát 2017-ben kérték fel az akkor másfél éves Rabeya és Rukaya szétválasztására. A teljes egészében magyar tervezésű és kivitelezésű Operation Freedom szétválasztó műtét sorozat első fázisát a közös agyi fő szállítóér-szakasz szétválasztása jelentette endovaszkuláris módszerrel, amit dr. Hudák István végzett 2018-ban Dakkában. A második, plasztikai sebészeti fázis, a speciális magyar tervezésű szövetátültető implantátum-rendszer beültetése és fél évig tartó fokozatos tágitása Budapesten zajlott, dr. Pataki Gergely vezetésével. Az idei, augusztus eleji végső szétválasztás a műtét sorozat harmadik fázisa volt, melynek idegsebészeti részét, az agyak szétválasztását dr. Csókay András idegsebész végezte. Az Operation Freedom jelenleg zajló negyedik fázisát a rehabilitáció, illetve az ismét a plasztikai sebészeti szakterülethez tartozó, a továbbiakra tervezett koponyarekonstrukciós műtétek jelentik dr. Pataki Gergely vezetésével.

A Cselekvés a Kiszolgáltatottakért Alapítvány csapatának vezető orvosai – dr. Pataki Gergely és dr. Csókay András – dr. Csapody Marcell aneszteziológussal együtt szeptember 9-én visszautaztak Dakkába, hogy felmérjék az augusztus 1-jén és 2-án 33 órás maratoni műtéttel szétválasztott bangladesi sziámi ikrek állapotát, valamint megkezdjék az Operation Freedom névre keresztelt műtét sorozat negyedik szakaszának, a rehabilitációnak és a koponyarekonstrukciónak a tervezését illetve kivitelezését.

Dr. Ezer Erzsébetnek és dr. Szenohradzski Katalinnak szeretettel gratulálunk!

Dr. Ezer Erzsébet (balról) és Dr. Szenohradzski Katalin

Dr. Dóczi Tamás professzornak ítelték a Pannon Tudományos díjat

Pannon Tudományos Napot tartottak a Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampuszán (PEN). A konferencián különböző témákban hallhattak előadásokat a résztvevők, valamint több díjat és elismerést is átadtak. A konferenciasorozatot 2004-ben indította útjára a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi és Veszprémi Területi Bizottsága. A rendezvénynek azóta a PEN ad otthont. A fórum egyik fő célja, hogy az előadók megismerjék egymás szakterületét és kutatásait.

„Ez dunántúli tudományos mustra, a „mindentudás egyeteme”, ahol az oktatók, a kutatók bemutatják legfontosabb tudományos eredményeiket. Ez inspirációt adhat a hallgatóknak, továbbá komoly kapcsolatépítési lehetőség is, hiszen a kutatók beeláthatnak egymás munkáiba, kutatásaiba” – fogalmazott Németh Kornél, a PEN egyetemi docense.

A konferenciának 15. alkalommal adott otthont Nagykanizsa. Balogh László polgármester kiemelte, hogy a kampuszon végzett tudományos munkának hatása van Kanizsa jövőjére is. A konferencián több elismerést is átadtak. A Pannon Tudományos díjat dr. Dóczi Tamásnak, az Idegsebészeti Klinika egyetemi tanárának ítelték, és díjazták a PhD-hallgatókat is. Idén a Veszprémi Akadémiai Bizottság dr. Kakasi Balázst, a Pannon Egyetem Műszaki Informatikai Karának hallgatóját jutalmazta az elismeréssel, aki fejlesztett egy spermiumalapú toxicitási tesztet, ahol a spermium, mint teszt-szervezet van jelen. Ebben az újdonság az, hogy ez könnyen és olcsón hozzáférhető, és mégis magas érzékenységgű teszt-szervezet.

A PAB díját Kemenesi Gábor, a PTE hallgatója nyerte el, kutatásának egyik központi témája a denevérek szerepe a vírusok fennmaradásában.

Schöpf-Mérei emlékérmét kapott Ertl Tibor professzor

Dr. Ertl Tibor gyermekgyógyász és neonatológus professzornak, karunk szak- és továbbképzésért felelős dékáni tanácsadójának a Magyar Gyermekorvos Társaság Schöpf-Mérei emlékérmét adományozott, ami rendkívül rangos elismerés. Professzor úrnak szeretettel gratulálunk!

Dr. Kovács Márton nyerte a 2019. évi Békésy György-díjat

A Magyar Fül-orr-gégész és Fej-nyaksebész Orvosok Audiológiai Szekciójának szeptember 19-21. között Bükfürdőn megrendezett 56. Vándorgyűlésén átadták a komoly presztízzsel bíró Békésy György díjat. Az elmúlt 10 esztendő során ezúttal 8. alkalommal nyerte el az elismerő címet a Pécsi Fül-orr-gégészeti és Fej-nyaksebészeti Klinika Klinika rezidense. Ezúttal dr. Kovács Mártont hirdették ki győztesnek, aki a „Hirtelen halláscsökkenés esetén alkalmazott műtéti megoldások” című pályamunkájával képviselte Egyetemünket.

Pro Sanitate-díjban részesült dr. Lujber László, a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika egyetemi docense

Átadták a Batthyány-Strattmann László- és Pro Sanitate-díjakat október 31-én a Pesti Vigadóban. A gyógyítás szellemisége évezredekken keresztül nem változott, „a szeretettel fordulás elesett embertársaink felé meghatározta az emberiség történelmét” – mondta Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere az egészségügyi szakmai díjak átadásán.

Kásler Miklós köszöntőjében úgy fogalmazott: a díj névadója, Batthyány-Strattmann László orvos ezt a szemléletet képviselte, hiszen azokat gyógyította, akiket mások már nem. A miniszter felidézte: Batthyány-Strattmann László dúsgazdag arisztokrataként élvezhette volna az élet minden örömét, de ő az I. világháborúban, majd azt követően is a legnyomorultabbaknak, a legszegényebbeknek szentelte életét. „Ez a díj nem tudományos munkásságért járó díj, hanem annál lényegesen több, az emberség kitüntetése” – emelte ki. Egyben arra kérte a kitüntetetteket, hogy ezt a mentalitást adják tovább a következő generációknak abban a korban, amikor a gyógyítás ősi művészetét egyre inkább kezdi kiszorítani az egészségügyi szolgáltatások rendszere.

Az egészségügyi ellátás érdekében kifejtett kiemelkedő szakmai, közszolgálati tevékenysége elismeréseként Pro Sanitate-díjban részesült dr. Lujber László, a PTE, KK Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikájának egyetemi docense is.

Szeretettel gratulálunk!

A Kari Tanács 2019. október 3-i ülésének határozatai

29/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a professzor emeritus cím adományozását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Szeberényi József PTE, ÁOK Orvosi Biológiai Intézet és Elektronmikroszkópos Laboratórium	71	0	0

30/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a címzetes egyetemi tanári cím adományozását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Sikorszki László Bács-Kiskun Megyei Kórház	65	3	3

31/2019. (10.03.) számú határozat:

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel támogatta a címzetes egyetemi docensi cím adományozását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Stephan Möhlhenrich RWTH Aachen Egyetem	70	0	1

32/2019. (10.03.) számú határozat:

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel elfogadta a Tanulmányi Bizottság hallgatói tagjainak megválasztását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Horváth Márk László hallgató	70	0	1
Király Ágnes hallgató	69	1	1

33/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredményekkel elfogadta a Romhányi György Szakkollégium elnökének megválasztását:

Név	Igen	Nem	Tart.
Dr. Gergics Marin PhD-hallgató	70	1	0

34/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag támogatta a PTE ÁOK Győri Kardiológiai Külső Tanszék létrehozását a Petz Aladár Megyei Oktató Kórházban.

35/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag támogatta a PTE ÁOK Győri Sebészeti Külső Tanszék létrehozását a Petz Aladár Megyei Oktató Kórházban.

36/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a Szülészeti Aneszteziológiai nem-önálló Tanszék létesítését az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetben.

37/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egy tartózkodás mellett elfogadta a PTE ÁOK Szakmai Előmeneteli Szabályzatának módosítását.

38/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta az „Egészségtudományi angol-magyar szakfordító és tolmács” szakirányú továbbképzés kivezetését az ÁOK szakirányú továbbképzési palettájáról.

39/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a Neurológia, idegsebészet és pszichiátria fogorvostan hallgatóknak tantárgy címének pontosítását.

40/2019. (10.03.) számú határozat: Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egy tartózkodás mellett elfogadta a tanulmányait a 2020/2021. tanévben megkezdő hallgatók számára érvényes költségtérítési díjakat.

Idén is népszerű volt az ÁOK és a GyTK nyílt napja

Közös nyílt napot tartott november 23-án karunk és a Gyógyszerésztudományi Kar. A Romhányi György aulában az interaktív programok mellett voltak szakbemutató előadások, és a felvételi eljárás átfogó bemutatására is sor került. A tájékoztató pultoknál a karok hallgatói és oktatói várták a résztvevőket, akiktől személyesen is lehetett kérdezni. A gyógyszerész- és fogorvosképzést bemutató standoknál ki is lehetett próbálni néhány tevékenységet, a gyógyszerészeknél pipettázhattak, ételfestékkel megszínezett vízből a térfogatmérő-eszköz segítségével különböző mintákat festhettek. A fogorvostudományi szak standjánál pedig ki lehetett húzni, meg lehetett fúrni és be lehetett tömni a rossz fogat, emellett foglennyomatot is lehetett készíteni.

Új Dunántúli Napló

A Doktori és Habilitációs Tanács ülései

2019. május 13.

1. Doktori ügyek

Dr. Szujó Szabina, egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) értekezésének védeése 2019. április 10-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Burkus Máté, egyéni felkészülő (Ortopédiai Klinika) értekezésének védeése 2019. április 11-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Tóth Eszter, egyéni felkészülő (Fül-Orr-Gégeklinika, Farmakológiai Intézet) értekezésének védeése 2019. április 18-án 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Kátai Emese, egyéni felkészülő (Laboratóriumi Medicina Intézet) értekezésének védeése 2019. április 18-án 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Bányai Dániel, egyéni felkészülő (Urológiai Klinika) értekezésének védeése 2019. április 29-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD fokozat odaítélését.

2. Habilitációs ügyek

A Tanács egyhangú szavazással javasolja az EHHB-nak az alább nevezettek részére a cím odaítélését:

Dr. Czömpöly Tamás, laboratórium vezető, Immunál Kft. Pécs

Dr. Nagy Gábor, főorvos, Országos Klinikai Idegtudományi Intézet

Dr. Tárnok András, egyetemi adjunktus, Gyermekklinika

Dr. Varga Csaba, egyetemi adjunktus, Élettani Intézet

2019. július 1.

1. Doktori ügyek

Dr. Márta Katalin, III. éves PhD-hallgató (Transzlációs Medicina Intézet) értekezésének védeése 2019. július 1-jén 92%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Illés Anita, egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika – Anatómiai Intézet) értekezésének védeése 2019. május 17-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Sümege Katalin, egyéni felkészülő (Orvosi Genetikai Intézet) értekezésének védeése 2019. május 27-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Nagy Gabriella, egyéni felkészülő (Reumatológiai és Immunológiai Klinika) értekezésének védeése 2019. május 30-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Makkos-Weisz Attila, egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) értekezésének védeése 2019. június 4-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Sorinola Abayomi Akinrinsola, egyéni felkészülő (Debrecen – Idegsebészeti Klinika) értekezésének védeése 2019. június 7-én 75%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Petrovics Laura, egyéni felkészülő (Sebészeti Klinika – Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) értekezésének védeése 2019. június 17-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Mátyás Petra, egyéni felkészülő (Orvosi Genetikai Intézet) értekezésének védeése 2019. június 19-én 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Gács Boróka, egyéni felkészülő (Magatartástudományi Intézet) értekezésének védeése 2019. június 19-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Feller Diána, egyéni felkészülő (Élettani Intézet - Gyógyszerészeti Biotechnológiai Intézet) értekezésének védeése 2019. június 20-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Ernszt Dávid, egyéni felkészülő (Élettani Intézet – Gyógyszerészeti Biotechnológiai Intézet) értekezésének védeése 2019. június 21-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Sarlós Donát Péter, egyéni felkészülő (Urológiai Klinika) értekezésének védeése 2019. június 24-én 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Kugyelka Réka, egyéni felkészülő (Immunológiai és Biotechnológiai Intézet) értekezésének védeése 2019. június 25-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Csécsi Péter, egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) értekezésének védeése 2019. június 28-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Józsa Gergő, egyéni felkészülő (Gyermekklinika – Anatómiai Intézet) értekezésének védeése 2019. június 28-án 95%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

2019. szeptember 16.

1. Doktori ügyek

Dr. Komáromy Hedvig, egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) értekezésének védeése 2019. szeptember 6-án 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Mérei Ákos, egyéni felkészülő (Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet) értekezésének védeése 2019. szeptember 11-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

2. Habilitációs ügyek

A Tanács javasolja az alább nevezettek pályázati anyagának bíráló bizottságokhoz történő kiadását:

Dr. Simon Mária, egyetemi adjunktus, Pszichiátriai Klinika

Dr. Lempel Edina, egyetemi adjunktus, Fogászati Klinika

Dr. Varjú-Solymár Margit, egyetemi adjunktus, Transzlációs Medicina Intézet. A PhD-fokozatszerzés óta még nem telt el az 5 év. A tanács támogatólag továbbította az alább nevezett pályázati anyagát az EHHB-nak a habilitációs eljárás megindításáról szóló döntés meghozatala érdekében.

A Tanács az alább nevezett pályázó anyagát többségi nem szavazattal elutasította:

Dr. Hantz Péter, tudományos főmunkatárs, Biofizikai Intézet

3. Egyéb

Dr. Sümegi Balázs egyetemi tanár elhalálása miatt az *Interdiszciplináris Orvostudományok Doktori Iskola* vezetői teendőit ifj. Dr. Gallyas Ferenc egyetemi tanár látja el 2019. szeptember 16-tól.

Dr. Szekeres Júlia
egyetemi tanár

a PTE, ÁOK Doktori és Habilitációs Tanácsának elnöke

Forrás: BAMA 2019. 11. 17.

Ötezer külföldi diákkal számolnak az egyetemen

Tavaly július 1-jén vette át a Pécsi Tudományegyetem vezetését Miseta Attila. A rektor egyebek mellett a külföldi hallgatók létszámáról, a jelenleg futó fejlesztésekről és a következő időszak terveiről is beszélt.

– Hogy állnak jelenleg a Modern Városok Programmal kapcsolatos fejlesztések?

– A Program legnagyobb volumenű eleme az orvoskar új szárnya. Az építkezés a terveknek megfelelően alakul, az épület már szerkezetkész állapotban van. Menet közben – ahogy szinte minden építkezés esetében – felmerültek többletköltségek, áremelkedések, ezekkel kapcsolatban folyamatban vannak az egyeztetések. A műszaki átadás jövő májusra van időzítve, nyáron lesz az úgynevezett próbaüzemmód, majd szeptemberben vehetik birtokba a hallgatók és az oktatók. Az új épületbe négy intézetünk költözik, az Élettani, a Transzlációs Medicina, a Gyógyszertani és a Népegészségtani Intézet. A Modern Városok Program keretében megvalósult a Nemzetközi Oktatási Központ és Idegen Nyelvi Központ Damjanich utcai épületének felújítása, és korábban szintén átadtuk az ehhez kapcsolódó Damjanich kollégiumot is. Gőzerővel folynak az építkezések az Egészségtudományi Kar belvárosi egységében is. A Jakabhegyi úton lévő Balassa Kollégium felújításával adódtak gondok, újra ki kellett írni a közbeszerzést, és a becsült költség magasabb, mint a rendelkezésre álló keret, emiatt csúszik az átadás. Nem MVP-projekt, de fontos megemlíteni, hogy a közeljövőben elkezdődhet az új Elméleti Fogászati Tömb építése is.

– Jelenleg közel 4300 külföldi hallgató jár a PTE-re, ez elégedettségre ad okot, vagy van még hova fejlődni?

– A külföldi hallgatói létszám az adottságoknak megfelelően alakul, azaz összefüggésben van az oktatói létszámmal és terheléssel, illetve a rendelkezésre álló facilitások terhelhetőségével. Ha elkészül az új oktatóépület, akkor újra tud bővíteni az orvoskar is. Már most minden ötödik hallgató külföldi, reményeink szerint már a következő tanév elején elérjük az 5000-es létszámot. Ugyanakkor az egyik legfontosabb feladatunk a magyar diplomás utánpótlás-nevelés. E tekintetben is szeretnénk erősíteni a pozíciónkat a megyében, a régióban, a Dunántúlon. Ez a mindenkori kari és rektori vezetések kiemelt

feladata. Intenzíven foglalkozunk a lemorzsolódás csökkentésével is, létrehoztunk egy teljesítményértékelő rendszert, aminek a próbaüzeme folyik. Elindítottunk egy szakkonzolidációs folyamatot, felszámoltuk az olyan szakokat, melyeken évek óta mindössze egy-két hallgató van.

– Eltörölte a kormány a tervezetet a felsőoktatásba való jelentkezéshez szükséges nyelvvizsgáról. Mi a véleménye erről?

– Mi egy intézkedés-sorozatot terveztünk, elsősorban a nyelvtanár kollégákra támaszkodva, hiszen több mint száz nyelvtanárral rendelkezünk. Gimnáziumi előkészítővel, együttműködésben a közneveléssel szeretnénk felkészíteni a leendő hallgatókat. Az, hogy ez a jogszabály most nem lép életbe, haladékot jelent, és ezt így is fogjuk fel. A munkát, amit elkezdtünk, nem hagyjuk abba, az egy jelentős hozzáadott érték, ha a hallgató rendelkezik megfelelő szintű nyelvtudással. Ez a jelentkezőknek már a felvételtkor többletpontot jelent, hallgatóvá válva pedig már az oklevélkiadás feltétele is teljesül.

– Az egyetemi vezetés tekintetében lesznek személyi változások a jövőben?

– Lesznek. Nem csak az egyetem vezetésében, hanem a menedzsmentjében, oktatási struktúrájában is szeretnénk további, minőségi változtatásokat. Ennek megfelelően minden munkatársunk számára legmegfelelőbb pozíciót próbáljuk megtalálni. Tíz évvel ezelőtt az egyetemi menedzsment elfért a Szántó Kovács János utcai épületben az egyik karunkkal együtt, ma már azon kívül tele van a Vasvári Pál utcai épület is, és a kari adminisztratív apparátusok is tovább nőttek. Tény, hogy az adminisztratív háttérkörnyezet is módosult, a kihívások nőttek, de ezzel együtt azt gondolom, hogy ezt meg kell változtatni. A cél egy karcsúsított, hatékony adminisztráció.

– Az egyetem és a város kapcsolatában várható-e változás a jövőben?

– Reményeim szerint fenntarthatjuk, illetve erősíteni tudjuk a kapcsolatrendszerünket. Az önkormányzat és az egyetem vezetése is elsősorban szakmai feladat, úgyhogy mindent a szakmai céloknak kell alárendelni. Mi a korrekt és jó együttműködés hívei vagyunk, amelyet megpróbálunk az operatív szinteken is erősebbé tenni.

Tóth Viktória

„Nem tartom magam ókonzervatívnak, konzervatívnak azonban mindenképp”

Portrébeszélgetés dr. Karátson Andrással, az orvostudomány doktorával, a Pécsi Tudományegyetem
Általános Orvostudományi Karának emeritus professzorával

Amikor kerestem, épp egy budapesti kongresszuson tartózkodott, ahol a kollégájával egy posztert is bemutattak. Éreztem a leveléből, majd később a hangjából is, mennyire fontos volt ez neki, a jelenlét, a szakmabeliekkel való találkozás, a tudományban való elmélyedés. Különös csillogás van a szemében, amikor a hivatásáról mesél, árad belőle az elkötelezettség és az elődei iránti tisztelet. Úgy sorolja a dátumokat, szakmája fontos eseményeit és az azokban szereplőket, mint ha lexikonból olvasná, látszik, hogy sok időt tölt a múltban történetek számba vételével, az értékek megőrzésével. Már nem praktizál, de elképzelem, milyen törődéssel bánhatott a betegekkel is, és ez mennyire hiányozhat neki. De nem csüggedten mesél, ma is tevékenyen tölti az idejét. Dr. Karátson András, az orvostudomány doktora, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának emeritus professzora büszkén húzza fel a zakót és a nyakkendőt a fotózáshoz, és mosollyal, készséggel felel a kérdéseimre.

– Ön a régi időkből való úriember, aki ezt a címet büszkén tudja viselni.

– Ez fakadhat egyrészt a családi neveltetéséből, másrészt a középiskolában tapasztaltakból, az ott belénk kódolt erkölcsi szabályszerűségekből. Nem tartom magam ókonzervatívnak, konzervatívnak azonban mindenképp. Koncertekre, egyetemi, tanári összejövetelekre – hacsak lehet – nyakkendőt húzok, az öltözet a téma és a környezetem iránti tiszteletemet fejezi ki. A fiatalok körében gyakran találkozom ettől eltérő szokásmóddal, de nemrégiben, a vizsgák idején, amikor a kar Szigeti úti, központi épületében jártam, örömmel vettem tudomásul, hogy a diákok elegánsak. A legidősebb unokánk Freiburgban DAAD-ösztöndíjjal negyedéves orvostanhallgató, és mesélte, mennyire csodálkoztak rajta, amikor az első vizsgájára öltönyben, fehér ingben és nyakkendőben ment. Ott sajnos a farmer a rutinszerű öltözet, még a vizsgák idején is. Szerencsére nálunk ez nem így van.

– A jó modorra okította tehát az unokáját is.

– (mosolyog – a szerk.) Igen, bár a lányom is konzervatív nevelést kapott, és ezt adta tovább a gyermekeinek. Szerencsére a magyar középiskolákban is megkövetelik a tisztas öltözetet, ünnepekkor a lányok ma is matrózblúzban, a fiúk pedig sötét öltönyben vannak. Ez aztán az egyetemen változhat, mivel a magyar diákok látják német és angol hallgatótársaikat, akik másféle öltözködési- és viselkedésmódot hoznak magukkal.

– Épp egy kongresszuson volt, amikor kerestem, tehát ma is aktívan él.

– Valóban. Egy nagyon érdekes összejövetelen voltam Budapesten, az 56. ERA-EDTA kongresszuson. Az ERA az Európai Vesetársaságot, az EDTA pedig az Európai Dializáló és Transzplantáló Társaságot jelenti, ezeknek volt az éves találkozója. Ez világkongresszus volt, nyolcezer regisztrált résztvevővel. Nagy számban jelentek meg a kollégák szerte Európából, valamint Ja-

pából, Új-Zélandból, Amerikából és Kanadából is. Az utódommal, dr. Csiky Botond kollégámmal egy posztert is bemutattunk, aminek a címe: „Dr. Nils Alwall, a művese egyik alaptípusának feltalálója és magyar kapcsolata”.

Engedje meg, hogy néhány gondolatot elmondjak Nils Alwall professzorról, aki kiemelkedő kutató, vesegyógyász/nephrológus volt. Ő volt az, aki a művese egyik alaptípusát, a tekerescdializátort 1946-ban kidolgozta, Willem Kolff és Gordon Murray mellett. Előbbi a forgódobost fejlesztette 1943-ban, utóbbi pedig a lapdializátort 1947-ben. Munkásságukkal forradalmasították a heveny és idült veseelégtelenség kezelését, ami 1940-ig ágynyugalomból és fehérjeszegény diétából állt. Nils Alwall egy dél-svédországi egyetemi város, Lund környékén született. Farmakológusként az 1935-1936-os tanévben egy évet a dr. Mansfeld Géza professzor által vezetett Pécsi Erzsébet Tudományegyetem Gyógyszertani Intézetében töltött, ahol közleményeket is publikált amellett, hogy állatkísérleteket végzett. Itt szerzett tapasztalatai sokat segítettek későbbi munkája során, ezért mindig örömmel vette, ha magyar kutató fordult hozzá. A múlt század 30-as éveinek a végén került a Belgyógyászati Klinikára Lundban, ahol lehetősége volt az állatkísérletekre is. Veseeltávolítást követően nyulakon tanulmányozta a folyadékterhelés hatását a tüdővízenyő kialakulására, majd ennek megszüntetését és a méreganyagok eltávolítását az általa szerkesztett művese készülék segítségével. Az első betegét elveszítette, bár a kezelése során az állapotában javulás volt észlelhető. A második nőbetegén – akit idült glomerulonephritis miatt kezelt – a dialízis eredményes volt, és a beteg még hosszú évekig élt. Alwall professzor azonban nemcsak a dialízis pionírja volt, hanem a kontrollált ultrafiltráció, az arteriovenosus shunt, az aspirációs biopszia valamint a kontrasztanyagok vesekárosító hatásának, a diabéteszes vesekárosodásnak, és a barbiturátok dializálhatóságának első leírója és alkalmazója is.

Az Alwall készüléket 19 ország több mint 50 központjában használták. A Szeged elnevezésű művesekészülék az Alwall-princípium nyomán készült. Ezen a szegedi egyetem két kiválósága, Gál György és Németh András számos sikeres változtatást hajtott végre. Lehetőségem nyílt arra, hogy 1973-1974 telén Lundban, Alwall Belgyógyászati és Nephrológiai Klinikáján fél évet tölthessek el, és megismerhessek egy nagyon korszerű, a vesegyógyászat és a dialízis minden területét magas szinten művelő intézetet. Alwall professzor lett a világ első Nephrológiai Klinikájának az igazgatója Lundban, 1957-ben. Megszervezte a Svéd Nephrológiai Társaságot, valamint elnöke és alapítója volt az Európai Dializáló és Transzplantáló Társaságnak, továbbá a Nemzetközi Nephrológia Társaságnak is. Svéd és nemzetközi tevékenységéért, továbbá magyar kapcsolataiért 1971-ben a Pécsi Orvostudományi Egyetem díszdoktorrá avatta.

– A tudományban ma is elmélyül, vagy inkább a szakmája történeti áttekintésével foglalkozik?

– Miután a gyógyító munkám abbamaradt, nagyon hiányoz-

tak a betegeim és a közösség is. Beletelt egy-két évbe, mire ezt el tudtam rendezni magamban. Azóta főként orvostörténeti, illetve a vesegyógyászat történetével kapcsolatos dolgokkal foglalom el magam. Több összefoglaló közleményt írtam az ötvenéves munkánkról, valamint a peritoneális és a hemodialízis hazai kezdetéről.

1964-ben alakult meg Pécsen a Művese Centrum, az országban harmadikként. Először a szegedi jött létre 1953-ban, majd a budapesti 1960 után. Beszámoltam a kezeléseket két fő típusáról is, a hemodialízisről, azaz az extrakorporális, gépi kezeléstről, valamint a hasi dialízisről. Utóbbi kezelés régebben alkalmazott, ún. intermittáló módjánál a hasüregbe vezetünk kétliternyi folyadékot és körülbelül fél óráig tartottuk bent, majd kiengedtük. Ez a folyamat sokáig, nyolc-tíz órán át tartott, ami nagyon megterhelő volt mind a beteg, mind pedig a személyzet számára. Idült vesekárosodás esetén ezt a kezelést heti háromszor kellett elvégezni. A kezelés során nem egyszer hasúri infekció alakult ki. Jelentős fejlődéshez a CAPD-módszer vezetett, amit az 1970-es évek végén három amerikai kutató, Popovich, Moncrief és Nolph írt le – ez a folyamatos, ambuláns, peritoneális dialízis. A kezelést a beteg a hasúri katéter behelyezése és betanítása után otthonában vagy a munkahelyén végezte, általában napi 4x2 liter oldatcserével. Emellett tudott dolgozni, éjszaka aludni, a salakanyagok eltávolítása pedig folyamatosan történt a peritoneumon keresztül. A CAPD a technikai fejlődés következtében ma már a hemodialízissel egyenrangú kezelés, ám mind a kettőnek van javallata és ellenjavallata is.

– **Élvezet figyelni, ahogyan fejből, hibátlanul sorolja a dátumokat, a neveket, az eseményeket. Reggelente ezek újrásorolása jelenti a szellemi tréninget?**

– Nem, nem, *(nevet – a szerk.)* de állandóan olvasok, és mindig készülök valamire. Vannak még előadásokra is felkéréseim, így van, ami leköt és foglalkoztat. Léteznek olyan, a vesegyógyászat történetével kapcsolatos témák, amelyek még nem feldolgozottak, és ezekkel is szívesen bíbelődöm. Fontos és hasznos feladatnak tekintem.

– **Létezik még olyan szerv, amely hasonló érdeklődést vált ki Önből, vagy csak és kizárólag a vese az?**

– Nem, *(nevet – a szerk.)* nincs még egy olyan logikus, életfontosságú szerv, mint a vese. Azért logikus, mert a világon elsőként lehetett helyettesíteni úgy, hogy ezáltal a beteg még évekig élhessen és dolgozhasson, és ezt még Nils Alwall professzor fogalmazta meg és írta le az 1960-as évek elején.

– **Miért épp a vese lett a “kiszemeltje”?**

– Miskolcon végeztem a középiskolát, ahol a tanárain nem a lexikális tudásra, hanem az általános műveltségre és az ismeretek kapcsolatára hívták fel a figyelmünket. Ez is sokat jelentett az

irányultságomban, továbbá az, hogy édesapám állatorvos volt, és a nálam három évvel idősebb bátyám is orvosnak tanult, a Debreceni Orvostudományi Egyetemnek volt a hallgatója. Miskolc Debrecenhez tartozott, de az akkori szellemiségre jellemzően megüzenték, hogy orvosdinasztiát nem képeznek, így ne is próbáljak oda jelentkezni. Hozzáadték még azt is, hogy Dezső bátyám kispolgári szellemiségű, mivel szmokingot csináltatott magának. Így aztán a Budapesti Orvostudományi Egyetemre nyertem felvételt, és harmadéves koromban a dr. Bálint Péter professzor vezette Élettani Intézet vesefiziológiai laborjában dolgoztam tudományos diákkörösként. A fő téma a veseelégtelenség állatkísérletes vizsgálata, és az ezzel kapcsolatos kórtani megfigyelések voltak. Itt olyan módszerekkel ismerkedtem meg, amelyek hasznomra váltak a későbbi kísérletes és klinikai munkámban is. Bálint professzor rendkívüli személyiség volt, öt-hat nyelven beszélt, kitűnő előadó, nagy humorral megáldott akadémikus. A fia egyébként az a Bálint András, aki évtizedeken át a Radnóti Színház rendező-igazgatója volt.

Megfertőződtem tehát ezzel a szervvel. 1963-ban végeztem el az egyetemet, és akkoriban még irányított volt az elhelyezkedés. Pécsre, az Urológiai Klinikára kerültem, de nem teljesen véletlenül. Igazán a belgyógyászat felé tendáltam volna – némi belgyógyászati-élettani előképzettséggel – de dr. Balogh Ferenc professzort Budapestről kineveztek Pécsre 1963 tavaszán, és ő ide hívott. Mindketten a miskolci Földes Ferenc Gimnáziumban érettségiztünk. Nagy lokálpatrióta volt, ám nemcsak a hovartartozás volt szempont a számára, hanem az előképzettség is, fontosnak tartotta, ha valaki diákkörös vagy van egyéb szakképzése.

Ma már szokatlanul hangozhat, de hárman-négyen egy évig bent laktunk az Urológiai Klinikán, ahol a műtőtraktusban volt egy nagyobb szoba, három-négy ágygal, ott aludtunk. Csak a hétvégéken öltöztünk át, mindig fehér ruhában voltunk, bármikor felszólíthattak minket asszisztenciára. Az alagsorban volt egy kis állatműtő, ahol nyúllal, patkánnyal lehetett kísérleteket végezni. Kutatásainkkal kapcsolatosan az első közlemények 1965-ben jelentek meg, és harmadik-negyedik szerzőtársként voltam jelen bennük. Ezek a kísérletek képezték az alapját a kandidátúrámnak.

1964-ben került sor Pécsen az első művesekezelésre, amit Balogh Ferenc professzor és Pintér József adjunktus vezettek be, ők ebben a munkában már 1960 óta részt vettek Budapesten. A fővárosban egy francia készülék, a Kolff-Necker módosított változatával dolgoztak, nálunk pedig egy szovjettel, a Niihai lapdializátorral kezdtük a kezeléseket, ami kanadai alapokra épült. Az első kezelés az Urológiai Klinika műtőjében zajlott, ami akkor még nyolc órát vett igénybe, hosszú előkészítést igényelt, bonyolult volt az éresszekötetés, mert preparálni kellett az ereket, ám szerencsére már az első kezelés is eredménnyel zárult. Egy bányaszerű beteg volt az első dializált, aki néhány kezeléssel túlélte a veseelégtelenség szakaszát, és egészségesként tudtuk otthonába engedni.

– **Egyetlen készülékkel hogyan tudták ellátni a betegeket?**

– Nehezen, hisz a készülékkel kezdetben naponta csak egy, később két beteget tudtunk ellátni a hosszú előkészítés (4-5 óra) és a dialízis időtartama (8 óra) miatt. Ez a probléma minden centrumban hasonló volt, amit érthető módon még az is nehezített, hogy egy teljesen új kezelési mód bevezetéséről volt szó. Az éresszekötetés sebészi preparálása közben – ami gumi vagy műanyag kanült, később pedig Scribner-shunt behelyezését jelentet-

te – a lapdializátort is elő kellett készíteni. Celofánt illesztettünk műanyag lapok közzé, és az így kialakult teret formalinnal dezinficiáltuk, majd mostuk vissza, a celofán tartását, esetleges szakadását nyomásp próbával ellenőriztük, és ha a nyomás csökkent, minden kezdődött előlről. A celofánnal zárt tér töltési volumene 800-1000 milliliter volt, amit csoportazonos vérrrel kellett feltölteni. A dializáló folyadékot egy 150 literes tankban csapvízből és a gyógyszerár által előállított sókból készítettük, ami a kezelés során a celofánmembrán külső oldalán áramlott, míg a celofánzsák belsejében a beteg vére folyt. A membránon át történt az ozmo-diffúzió alapján a megszünt veseműködés következtében felszaporodott salakanyagok eltávolítása. Három-négy éven át csak a lapdializátorral végeztük a kezeléseket, majd a géppark két tekercsdializátorral bővült. A kezelések túlnyomó része 1964 és 1971 között heveny veseelégtelenség miatt történt, és a vesekárosodás előidézője trauma, műtét vagy intoxikáció volt. 1971-ben a minisztérium támogatásával elkezdődött a krónikus dialízis program, amikor az egyetemi központok öt-öt, akkor korszerűnek számító, angol gyártmányú Kiil-Lucas készüléket kaptak, és ez lerövidítette a kezelés előkészítésének valamint magának a kezelésnek az idejét, és lehetővé vált az idült veseelégtelenség miatt kezelendők ellátása is. A dialíziskapacitás szűkössége és a kezelendő betegek nagy száma közötti ellentmondás azonban csaknem a századfordulóig megmaradt. A központi irányítással országsszerte létrehozott Dialízis Programbavételi Bizottságok csak átmeneti megoldást jelentettek. A valódi segítséget 1973-ban a transzplantációs program beindulása, a kezelés decentralizálása – a szatellit hasi kezelés létrejötte a Dunántúlon, valamint a szatellit hemodialízis az Alföldön – később pedig az új állomások és a nephrológiai-dializáló osztályok létrehozása jelentette.

– Hogyan lett Ön a Dialízis Központ vezetője?

– A kezdetektől részt vettem ebben a munkában, foglalkoztam a téma elméleti és állatkísérletes részével is. Annak idején azt kerestük, hogyan lehet a heveny veseelégtelenséget megelőzni. Volt egy szer – a mannit, ami hat szénatomos cukoralkohol – amiről akkoriban sok közlemény jelent meg a nemzetközi szakirodalomban. Diuretikum volt, amit a veseelégtelenség közeli állapotban, továbbá a transzplantációnál, a konzerválás során vételek célszerűnek alkalmazni. Ezzel a szerrel végeztünk kísérleteket úgy az állatoknál, mint a klinikumban. Enyhébb esetekben, a vesekárosodás korai szakaszában eredményesnek is találtuk. Az 1960-as évek végén publikáltunk is erről. Voltak egyéni cikkeim, és Balogh professzorral, meg Pintér adjunktussal közösek is. Valójában ez a folyamat vezetett ahhoz, hogy a kezelés elkötelezettje lettem. Az állatkísérletek mellett gyűjtöttem és elemeztem a klinikai adatokat a heveny veseelégtelenség témakörében, és elkészítettem a kandidátusi disszertációm is 1976-ban. Az ezen a területen tevékenykedő idősebb kollégák időközben más munkakörbe távoztak, ezért Balogh professzor engem jelölt vezetőnek 1974-ben.

– Hogyan vált önálló diszciplínává a nephrológia?

– A belgyógyászatnak, valamint az élettannak, a kórtannak és a kórbonctannak a vesére vonatkozó új felismerései, továbbá a dialízis- és a transzplantációs program beindulása indokolta ennek kialakulását, amire az 1960-as éveket követően került sor. 1963-ban megalakult az Európai Dializáló és Transzplantáló Társaság, ami később egyesült az Európai Vese Társasággal. Új folyóiratok jelentek meg, ilyen volt a Nephron 1963-ban, valamint a Kidney International 1971-ben. Nemzeti társaságok jöttek létre, így a Magyar Nephrológiai Társaság, ami öt éven át a Ma-

gyar Urológus Társasággal működött együtt, majd 1976-ban vált önállóvá. A társaságunknak magam is alapítója, és közel húsz évig a vezetőségi tagja is voltam. A nephrológia szakvizsgát az 1980-as évek közepén vezették be.

– A pécsi központ miként változott abban a majdnem harminc évben, amíg Ön irányította?

– Jelentős változás az 1970-es évek elején volt tapasztalható a krónikus dialízis program beindulásával, ám adódtak nehézségek a dialízis elhelyezése kapcsán. A régi Kóréletani Intézet légzésfunkciós laborjának a helyén, a padlástérben tudtunk berendezkedni, ahol nem volt lift, és klímatalálási lehetőségek sem. Először egy ötagyas, majd egy nyolcágyas dializáló egységet működtettünk. Az 1980-as évek elején ezt a hepatitis B és C vírushordozó betegek részére – egy szinttel lejjebb – egy négyágyas, izolált kezelővel és egy tízágyas fektető, kivizsgáló helyiséggel egészítettük ki. Ilyen körülmények között dolgoztunk 1994-ig. Több, egymást követő egészségügyi miniszter is járt nálunk a padlástérben, és már azt gondoltam, muzeális értékékként kezelik, azért járnak annyit ide (*mosolyog – a szerk.*), de lényeges előrelépés nem történt. 1989-ben az Egészségügyi Minisztérium hozott egy rendeletet, ami a dialízis kapacitásának a növelését tette lehetővé, ezért kidolgoztunk egy tervet a decenterum, azaz egy szatellit egység létesítésére. Ez azonban akkor nem tudott megvalósulni a beindult Nephrocentrum előkészítése miatt. A CAPD-vel kapcsolatosan az 1980-as évek elején szereztünk tapasztalatokat, és kedvező eredményeinkről több közleményben be is számoltunk. Doktori értekezésemet is ebben a témakörben írtam, és 1994-ben védtem meg.

– Mekkora csapat dolgozott a kezeléseket során?

– Ezt a kérdést csak konkrét időhöz kötötten lehet megválaszolni. Az első kezeléseknél összességében nyolcan-tízen voltunk jelen: az orvosok, a műtősnő, a laboratóriumi asszisztens, a nővérek és a beteghordók. Később a kezelésben résztvevők száma csökkent, majd a beteglétszám ismételt növekedésével a személyzeti igény is nőtt. A korszerű Kiil-Lucas készülékek, majd a hatásos kapillárisvese alkalmazásával a rendszert már nem kellett idegen vérrrel feltölteni, és a kezelés részben monitorozott volt, a dialízis ideje pedig először hat, majd öt órára csökkent. A heveny veseelégtelen betegek kezelése naponta vagy másodnaponta történt az állapotuk függvényében, míg idült veseelégtelenség esetén hetente kétszer vagy háromszor. A kezeléseket a reggeli, a délutáni és az esti műszakban végeztük. A dialíziskapacitás azonban az 1980-as évek végén már annyira szűkösnak bizonyult, hogy be kellett vezetni a negyedik műszakot is, ami éjszaka indult. Ez persze ellenkezett a higiénés elvekkel, magával hordozta a hepatitisz-járvány veszélyét, de nem tudtunk mást tenni.

– Mekkora volt az ellátási területük?

– 1973-ban az ellátási területünket hat dunántúli megye: Somogy, Tolna, Vas, Veszprém, Zala és Baranya jelentette, kétmillió lakossal. Végeztünk egy kérdőíves felmérést öt megye 103 osztályán arról, mekkora a kezelendő betegek létszáma, hány beteget kellene gondozásba vagy dialízisprogramba venni. Ennek alapján jutottunk arra a következtetésre, hogy létre kell hoznunk a hasi kezeléseket decentralizált, szatellit formáját is. Ez azt jelentette, hogy a beteget átvettük, a hasúri katétert behelyeztük, a különböző megyei kórházi személyzetet betanítottuk, majd visszaadtuk a beteget. Ha volt helyünk, akkor átvettük a hemodialízis programba, amiben 1971 és 1991 között 250 beteg vett részt. Hetven százalékuknál az első kezelési mód peritoneális dialízis volt. A módszer tehát hozzájárult a kapacitásnöveléshez. Ekkora

mennyiségben sehol másutt nem végezték ezt a kezelést. A módszer bevezetése számos helyen alapját képezte a későbbi, korszerű nephrológiai-dialízis osztályok kialakulásának. Időközben több dialízisáramlás is létesült, ami számunkra is nagy segítséget jelentett. 1970-ig a négy egyetemi város mellett Miskolcon volt még lehetőség dialízisre. 1970 és 1980 között hét, majd 1980 és 1990 között további 19 állomás kezdte meg a működését, 1990-től pedig létrejöttek a privatizált dialízis hálózatok: a Rolitron, a Gambro, a Fresenius, és ma már csaknem 60 nephrológiai-dialízis osztály van hazánkban. Ezek a teljes körű ellátást elvégzik, a felfedezéstől a konzervatív terápián és a dialízisen át a későbbi gondozásig. 1973-ban beindult a központilag támogatott transzplantációs program is, és ma már mind a négy egyetemen történik veseátültetés. Ez a fejlődés lehetővé tette, hogy a pécsi Dialízis Központ ellátási területe Baranya megyére korlátozódjon. Szakmai támogatásunkkal 2002-ben kezdett el ismét működni a Baranyai Megyei Gyermekkorház dialízis állomása, és Szigetváron 15 kezelőágyas állomás nyílt.

– Mikor sikerült átköltöznünk a II. számú Belgyógyászati Klinika Nephrológiai Centrumába?

– Az egészségügyi miniszterek látogatása és a dialízis betegek kollektív, segélykérő levelei nem maradtak hatás nélkül. A Nephrológiai Centrum funkcionális tervének az összeállításában akkor már évek óta részt vettem. A tervet egyetemünk vezetősége terjesztette fel az Országgyűlés Szociális és Egészségügyi Bizottságához, ami 750 millió forintot hagyott jóvá az építészeti munkához és a műszaki berendezéshez. Az Ifjúság és Pacsirta út kereszteződésében, a sarkon elhelyezkedő Nephrocentrum 1994 tavaszán készült el. Itt a dialízis betegek végre korszerű körülmények közé kerültek, 21 kezelőágyon tudtuk ellátni őket, és sikerült izolálnunk a vírus hordozó betegeket is. A kivizsgálás és a konzervatív terápia lehetőségeit 25 ágygal és korszerű műszerparkkal tudtuk biztosítani.

1996-ban egyetemünk pályázatot írt ki a Dialízis Központ 25 éves működtetésére. Ezt a Fresenius cég nyerte el, és a működtetés jogáért építette fel az új, II. sz. Belgyógyászati Klinikát, ami 1998-ban készült el. 1996 végére azonban itt is végessé vált a dialíziskapacitás, még a három műszak ellenére is. Ekkor 118 krónikus beteg volt a hemodialízis-programban és 14 beteg CAPD-vel kezelte magát otthon. A kezelőhelyek számának növelésére az 1989-ben kidolgozott, szatellit egység létrehozására kidolgozott tervemet valósítottuk meg a Fresenius anyagi támogatásával, a volt Uránvárosi Rendelőintézet negyedik emeletén, 16 kezelőágygal. Az egység a vírus hordozástól mentes, viszonylag biztos erősszekötéssel rendelkezők dialízisét tette lehetővé, ami átmeneti módszernek volt tekinthető az intézeti és otthoni kezelés között. Innentől már két egység szolgálta a betegek dialízisellátását.

– A gyógyítás és a kutatás mellett mennyire volt jelen az oktatásban?

– Az 1960-as években a kezelésben résztvevők képzését segítő, magyar nyelvű könyv vagy közlés nem létezett. Az elsődleges a nővérek, a technikusok, az orvosok képzése, továbbképzése volt, és ez ma is zajlik. Ennek formája a heti betegmegbeszélésekből, a kététi továbbképzésekből, a társosztályok kölcsönös látogatásából, a konferenciákból, a nagygyűléseken való előadásokból, a közleményekből, továbbá a dialízis témájú kézikönyvek megjelentetéséből állt. A szakmai képzések mellett a kollektív összetartását az évente kétszer-háromszor rendezett, kötetlenebb hangvételű összejövetelek is segítették.

A hallgatók számára előadást akkor tartottam a dialízis-nephrológia témakörében, amikor az Urológiai Klinika keretében dolgoztam. Az egyik leghasznosabb oktatási feladatomban a családorvosok akkreditált nephrológiai képzése volt, amit decentralizáltam, és a Fresenius Dialízis Központok működési helyén szerveztünk 2003-tól 2012-ig, közel 80 alkalommal 25, digitálisan kidolgozott témakörben. A továbbképzés idejét az ottani családorvos kollégák rendelési idejével összehangoltan határoztuk meg. A szakmai részt mindig követte egy kötetlen beszélgetés, és egy kis vendéglátás is. Kedves feladatomban volt az is, amikor 2006 és 2011 között a Vesebetegek Egyesületének a felkérésére Budapesten szerveztem előadássorozatot tíz alkalommal, és ennek én is egyik előadója voltam.

– Mikor adta át a központ vezetését?

– 2002-ben vette át tőlem az irányítást dr. Csiky Botond docens kollégám, aki ugyancsak elmélyült, szakavatott ismerője ennek a területnek. 2013-ig még dolgoztam, a szatellit állomáson részt vettem a betegellátásban, és ahogyan említettem, szerveztem a Fresenius hálózati területén a háziorvosok továbbképzését is.

– Meséljen egy kicsit a családjáról!

– Békéscsabán születtem, édesapám felvidéki származású, tornaljai. Ott volt egy vízimalmuk, ami a múlt század húszas éveiben leégett, majd átalakították és árammal működött. Öten voltak testvérek. Ő úgy döntött, beiratkozik az állatorvosi főiskolára Budapesten, öt-hat évig bent is maradt, és a Kórbonctani Intézetben dolgozott. Volt 20-25 publikációja is, több témakörben. Akkoriban ez egy nagyon neves főiskola volt, harmadikként alapították Európában, később vált egyetemmé. 1934-ben lehetőség adódott eljutni egy tanulmányútra Olaszországba. Velencéből hazafelé a Wörthi-tó partján lévő Pörschach-ban szállt meg, és épp ott nyaralt a berlini származású édesanyám is az édesapjával. Ott ismerkedtek meg egymással, apám akkor már jól beszélt németül. Később édesanyám is megtanult magyarul, és egy évig a Német Nagykövetségen dolgozott Budapesten. 1935-ben házasodtak össze Berlinben, majd apám Eleken lett állatorvos. Ez a település nem messze található Békéscsabától, és annak idején ez a környék híres volt az állattenyésztéséről és a földműveléséről. Mária Terézia telepítette be ezt a területet svábokkal, ezért nagyon sok németajkú élt itt, akiket a második világháború után kollektív bűnösökként kitelepítettek, a Felvidékről pedig betelepítették a magyarokat. 1940-ig volt itt édesapám állatorvos, majd Miskolcra nevezték ki Borsod-Abaúj-Zemplén megye főállatorvosának. Ezt a funkciót élete végéig betöltötte. A főiskolai kapcsolatai megmaradtak, aminek számos előnyét élvezte. Édesanyám rendkívül jól beilleszkedett, jól megtanult magyarul, bár azért az akcentusán érződött a német eredet. Megszerette az itteni szokásokat és az embereket.

– Kitől, mit örökölt?

– Ez nagyon nehéz kérdés, nem is tudok rá érdemben válaszolni, általánosságban talán a jó génjeiket. Volt édesanyámnak egy nagybátyja, aki a Műszaki Egyetemen volt professzor Drezdában, és még 95 évesen is előadott. Óra után egyszer az egyik hallgatója azt mondta neki, hogy hibát ejtett az egyik levezetésben, amit el is ismert. Amikor a hallgató megkérdezte tőle, hány éves, azt felelte, nem mondja meg, mert nem jönne el többet az órára. (*mosolyog – a szerk.*) 96 éves koráig oktatott, majd 97 évesen halt meg. A szüleim is elég sokáig éltek, édesanyám közelített a 90. életévéhez, amikor elhunyt, és édesapám is csaknem 80 évet élt.

– Gondolom, az édesapja állatorvosként sokat dolgozott.

Milyen volt az otthoni légkör?

– Mivel a testvéremmel mind a ketten továbbtanultunk, ezért édesapám a vezetői hivatása mellett még a kisállatok és a lovak ellátásával is foglalkozott. Nagyon bensőséges volt a légkör, sokat kirándultunk a Bükkbe, ilyenkor sátorban aludtunk Bánkúton vagy Csipkés-kúton. A természetjárásnak is sok köze volt ahhoz, hogy a sízés szerelmesei lettünk a bátyámmal. Ez kemény munkát jelentett, középiskolás koromban már szeptembertől száraz edzésen vettem részt. Annak idején szombatoként is kellett iskolába járni, de az akkori egyesületem, ahol síeltem, kikért engem a november és a február közötti szombatokra. Így edzhettem és versenyezhettem a Bükkben vagy a Mátrában. Ezt a jó sport- és tanulmányi eredményeim miatt engedélyezték, pedig szigorú rend volt a középiskolánkban. Nyaranta kajakoztam a Sajón, és a gimnázium kosárlabdacsapatának is a tagja voltam, így jutottam el a csapattal második koromban először külföldre, Kassára. Az egyetemi éveim alatt még egyszer-egyszer jártam a Tátrában, de miután Pécsre jöttem, a sízés végleg elmaradt. Oka volt ennek egyrészt az, hogy ezen a mediterrán éghajlaton rövidiek voltak a telek, másrészt pedig a munka. Balogh professzor többször keresett esténként a klinikán, és a reggeli megbeszéléseken említette, hogy hat órákor már nem talált sehoh. Akkoriban már nem laktam bent.

– A bátyja milyen orvos lett?

– Sebésznek készült, végül sikeres belgyógyász lett belőle. Ma is szoros a kapcsolatunk, rendszeresen találkozunk. Ha a Balatonon vagyunk, mindig fölmegyünk hozzá Budapestre, és nála lakom akkor is, ha a fővárosban van valamilyen szakmai összejövetel.

– A felesége is szakmabéli, gyermekgyógyász.

– Igen, Miskolcon ismerkedtünk meg, de ő is Budapesten végzett, egy évvel utánam. A Baranya Megyei Gyermekkorházban kapott állást, szakorvos lett, majd iskolaorvos. Jelenleg is dolgozik, a régi Kertváros körzetében, mint házi gyermekorvos. Ez a munkahelye közel 45 éve megvan. Reménykedik, hogy sikerül jó utódra lelnie.

– A lányok azonban nem folytatta a családi hagyományt.

– Ő a jogi pályát választotta. Néha említi, hogy nem lett volna rossz, ha belőle is orvos lesz, de szült négy gyermeket, és lettünk azért nehéz lett volna ez a pálya. Az utánpótlás azonban reménnyel kecsegtet, mert a korábbiakban már említett legidősebb unokánk, Balázs, jelenleg Freiburgban negyedéves orvostanhallgató, és remekül veszi az akadályokat. A korban második, András, Kaposváron, az Egészségtudományi Karon tanul, és úgy néz ki, hogy a radiográfus szakot választja. A két lányunokánk – Dóri és Eszti – közül a kisebbik, a 13 éves Eszti ugyancsak orvos szeretne lenni, mégpedig gyermekorvos, ahogyan a nagymamája. Büszke vagyok rájuk.

– Az orvostörténetben való elmélyülés mellett mi jelenti még a kikapcsolódást?

– Előkerült az a noteszem, ami még az egyetemi éveimből maradt, és végiglapozva láttam, hogy minden héten kétszer-háromszor szerepelt benne valamilyen program: koncert, színház-bemutató vagy kiállítás. Ez az érdeklődésem továbbra is megmaradt, rendszeresen eljárunk a nejemmel a különféle kulturális eseményekre, van bérletünk a Kodály Központba és Pécsi Nemzeti Színházba is. Külön élmény számunkra a Zsolnay-negyed Liszt kamaraterme, ahol kisszámú a közönség, és bensőséges a zenélés. Sokszor az előadók is megnyilvánulnak az életükről, a zenélés örömeiről, és ez különös hangulatot kelt. Szeretettel megyek az Arts-in-Med estékre is, amiket dr. Szelényi Zoltán professzor állít össze, valamint a tudományos szakosztály dr. Kellermayer Miklós professzor által vezetett üléseire, amiket „agyfényesítő lehetőségekként” nagyon fontosnak tartok. (*mosolyog – a szerk.*)

A sportból csak az úszás maradt meg, de testedzésként fogom fel azt is, ha a donátusi szőlőnkbe felmegyek, hogy a virágokat gondozzam vagy a füvet lenyírjam. A legkedvesebb kikapcsolódást azonban az unokákkal töltött idő jelenti nyaranta Balatonfenyvesen.

Schweier Rita

A világ 500 legjobbja között a Pécsi Orvostudományi Kar

A PTE, ÁOK felkerült a *U.S. News & World Report Education* 2020 évi felsőoktatási tematikus világrangsorának 500-as listájára a klinikai orvostudományok területén. A minden évben megjelenő rangsora a képzési területenként és régióként is értékeli a világ felsőoktatási intézményeit. A kiadó ismert arról, hogy következetes, adott területhez igazított módszertan alapján differenciál és az egyik nagy mértékadó rangsornak tekintik az , a és a akadémiai rangsoraival együtt.

A klinikai orvostudományok képzési területén a PTE, ÁOK a tematikus világrangsorban a 471. helyet szerezte meg, amellyel Magyarországra vetítve a második a Semmelweis Egyetem után. A magyarországi orvosképző helyek között a Debreceni Egyetem az 580. a Szegedi Tudományegyetem az 520. helyen áll, míg az élen végzett Semmelweis Orvostudományi Egyetem a 222. helyet szerezte meg a listán.

Az előző évekhez képest még kiemeltebb szerepet kapott a tudományos teljesítmény a 2020-as ranglista összeállításakor. A *U.S. News & World Report* idén 14 paraméter figyelembe vételével rangsorolta a világ legjobb egyetemeit, emellett 14 képzési részterületen tette elérhetővé a „legjobb 500-ak” listáját. A világrangsor készítői a vizsgálatuk során számos terület mutatói alapján hasonlítják össze az intézményeket, ezek közül kiemelten figyelembe veszik az oktatási környezetet, kutatást, idézetséget, a nemzetközi orientáció fejlettségét, valamint a globális és regionális tudományos elismertséget (<https://www.usnews.com/education/best-global-universities/university-of-pecs-529028>).

„Az eredmények mögött komoly csapatmunka van”

Az elmúlt egy évben számos változás történt karunkon, ami a munkatársak és a hallgatók jólétével volt összefüggésben, ahogyan a külkapcsolatok terén is beszámolt újdonságokról, előrelépésekről éves értékelésében, összegzésében dr. Tényi Tamás professzor, általános, diákjóléti és külkapcsolatokért felelős dékánhelyettes. Méltatta annak a közel száz munkatársnak a tevékenységét is, akik mindannyian hozzájárultak ahhoz, hogy több területen fejlődhessenek, új irányokat szabhassanak elképzeléseiknek.

– Sokféle jóléti terület tartozik a feladatköréhez, ezek egyike az **Egészségpszichológiai Konzultációs Szolgálat** működtetése, aminek hatékonysága megkérdőjelezhetetlenné vált az elmúlt évek során. Vannak-e ezzel kapcsolatosan új elképzelések?

– A szolgálat tevékenysége valóban hosszú évekre nyúlik vissza, és pozitívak a vele kapcsolatos visszajelzések. Szakmai felügyeletét, koordinációját az előző dékántól, dr. Miseta Attilától kaptam feladatul második ciklusa idején. Nagyon jó szakmai kapcsolat alakult ki – a régi ismeretség okán is – dr. Varga Józseffel, a szolgálat vezetőjével, akivel 2014-ben sikerült pontosan meghatározni a szolgálat profilját, kompetenciáit, így ma már pontosan látható, mely esetekben, hogyan tud a szolgálat segíteni, és mikor kell más ellátórendszerek támogatását igénybe venni. Ez nagy biztonságot ad mind a szolgálat munkatársainak, mind nekünk, a Pszichiátriai Klinikán dolgozóknak. A hagyományos egyéni, szakmai konzultációk mellett szerencsére számos új, csoportos technikai elem is megjelent az elmúlt években az Egészségpszichológiai Konzultációs Szolgálat munkájában, így például a rövid stresszkezelő módszer, vagy a különféle tanulástechnikai kurzusok. Ezeknek a honlapon és a közösségi oldalon is egyre színesebbé vált a megjelenésük.

– A kar munkatársai is igénybe veszik a szolgálat segítségét, vagy inkább csak a hallgatókra jellemző ez?

– Több a hallgató, de azért elvétve megfordulnak náluk a kar munkatársai is. A legnagyobb létszámban a magyar hallgatók veszik igénybe a szolgáltatást, utánuk következnek az angol programos, majd kisebb számban a német diákok.

– Lehet-e csoportosítani azokat a problémákat, amikkel felkeresik a szolgálatot?

– A külföldi hallgatók sok esetben küzdenek beilleszkedési nehézségekkel az őket ért nagy kulturális változások miatt, amellet, hogy a felnőtté válás időszakát sem élik meg könnyen, ahogyan a magyar hallgatók sem. A szülőkről való leválás és a magánéleti, párkapcsolati aspektusok is jelenthetnek problémát. Más jelleget kap a tanulással kapcsolatos teher is, hisz eltérő követelményekkel találkoznak, mint amiket megszokták a középiskolában. Az akadályok sikeres legyőzéséhez új tanulástechnikai módszereket is szükséges lehet elsajátítaniuk. Nagyon széles tehát az a terület, az a problémakör, amit a szolgálat pszichiátereinek, pszichológusainak, konzultánsainak kezelni kell. Az említett új típusú kurzusok nem kimondottan bizonyos problémákra fókuszálva nyújtanak segítséget, hanem átvitt értelemben járulhatnak hozzá azok könnyebb megoldásához. Ezek egyébként a Dékáni Hivatal munkatársai számára is elérhetőek, és hasznosaknak bizonyulnak.

– Nagy hangsúlyt fektetnek a drogvédelemre is.

– Már az első dékánhelyettesi ciklusom alatt is szembesültem a drogfogyasztás problémájával, és az ezzel összefüggő tanulási, beilleszkedési gondokkal. Szervezett formában ennek kezelése, meg-

előzése az elmúlt egy évben indult el egy együttműködés formájában, amit a pécsi Drogambulancia munkatársaival kezdeményeztünk a hallgatói önkormányzattal, az EGSC-vel, valamint pszichiáter, pszichológus szakemberekkel közösen. A drogfogyasztás tetten érhető az egyetemi bulikhoz kapcsolódóan – amilyen a kari gólyabál vagy az International Evening –, továbbá a külső, a városban rendezett programok során.

Látva az országban és a világban történeteket, sajnos nem szabad naivaknak lennünk és túlzott optimizmussal áztatnunk magunkat, de a prevencióra nagy hangsúlyt kell fektetnünk. Ennek részeként szórólapokat is kihelyeztünk az egyetem különféle karaira és külső helyszínekre is, és bízunk abban, hogy a HÖK és az EGSC révén a hallgatók körében is elindul a segítő aktivitás folyamata. A tapasztalat azt mutatja, hogy a kortárs segítő tevékenysége nagyon hatékony.

– Nem veszít a népszerűségéből a Bringás reggeli programja, ami egyik üde színfoltja a jóléti kezdeményezéseknek.

– Igen, ez amolyan promóciós találkozó is abban a vonatkozásban, hogy a kar vezetése balesetvédelmi tájékoztatóval, a kerékpárok felszereltségének ellenőrzésével, bővítésével, kisebb ajándéktárgyakkal szeretne segítséget, egyben további ösztönzést adni a biciklijüket gyakran használó diákoknak és munkatársaknak. Egy másik kezdeményezés is elindult ezzel kapcsolatosan, ennek része, hogy a testnevelési kurzusok között a kerékpár kurzust is felvehetik a hallgatók, és igazoltathatják ennek teljesítését. Törekszünk arra, hogy egyre több biztonságos biciklitárolót sikerüljön kialakítani az egyes telephelyeken, mert a számuk még mindig nem elegendő. Visszatérő kérdés a bicikliutak kiépítésének ügye is, amiről még tavasszal egyeztetünk a város vezetőivel. Célunk az, hogy ezek az utak érintsék azokat a területeket, ahol oktatási, klinikai tevékenység zajlik. Kisebbségi szakaszok ugyan már léteznek, de további fejlesztések szükségesek. Egy kis kerékpár munkacsoport is létrejött a karon azért, hogy időközönként áttekintsük a történeteket. Terveztünk egy Pécs-Orfű biciklitúrát is, amit megismétlünk majd, mivel legutóbb az időjárás közbeszólt, és nem tudtuk megvalósítani a programot.

– A művészeti tevékenységek megjelentetését, felkarolását is fontosnak tartják és támogatják.

– Igen, ennek további lehetőségein folyamatosan gondolkodunk. Szeretnénk segíteni a hallgatók és a munkatársak spontán önkifejező tevékenységének, törekvéseinek a bemutatását, ezért bővítettük a fotó- és művészeti jellegű pályázatainkat. „A hónap kari fényképe” már most is létezik, ahogyan „A pécsi egyetem hallgatói szemmel” is, utóbbinál különféle műfajokban várjuk a diákok alkotásait. „Nyári élményeim” címmel is kiírtunk pályázatot, szélesek

tehát a lehetőségek. Jó lenne az Orvoskari Hírmondó és a Confabula mellett egy külön lapot is létrehozni ezek bemutatására. Tervezzük egy könyvsorozatot is, „Híres pécsi orvosok” címmel, ami a kiváló, régi kollégák munkásságát tekintően át dokumentumokkal, tanulmányokkal, régi írásokkal, visszaemlékezésekkel, így állítva méltó emléket nekik. Hasonló egyébként már született, Schmidt Pál tollából, aki két könyvet is írt a neves pécsi orvosprofesszorok, főorvosok munkásságáról, rövid tanulmányok keretében. A mostani elképzelés kissé eltér ettől, mert elgondolásunk szerint külön könyvek születnének egy-egy jeles személyiség bemutatásáról. Az első illet Reuter Camillo professzorról tervezzük megjelentetni, aki a két világháború között az Ideg-és Elmeklinikának volt az igazgatója, és munkásságához fűződik a klinika pszichopatológiai rajz- és festménygyűjteményének összegzése. Ő két alkalommal az egyetem dékánja is volt, valamint a pécsi értelmiség meghatározó, mintaadó alakja. Úgy gondolom, hogy ezek a munkák a szűkebben vett szakmai vonatkozásokon túl történelmi, társadalmi korrajzként is szolgálhatnak, tehát több szempontból is értékesek lehetnek.

– **A külső környezet alakításában, módosításában is fontos, koordináló szerep jut Önnek, ami a kar tereire, kiszolgáló helyiségeire vonatkozik. Az új elméleti, oktatási tömb létrejöttével ez talán még látványosabb lesz, hisz bővílni fognak a közösségi együttlét színterei, ahogyan az étkezési lehetőségek is.**

– Én csak kullogok az ezekkel a kérdésekkel kapcsolatos megbeszéléseken dékánunk mögött, hisz ez az egyik kedvenc területe, amit a szívén visel. (*mosolyog – a szerk.*) Jelenleg egy kis éttermünk van a Magatartástudományi Intézet épülete alatt, és a büfék is a korábbi tulajdonosi háttérrel működnek. Az új tömbben egy olyan új étterem létrehozását tervezzük, ami az egészséges táplálkozás alapelvein nyugszik, sokszínű választékkal bír, ezáltal a különféle világrészekről érkező hallgatók megtalálhatják a számukra megfelelő étkeket. A magyar konyha jellegzetességei mellett szeretnénk megjeleníteni a különféle tájegységek konyháit is. Emellett lényeges, hogy a speciális igényeket is ki lehessen elégíteni, azaz a vegetáriánusokéit, a vegánokéit, illetve a különböző diétás elvárásokat.

– **Új fejlemény a karon az Emeritus Klub megjelenése.**

– Ennek létrejöttét dékán úr és dr. Füzesi Zsuzsanna professzor asszony kezdeményezte. A klub működésének lényege, hogy évente 2-3 alkalommal az emeritus professzorok találkoznak, és egy-egy ebéd vagy vacsora közben friss információkat kapnak a kar helyzetéről, terveiről, dékáni beszámolók formájában. Emellett tudományos előadásokat is tervezünk, amik egy-egy sokakat érdeklő témában hangzanak el. A lényeg a kötetlen, baráti együttlét, amikor a résztvevők beszélgethetnek a múltból, a közös élményeiről, a családról vagy épp a legfrissebb tudományos eredményekről, hisz ez egy kitűnő szellemiségű közösség. Vezetését dr. Fischer Emil professzor vállalta, aki ezt nagy lelkesedéssel, odafigyeléssel és szeretettel teszi. Fontos megjegyezni, hogy ez a klub nem riválisa a Tanári Testületnek, hisz utóbbiban fiatalabbak, igazgatók is helyet foglalnak, és annak programja szorosabban kapcsolódik az egyetem aktualitásaihoz, mindennapjaihoz. Ennek munkáját dr. Dóczy Tamás professzor irányítja.

– **Fontos, hogy legyenek közös ünnepek is, amik segítik a közösség formálását és összetartozásának erősítését, az együttes élmények átélését. Ezen a területen is elindultak újítások.**

– Új rendezvény a Breakfast Party a Dékáni Hivatal munkatársai számára, akik közel százan vannak. Karácsony közeledtével egy közös reggelit jelent ez, amikor kötetlenül lehet értékelni az évet,

beszélgetni a tanulságokról, a tervekről, egyben a dékáni vezetés részéről megköszönni az éves munkát. Mi, vezetők nem tudnánk eredményesen dolgozni, ha ez a csapat nem állna mögöttünk, és nem végeznél el a munka jelentős részét, tehát hálával tartozunk nekik.

A Titkáró Klub is egy új kezdeményezés, ami nem kizárólag a titkárok, hanem a különböző intézetekben az adminisztratív feladatokat végzők találkozáját jelenti, Varga Zsuzsannának, a Dékáni Hivatal vezetőjének a szervezésében. Az első összejöveteleket nagy érdeklődés övezte és jó hangulatban is zajlottak.

– **A külkapcsolatok terén milyen feladatok hárulnak Önre?**

– Ez a terület hangsúlyos szerephez jut az egyetemi és a dékáni vezetésben is, így ebben csak egyike vagyok a felelősöknek. Éveken át dr. Menyhei Gábor professzor vezette a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságát, nemrégiben dr. Büki András vette át a feladatát. Ez a bizottság, illetve az ehhez köthető iroda koordinálja sok vonatkozásban a külkapcsolatokat. A tervek között közös PhD-programok és Erasmus-programok fejlesztése is szerepel.

Új fejlemény – főként dr. Reglodi Dóra tudományos dékánhelyettes és dr. Büki András professzor érdeméért – a Visiting Professorship rendszer, aminek a lényege, hogy egy-egy külföldi professzor, kutató hosszabb időre, több hónapra is meglátogathassa a karunkat, és megfelelő honorárium mellett nálunk oktasson, kutatást vezessen.

Távoli egyetemekkel is szaporodnak a kapcsolatok, legutóbb három új japán, és két új amerikai egyetemmel vettük fel a kontaktust amellel, hogy a Buffaloi Egyetemmel régóta prosperál az együttműködésünk. Két új, pszichiátriai vonatkozású kapcsolatot is szeretnénk megemlíteni. A Würzburgi Egyetem Pszichiátriai Tanszékével szerveztünk egy közös pszichiátriai szimpóziumot márciusban Pécsen, én pedig most októberben jártam náluk. Az ottani tanszékvezető külkapcsolati dékánhelyettese is az ottani egyetemnek, ami a további kapcsolatbővítésben nagy szerepet játszhat amellel, hogy a két tanszék közös kutatásokat is végez több, mint egy éve.

Örömmel készülünk az Ulmi Egyetemről Spitzer professzornak, a német pszichiátria jelentős alakjának az előadására is, aki jövő tavasszal érkezik ide, és egy nagyon izgalmas témáról tart előadást. Arról beszél majd, hogy a különféle, modern infótechnikai eszközök túlzott, több csatornás, párhuzamosan folytatott használata – pszichiátriai vonatkozásban – milyen károkat okozhat. Azért is érdekes ez a téma, mivel ma még vitatott, nem mindenki fogadja el ennek létjogosultságát. A kapcsolatépítésnek ez is fontos eleme lesz.

– **Az oktatókórházakkal való kapcsolattartás is az Ön felügyelete alá tartozik.**

– Dr. Bellyei Árpád professzor rendszeresen látogatja az oktatókórházainkat, és ezekre időszakosan dékánunkkal mi is elkísérjük. Ő jó érzéssel látja meg azokat az igényeket, amik az egyes intézményeknél jelentkeznek, és megtalálja a módját a segítségadásnak is. A kórházak oktatási tevékenységét dr. Czopf László dékánhelyettes kíséri figyelemmel, a cél az, hogy a kari követelményeknek megfelelően, hatékonyan segítsék a képzést. Vannak tehát ezen a területen is remek segítők.

Új fejlemények ezzel kapcsolatosan is történnek, kihelyezett tanszékek alakulnak, jelenleg épp Győrött van erre igény. Fontos a „Hova tovább?” nap is, ami már évek óta zajlik, ennek keretében az oktatókórházaknak lehetőségük van a jövődöbéli rezidensek számára bemutatni kínálatukat. Ezen részt vesznek az oktatókórházak vezetői is, akik képet adnak intézményükről és álláslehetőségeikről, emellett a rendezvény jó lehetőséget kínál a dékáni vezetéssel való eszmecsereére is.

Schweier Rita

Különleges Születésnap

Nagyon neves és meghatározó ünnepségre került sor 2019. október 19-én a Tölösi Péter Alapítvány Rehabilitációs Központjában, akik 30 éve segítik a leukémiás és tumoros megbetegedésű gyermekek gyógyítását, ápolási körülményeinek javítását és rehabilitációját.

50. születésnapját ünnepeltük családjá, kezelőorvosai és nővérei körében Kun Csabának. Csaba 1978-1979. között állt kezelés alatt az 1977-ben megalakult Onkohaematológiai Osztályon. A diagnózisközleléskor 9 éves volt.

Felnőttnek is példamutató módon viselte a cytostatikus és radiotherapiás kezelést. Minden vágya, hogy családjá lehessen. Ezt a diagnózis és a kezelés kétségessé tette. De nem adta fel. Családot alapított és három gyermeke született, sőt még unokája is van.

Mindannyiunknak nagyon sokat jelentett, hogy munkánknak ilyen szép eredménye lett. Persze ehhez nagyon sokat tett az a hozzáállás, ahogy Csaba segítette munkánkat.

Ez igazolta és igazolja azt, hogy soha sem szabad feladni.

Csabának és családjának sok egészséget és boldogságot kívánunk.

Dr. Szűcs Rozália
Tölösi Péter Alapítvány
főorvos, elnök

Forrás: Új Dunántúli Napló 2019. november 9.

Jubileumot ünnepel hazánk első szülőszállása

Egy második otthon az otthontól távol

Immár 25 éve segíti a beteg gyerekeket és családjaikat hazánk első szülőszállása. A Magyar Gyermekorvosok Társasága és a Pécs-Normandia Lions Club közös sajtótájékoztatóján, tegnap a kezdetekről is szó esett.

A Lions Club által fenntartott és működtetett Mártírok útjai szülőszálláson elsősorban a Pécsen kezelt tumoros megbetegedésű gyermekek, a PTE Gyermekgyógyászati Klinika egyéb osztályain kezelt gyermekek szülei, a koraszülöttek édesanyjai, és az ortopédiai klinikán kezelt gyermekek szülei lakhatnak a gyógykezelés alatt. Az ingyenes szálláson jelenleg 28 fő elhelyezésére van lehetőség. Az épület mintegy 200 méterre van a gyermekklinikától, így a családok pár perc alatt eljuthatnak a kezelés helyszínére.

Decsi Tamás a Gyermekgyógyászati Klinika igazgatója a szülőszállás jelentőségéről beszélt, Kovács Antal, a Lions Clubot támogató Paksi Atomerőmű kommunikációs vezetője pedig saját példáján keresztül méltatta a klub tevékenységét. Elmesélte, hogy három gyermeke közül a középsőnél idén februárban fennállt a vakbélgyulladás veszélye. Ugyan ők Pakson laktak, de Pécsre tekintik a regionális központnak, így ide hozták a fiukat. A pécsi gyermekklinikán csak a dolgozók jóindulatán múlott, hogy ott tudta tölteni az éjszakát beteg gyermekével.

– Az, hogy van ez a szülőszállás, ahol nemcsak esetlegesen, hanem szervezett körülmények között akár fél évig is biztosítanak otthont a gyermekek szüleinek, nagyon nagy dolog – fogalmazott Kovács Antal. Hozzátette: amikor az atomerőmű ide nyújtott segítséget az egyik legjobb helyre küldte a támogatási összeget.

Az ország egész területéről érkeznek

Véghelyi Erzsébet, a Pécs-Normandia Lions Club alapító tagja felelevenítette az elmúlt 25 év eseményit. Mint mondta, a klub 1994-től végezi ezt a feladatot. Az első időszakban még csak négy férőhely állt rendelkezésükre, majd folyamatosan bővült a szállás, 2000-ben pedig felépült az apa-, illetve családi szállás, majd 2009-ben átadták a felújított és kibővített szülőszállás új szárnyát. Az idei év végére az évente igénybe vett éjszakák száma megközelíti az 55 ezret. A legtöbb segítséget igénylő szülő Baranya, Tolna, Zala és Somogy megyéből érkezik, de gyakran más megyékből is igénybe veszik a szállást. Nem ritka, hogy akár több száz kilométerről is érkeznek családok az átmeneti otthonba.

A kis beteg kedvence is elkészíthető

A sajtótájékoztató után néhány szobába is benézhetünk. Azt tapasztaltuk, hogy a szülőszállás felszereltsége megfelel a mai kor igényeinek. Két jól felszerelt konyha áll a családok rendelkezésére, ahol elkészíthető akár gyermekek kedvenc étele is. Hűtőszekrény, gáztűzhely, mikrohullámú sütő, kávéfőző, mosógép, szárítógép, tv is található az épületben. Emellett wifi és számítógép is a családok rendelkezésére áll. A szülők személyes tárgyakkal még otthonosabbá teszik a szobájukat, sokszor családi fényképekkel díszítik ki a helyiséget. A gyerekek közül többen betegségükből adódóan gyakran visszatérnek Pécsre kezelésre, így szinte második otthonukként tekintenek a szülőszállásra.

Tóth Viktória

Az ECMO kezelés pécsi vonatkozásai

A 2018-tól Pécsen is megindult extracorporalis membrán oxigenátor (ECMO) terápia eredményes végzése érdekében a Magyar Perfúziós Társaság (MaPeT) *„Mechanikus keringéstámogatással kezelt beteg szakápolása”* címmel 20 pontos továbbképzést szervezett az érdeklődő, illetve az ellátásban részt vevő szakdolgozóknak (ápolók, aneszteziológiai szakasszisztensek, intenzív betegellátó szakápolók, gyógytornászok, laborasszisztensek). A PTE ETK „A” nagytermében (7621 Pécs, Vörösmarty u. 4.) 2018. július 22-én nagy érdeklődés mellett megrendezett szakmai nap programját a helyi ápolásvezetők kérésére a MaPeT megismételte 2019. március 19-én Debrecenben, majd 2019. október 28-án Budapesten az ÁEK Honvéd Kórházban. Az előadásorozaton összességében közel 250 regisztrált

Dr. Hejmel László, a PTE KK Szívgyógyászati Klinika osztályvezető egyetemi docense előadást tart a debreceni kurzuson a mechanikus keringéstámogatás elméletéről (Debreceni Egyetem, Elnöki Hivatal Nagytanácsterme).

Az első ECMO installálása Pécsen a Baranya Megyei Kórházban 2012 decemberében. A három sebész: Hejmel László, Pintér Örs, Sínay László: mindkét femoralis régió feltárása a kanüláláshoz. Ma már percután technikával történik a kanülok bevezetése.

rált szakdolgozóval sikerült megismertetni a speciális eszközrendszerrel végzett különleges terápia részleteit, kihívásait, és az eredményes végrehajtás feltételeit. Pécsen az első ECMO kezelés 2012. december 20-án indult el a Baranya Megyei Kórház intenzív osztályán pneumonia talaján kialakult súlyos légzési elégtelenség miatt kritikus állapotba került fiatal mucoviscidosisos betegben. 2013. tavaszán Karunk Tanulságos esetek fórumán Kiss Tamás és Hejmel László ismertették az esetet. 2018-tól a Szívgyógyászati Klinikán összesen 14 ECMO kezelés történt.

Dr. Hejmel László

*Wéber György kardiotechnikus, MaPeT titkár
PTE KK Szívgyógyászati Klinika*

Gyermektraumatológiai vándorgyűlés

A 26. Gyermektraumatológiai szekció gyermektraumatológiai vándorgyűlése ebben az évben Pécsen, 2019.10.03-05. között került megrendezésre.

A kongresszus nyitónapjának a programja mozgásszervi ultrahang gyakorlati képzése volt.

A tudományos ülés főbb témái a következők voltak: pénteki napon „hibák és tévedések”, valamint „varia” témakörben hallhattunk magyar nyelvű előadásokat, míg a szombati napon a meghívott előadók – Professzor Pierre Lascombes, Professzor Elhanan Bar-On és Professzor Kai Ziebarth – előadásait és a témákhoz kapcsolódó előadásokat angolul hallhattuk. A gyakorlati oktatás keretén belül pedig lehetőség nyílt az apró részletek felderítésére és személyes kapcsolat kialakítására is.

A pécsi Gyermekklinika 20 előadással és 2 gyakorlati képzés –workshop- tartásával vett részt az idei évben első alkalommal nemzetközi részvételű kongresszuson.

A kongresszuson a gyermektraumatológiai szekció vezetőségi választása is aktuális volt. Az új vezetőség tagjai: Kassai Tamás, Urbán Ferenc, Mona Tamás, Vizi András, a szekció titkárnak Varga Marcellt, míg elnökének Józsa Gergőt választották meg.

A kongresszus elnöke (dr. Józsa Gergő) és a meghívott előadók (prof. Pierre Lascombes, prof. Elhanan Bar-On, prof. Kai Ziebarth)

*Dr. Józsa Gergő
egyetemi tanársegéd*

Az Orvosi Népegészségtani Intézet sikere a Magyar Balneológiai Egyesület Nagygyűlésén

Talán helyesnek tűnő dolog, hogy a pécsi orvoskariak tudomására jusson ez a „távrolról jövő” híradás. A Magyar Balneológiai Egyesület (MBE) évi Nagygyűlésén, Egerszalókon, november 17-én vasárnap (!), hét előadással, nagy sikert aratva, egy teljes szekciót adtak a pécsi Orvosi Népegészségtani Intézet kutatói.

A jelenséget Ádám-Évától kezdve. Az említett balneológiai egyesület, (igaz még „A Magyar Szent Korona Országainak Balneológiai Egyesülete” néven), az egyik legkorábbi hazai orvosegyesületként 1891-ben alakult meg. Természetesen akkor és még sokáig a balneológia egészen mást (=többet) jelentett a medicina egészén belül. De a gyógyszeres kezelések és a műtéti eljárások hihetetlen fejlődését követően is maradt szerepe, megváltozott mértékben és keretek között. Éppen ezért nagy jelentőségű, hogy napjainkban a vizek gyakorló felhasználói és az elméleti kutatók között egyfajta híd képződik.

Varga Csaba a gyógyvizekben fellelhető szerves anyagok szerepéről első ízben 2006-ban tartott előadást a MBE keretei között, majd – lehet, hogy a hely közeli szelleme miatt – 2011-ben a harkányi összejövetelen nagy ívű referátummal jelentkezett, és egy munkatársa is előadott. Azóta viszont – a téma egyre szélesebb körű kibontásáról tartott beszámolóikkal – minden évben népes csapattal vannak jelen a nagygyűléseken. Ezek a munkatársai jószerivel mind ebből a tárgykörből írták közleményeiket és védtek meg értekezéseiket.

Idén Varga professzor mellett, (a megtartott előadások sorrendjében) Gerencsér Gellért, Szendi Katalin, Szabó István, Hanzel Adrienn, Németh Balázs és jogi témát feszegetve Horváth Orsolya szerepelt. Példamutató a „Pécsi iskola” igyekevése, hogy egzakt laboratóriumi eredményekkel felhívják a figyelmet a gyógyvizek gyakorlati alkalmazásának szelektívebb és minőségi lehetőségeire.

Gömör Béla dr.

European Burns Association Congress (EBA) – Helsinki

A 19. European Burns Association Congress (EBA) idén Helsinkiben került megrendezésre 2019.09.04-09.07 között. A háromévente megrendezésre kerülő kongresszust nagy érdeklődés övezte. A nevével ellentétben nemcsak európai, hanem a világ számos más országából (USA, Kína, Dél-Amerika országok stb.) is érkeztek mind felnőtt, mind gyermek égéssel foglalkozó szakemberek.

Az égett betegek ellátása multidiszciplináris, így a medicina több szakterülete is képviselte magát (bőrgyógyászat, aneszteziológia, plasztikai sebészet, gyermeksebészet és szakdolgozói fórum – pszichológia, physioterápia, rehabilitatio). A világon döntően plasztikai sebészek látják el az égett betegeket. Magyarországon a plasztikai sebészek mellett a gyermek ellátásában a gyermeksebészeti osztályok is részt vesznek.

A kongresszus helyszíne a Helsinki Kongresszusi Centrum volt. A plenaris előadásokon kívül három párhuzamos szekcióban hallhatunk érdekes, tanulságos előadásokat.

A Nexobrid néven ismertté vált enzimátikus kenőcs az elhalt szövetet bontja le, anélkül, hogy a környező egészséges, jó vitalitással rendelkező, felületes égés környezetét károsítaná. Ez az égéskezelést döntően megreformálta, így a sebészeti nekrektómia háttérbe szorult. A legtöbb országban, így Európában is sok országban alkalmazzák, sajnos Magyarországon off-label. Gyermekkori égéskezeléssel kapcsolatos tanulmányban részt veszünk – a randomizált, prospektív vizsgálatban –, ami kapcsán volt lehetőségünk alkalmazni, és nagyszerű eredményeket sikerült elérnünk az új kezelési módszerrel.

A pécsi gyermekklinika és a Transzlációs Medicina Intézet kollégái segítségével a gyermekkori égéskezelés során alkalmazott profilaktikus antibiotikus kezelés meta analízis eredményeiről számolhattam be. Az előadáson kívül három poszter prezentációval képviseltem kis hazánk gyermeksebész társaságát.

Poszter prezentáció után, Martin Meuli zürichi professzorral

Józsa Gergő dr.

Beszámoló a Magyar Radiográfusok Egyesületének XXII. Kongresszusáról

Tavaly nyáron Pécs adott otthont a magyar radiológusok konferenciájának, ez év augusztus utolsó napjaiban, 29-30. között a Magyar Radiográfusok Egyesülete is Pécs városában tartotta meg soron következő, XXII. kongresszusát. A képkalkító diagnosztikában dolgozó röntgenasszisztensek és az utóbbi években mindinkább elterjedt másik kifejezéssel élve radiográfusok 1992-ben alakították meg egyesületüket, és először gyűltek össze a Mecsek lábánál ismereteik bővítésére, tapasztalataik megosztására, egy továbbképzést szolgáló konferencia alkalmából. A konferencia helyi szervezői a Pécsi Diagnosztikai Központ munkatársai voltak.

A kétnapos konferencia helyszíne a belvárosi Hotel Palatinus volt. A konferencia megnyitóján az egyetem és a város vezető személyiségei vettek részt. Elsőként *dr. Nagy Szilvia Anett*, a konferencia szervezőbizottságának vezetője üdvözölte a résztvevőket. Ezt követően a rendező intézmény nevében a Pécsi Diagnosztikai Központ ügyvezető igazgatója, *Dóczi Tamás* professor beszélt, majd *Berényi Ervin* professor, a magyar radiológusok társaságának vezetője, a DE Klinikai Központ elnöke és a Képkalkító Klinika igazgatója, *dr. Oláh András* egyetemi docens, a PTE, ETK dékánja, *dr. Páva Zsolt*, Pécs város polgármestere, *Németh Katalin* a Magyar Radiográfusok Egyesületének elnöke valamint *Róka Tímea*, a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara országos vezetésének képviselője köszöntötte a résztvevőket és mindannyian hangsúlyozták a radiográfusok szerepét napjaink betegellátásában és az új ismeretek megszerzésének fontosságát.

Kilenc szekcióban 45-50 közötti előadás hangzott el, valamint 3 posztert mutattak be. Az előadók többsége természetesen radiográfus, röntgenasszisztens volt, néhány vezető radiológust is felkértek előadás megtartására. A szervezőbizottság fontosnak tartotta, hogy a szakma nemzetközi helyzetéről, a képzésről is információt adjanak a résztvevőknek egy szekcióban, ahol angol nyelvű előadás formájában kaphattak áttekintést az osztrák, ír-szlovákiai gyakorlatról. A konferencia szakmai tartalmát az is növelte, hogy a résztvevők képkalkító diagnosztikában vezető szerepet betöltő két cég (Siemens és a General Electric) a szakma legújabb módszereiről, valamint a Pécsi Diagnosztikai Központ kutatói (dr. Orsi Gergely, dr. Perlaki Gábor, dr. Nagy Szilvia Anett) az MR-diagnosztika talán inkább klinikai kutatásban, semmint a napi rutinban alkalmazott módszereiről (funkcionális MR, diffúziós tenzor valamint perfúziós MR-képkalkítás) szervezett workshopokon vehettek részt. Az elméleti ismeretek mellett lehetőség volt a Pécsi Diagnosztikai Központot valamint a PTE, Szentágotthai János Kutatóközpontban lévő 7T kisállat MR-labort felkeresni. Pécs város a konferencia mindkét estéjére megfelelő helyet biztosított a Püspöki Magtár Látogatóközpontban és a Littke Pezsgőházban. Péntek reggel a konferencia legelzsántabb résztvevői az előző konferencián első alkalommal megrendezett futás mintájára immár másodszor is – erőnlétől függően – lefuthattak, lekocoghattak egy 3 km-es távot Pécs belvárosában.

A Radiológiai Klinika munkatársai közül szekcióelnöki funkciót látott el *prof. dr. Bogner Péter* és *dr. Tóth Levente*. A kli-

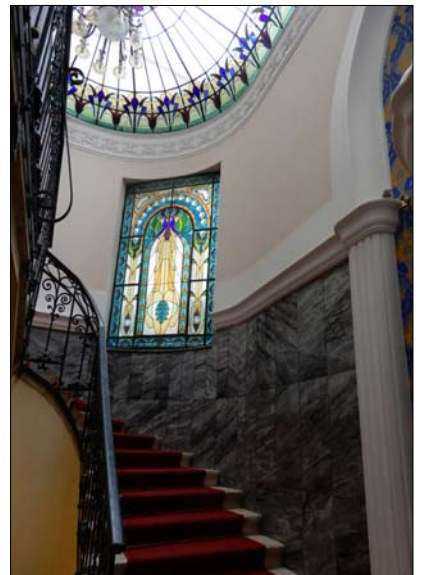

nika munkatársai által bemutatott előadások a következők voltak:

Weisz Brigitta és mtsai: Állatsontok és a 3D nyomtatás; *Ughi Márk*: Postmortem képkalkító vizsgálatok; *Bogner Péter* és mtsai: Mellkas-röntgenvizsgálatok számítógépes leletezése: kezdeti tapasztalataink egy mesterséges intelligencia-alapú képfelismerő és értékelő (ChestEye) rendszerrel; *Gábor Zsuzsanna*: Az EOS-röntgenkészülék bemutatása; *Kálózdi Zsuzsanna* és mtsai: Koponyaröntgen kontra koponya CT-vizsgálat; *dr. Tóth Levente* és mtsai: Strukturált leletezés a korszerű CT-vizsgálatok során. Jelen és jövő. Ez utóbbi előadást, mint a szekció legjobbját díjazták.

Az előzetes hírek szerint az egyesület tagjai a jövő évben Debrecenben találkozhatnak majd.

Weninger Csaba dr.

„Fel kell ismernünk a küldetésünket, a talentumunkat, de tudomásul kell vennünk a korlátainkat is”

A közvetlensége lenyűgözött, holott csak telefonon beszélünk. Néhány röpké mondat után már annyi mindent tudtam róla, mint másról több hónapnyi ismeretség után sem. Biztos voltam abban, hogy egyikünknek sem kell keresgélnie a szavakat, és nem fog szabódni a kérdéseim hallatán. Ahogyan abban is, hogy megannyi kérdés marad nyitva, amikor elköszönünk egymástól. Így is lett. Csak azért hagytuk abba a beszélgetést, mert több mint három óra eltelt, és ment a vonata Budapestre, ahol évek óta él. Könnyű neki – gondolhatnánk – hisz újságíró a felesége, a toll- avagy a mikrofonforgatók pedig otthon sem kímélik kérdéseikkel a másik felüket. De nem a közös létből fakad a kommunikativitása, sokkal inkább a lényéből, a múltjából, a neveltetéséből, a nyitottságából. Könnyed, szókimondó, gyors, színes és szuggesztív személyiség dr. Tekerés Miklós, emeritus professzor, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet egykori vezetője, akinek az életpályája Pécssett teljesedett ki.

– Nagyon szuggesztív a személyisége, ezért lehetett tele az előadó, ha Ön állt a katedrán.

– Lehetséges. Az óráimon valóban sokan voltak, és ez örömmel töltött el. A szuggesztivitás több tőről fakadhat. Egyrészt abból, hogy hasonlítok az édesapámra, akinek jó volt a humorérzéke, és remek előadó volt. Jogászként dolgozott, vezető tisztségviselőként Veszprémben. A kommunikáció számára is lényeges volt, ennek erejében én is töretlenül hiszek, és alapilléreként tekintettem szakmai tevékenységemben. Ha azt láttam, hogy egy kapcsolat jól működik, abba az átlagnál is többet beleadtam. Az egészségügyi rendszer egyik betegsége manapság az, hogy elveszett a kommunikáció személyessége a beteg-orvos kapcsolatban, holott épp az lenne a lényeg, hogy ez a kapcsolat személyes legyen. Ma a betegnek nem is az orvosával van kapcsolata, hanem egy intézménnyel, ami a szakmai konzíliumok, és a laboratóriumi, képalkotó vizsgálatok, leletek sokaságát produkálja. Az eredményeket ugyan közli a kezelőorvos a beteggel, de eltűnik belőle a személyesség, holott erre igénye lenne. Ez az egyik oka annak, hogy a privát praxisok száma emelkedik, mert ott a beteget fizikálisan is megvizsgálják, és beszélgetnek is vele. De nemcsak a beteg-orvos kapcsolatban, hanem az egyetemi oktatásban is jelen kellene lennie ennek a személyességnek. Nem elég, ha szárazon előadok vagy felolvasom a tankönyvből, amit tudniuk kell a hallgatónak.

Egyszer a feleségem a tudtom nélkül bejött az egyik előadásomra, és leült a hátsó sorban. Senki sem ismerte, és én sem vettem észre, hogy ott van. A végén aztán a hallgatók nagy tetszésnyilvánításban törtek ki, amin nagyon meglepődött. A népszerűségemnek – szerénytelenül szólva – talán az lehetett az oka, hogy mindig mindent perszonalizáltam egy személyes üzenettel vagy humorrall, szakmai élménnyel. Ez adhatta az intenzitását és az erejét a mondanandóknak.

– Derűs a személyisége, holott élete jelentős részét az intenzív ellátásban töltötte, krízisek megoldásával. Netán épp ezt elensúlyozandó lett ilyen?

– A hivatásom, a munkám nem bírta volna el, hogy ne legyenek derűs vagy bizakodó. Persze voltak reménytelennek látszó helyze-

tek és személyes kapcsolatokat érintő esetek is, amiket kilátástalannak láttam, de akkor sem vesztettem el a reményt. Talán az a jó kifejezés, hogy „bizakodó pesszimista voltam”. Igyekeztem és meg akartam oldani a problémákat. Így közelítettem mindenhez, akár szakmai, akár személyes kérdéshez. Hittem a közösség erejében, abban, hogy együtt minden sikerülhet, és ehhez kiváló embereket tudtam magam köré gyűjteni, akik az általam képviselt nyílt kommunikációt nagyra értékelték és

éltek is vele. Nálam mindig nyitva állt az ajtó, bárki bejöhetett, bármilyen jellegű kérdéssel, kéréssel. Számomra ez volt a természetes, és csak utólag tudtam meg, hogy ez a munkatársaknak is sokat jelentett. Megértettük egymást, ami nem kis dolog.

– Éles helyzetekben az indulatkezelés is kulcskérdés. Ezzel hogyan állt?

– Az csak egyszer fordult elő velem, hogy odavágtam a falhoz a fölszívott fecskendő, mert nem a megfelelő volt, és a betegnek már ment le a pulzusa. Az indulatok uralma mellett legalább olyan fontos a hit, mert anélkül sem lehet gyógyítani. Fel kell ismernünk a küldetésünket, a talentumunkat, de tudomásul kell vennünk a korlátainkat is. Ha látjuk, hogy falba ütközünk, akkor újra kell programoznunk a lehetőségeinket – már ha van erre idő – ám azt is fel kell ismerni, hogy nem lehet mindenkit meggyógyítani. Az ugyanakkor óriási, felemelő élmény, ha mégis életben marad a beteg, akiről korábban lemondunk.

Egyet sosem szabad elfelejteni: nem én gyógyítok, a beteg gyógyul. Az intenzív terápia nem más, mint egy olyan kompenzációs kínálat, amelyben lehetővé válik, hogy a szervezet időt kapjon a helyreállításra. Nekem az a dolgom, hogy azokat a finomságokat, amin ez múlik, minél jobban felismerjem. Ehhez pedig az a szemléletmód volt szükséges, amit dr. Póka László professzor indított el, és amit iránymutatóként magamévá tettem. Abban az időben a Kerpel-Fronius Gyermekklinikának volt egyedül a sav-bázis egyensúly mérésére alkalmas műszere, ami akkoriban nagy dolognak számított. Póka mindent megtett azért, hogy nekünk is legyen vér-gáz analitikai Astrup-készülékünk, és lett is. Ez azért volt jelentős előrelépés, mert figyelmünket a sejszintű történésekre fordította. A mérési eredmények birtokában célzott terápiával – például bikarbonát-infúzióval – korrigálni tudtuk az észlelt vér-pH zavarát, és a kezelés eredményességét is ellenőrizhettük. Ez a szemlélet abban az időben, az 1960-as években újszerű volt.

Akkoriban dr. Kellermayer Miklós, a klinikai laboratórium vezetője is részt vett a konzíliumokban, ő is ott állt a betegágy mellett, kezében a laborlelettel. Az egyik alkalommal feltűnően alacsony-

nak találta a foszforszintet a vérben egy súlyos állapotú betegnél. Azt javasolta, hogy pótoljuk a hiányt, és adjunk foszforkészítményt, ami azonban nem volt, ezért Dávid Ferenchez, a főgyógy-szerésziinkhöz fordultam, a tanácsát kérve. Ő kiváló szakember volt, és az egyetemi gyógyszerárban hamarosan le is gyártották a foszfort tartalmazó ampullákat. Beadtuk őket, és egyszeriben föl-támadt a beteg. Ez az intenzív terápia egyik titka: a teammunka. De a döntéshozás felelőssége azért megmaradt, hisz a legvégén választ kellett adni arra a kérdésre, hogyan tovább. Az ilyen eseteknek és élményeknek komoly kohéziós erejük volt, hisz mindannyian egy kötelékben mozogtunk, együtt gondolkodtunk.

– **Nem vágyott néha-néha arra, hogy nyugalmasabban élhessen, nem pedig ekkora nyomás alatt?**

– Ha a 30-as buszt kellene bármelyikünknek a kormány mellett ülve az állomásról felvezetni a belvárosig, biztosan nem vállalnánk, mert számunkra az megoldhatatlan feladatnak tűnne, igaz? A 30-as busz vezetői ugyanakkor szorongás nélkül, évek óta kiválóan vezetik a buszt. A katona is megszokja a veszélyt a háborúban, és én is így voltam ezzel. Nem roppantam össze a nehéz helyzetekben, de persze nyögtem azért. (*mosolyog – a szerk.*) Sosem adtam fel könnyen, és sosem azért nyögtem, mert nem bírtam, vagy elegem volt belőle. Más volt a helyzet akkor, ha a megértés hiányával, az emberi butasággal szembesültem akár intézetvezetőként, akár gazdasági rektorhelyettesként. Azon voltam, hogy gyorsan, hatékonyan, kooperatívan menjenek a dolgok, de ezt nem mindenki vette jó néven. Tény, hogy nehezen viseltem, ha állnak az ügyek, és közben szalad az idő.

Intézetigazgatóként nehéz időszaka volt az életemnek, amikor az egyetem vezetői elvonták tőlünk az angol programból származó bevételünket, mert túlléptük a költségkeretünket. Ezt a bevételt főként a nővérek jutalmazására fordítottuk, a túlóráikra fizettük. Az egészségügy finanszírozása örök probléma, de az nem engedhető meg, hogy ha a betegnek szüksége van valamilyen gyógyszerre vagy eszközre, azért várunk, mert a bizottság még nem ült össze, vagy épp nem szavazta meg. Sok viaskodás volt ezzel kapcsolatban.

– **Jól gondolom, hogy Ön megosztó személyiség?**

– Fogalmazhatunk úgy is, hogy nem mindenki volt oda értem. A rendszerváltozás után a gazdasági rektorhelyettesi pozíció új volt, és olyan embert kerestek, aki a közvetlen felhasználói oldalról tudja átlátni, menedzselni a gazdasági ügyeket. Az akkori vezérkar úgy gondolta, fontos lenne, ha közvetlen beleszólási és intézkedési joggal rendelkeznenek ezekben a témákban. Tudták rólam, hogy ütköztető típus vagyok, és egy ilyen testületben nem rossz, ha van egy ilyen ember is. Dr. Kelényi Gábor volt akkor a rektor, dr. Czopf József a klinikai, dr. Kellermayer Miklós az oktatási, dr. Szolcsányi János a tudományos, és dr. Török Béla a külső rektorhelyettes. Gyakran előfordult, hogy estig ültünk együtt, parázs viták közepette. Általában én voltam az opponens, de nem kekeckedésből, hanem a tények és a meggyőződésem alapján.

A rektori vezetés egyik jelentős célja volt a szívsebészet megteremtése egyetemünkön, mert meggyőződésünk volt, hogy egy orvosegyetem nem létezhet szívsebészet nélkül. Az egyik professzorunk azonban úgy gondolta, hogy erre nincs szükség. Az volt a véleménye, hogy videók segítségével is meg lehet tanulni a szívsebészetet. A II-es számú Sebészeti Klinikán terveztük volna megvalósítani, mert nem volt más reális lehetőség, ám kezdetben ezt – a különböző személyes érdekek miatt – többen elleneztek. Ezzel kapcsolatosan durva, és nyilvános sértéseket is kaptam, ami érthetetlen volt számomra és nagyon megviselt. Mindemellett nagyon

sok támogatóm is volt, akik pontosan tudták, mit szeretnénk. Dr. Kellermayer Miklóssal végül meghívtuk az USA-ból dr. Korompai Ferenc professzort, és a II-es számú Sebészeti Klinika átalakításával megkezdődött a szívsebészeti munka. Később felépült a Kardiológiai Centrum, amivel a szívsebészet méltó helyet kapott, és ezáltal minden álmunk teljesült.

A későbbiekben szó volt arról, hogy rektor legyek, de az utolsó pillanatban nyomós indokkal visszavontam a pályázatomat. Hallottam több, ellenem irányuló – néha meglehetősen durva – megnyilvánulást, végül a Tanári Testület véleményező ülésén az „igen” szavazatok száma néhányval kevesebb volt a szavazatok felénél. Ez is élő bizonyítéka volt annak, hogy nem szeretett mindenki. A visszalépést azzal indokoltam, hogy ha nem áll mögöttem az egyetemi tanárok többsége, nem látom értelmét a pályázatnak. Utólag azt gondolom, hogy az egyetem is jobban járt dr. Bauer Miklós professzorral. Őt elfogadták, megmentette az ügyet, és én is nagyon tiszteltem, kedveltem őt.

– **Bántotta a visszalépés?**

– Nem, sőt, azt hiszem, jobban jártam. Lehet, hogy többször is lett volna infarktusom, ha naponta kellett volna győzködnöm az embereket. Nem a pozíció vonzott, hanem a kihívás, a feladat, a célok. De ehhez biztos támogatás kellett volna, amit akkor nem éreztem.

– **A korábbiakban már utalt a teammunkára, annak hatékonyságára, valamint arra is, hogy remek csapatot sikerült alakítania.**

– Igen, büszkén mondhatom, kiváló volt a szakmai stáb. Dr. Török Endre tragikus halála után – aki intézetünk alapítója volt – vezetőként azon igyekeztem, hogy olyan munkatársak kerüljenek ide, akik tudnak angolul, és képesek az európai standardokat behozni külföldön szerzett tapasztalataik alapján. Ne feledjük, ez az 1970-es években történt, amikor ennek nem volt egyszerű megfelelni. Elmondhatom, hogy ma már heten professzorok azok közül, akik nálam kezdték a pályafutásukat, és részben kitartottak a szakmánk mellett. A hazai négy orvosegyetem három aneszteziológiai tanszékére is ebből a csapatból kerültek ki a vezetők: dr. Bogár Lajos az utódom Pécsen, dr. Gál János Budapesten, dr. Molnár Zsolt pedig Szegeden tanszékvezető professzor. Más területen folytatta a munkáját Pécsen dr. Papp Lajos és dr. Szabados Sándor szívsebész, valamint dr. Tóth Kálmán és dr. Simor Tamás belgyógyász-kardiológus.

Ezzel a kollektívával szenvedni is könnyebb volt, mert be tudtuk ismerni, ha valamiben hibáztunk, vagy épp nem tudtuk megoldani a problémát. A beisérés nagyon lényeges dolog, mert az ember hitelét támasztja alá bizonyos helyzetekben. A csapat tele volt innovatív intuíciókkal. A hajam is égnek áll, ha belegondolok, mennyi mindenbe vágtunk bele. (*nevet – a szerk.*) Olyan dolgokba is, amelyeknek a feltételei nem voltak mindig ideálisak.

Az elődeink akkorra már megteremtették az anesztézia és az intenzív terápia hazai presztízsét. A mi generációnk érdeme pedig az volt, hogy a kórélettani folyamatokat sikerült jobban megismernünk, és ennek tudatában végeztük a klinika munkát. Dr. Póka László professzornak sokat köszönhetünk, ő volt, aki bevezette a sebészetben a betegágy melletti élettani-fiziológiai szemlélet koncepcióját. Ez volt a számomra vonzó, izgalmas világ. A műtétek ideje alatt, és a műtét után is egyensúlyban kellett tartanunk a beteget, és ha szükségesnek láttuk, korrekciós lépésekkel avatkoztunk be. Ez azért nem volt könnyű, hiszen a diszciplína az évtizedek alatt elképesztően gyorsan fejlődött, és nekünk ehhez kellett igazodnunk.

A kardiológiai ellátás intenzív részét akkoriban az jelentette, hogy a vérrögoldó, trombolitikus kezelést időben megkezdjük. Ez volt a standard. A belklinikával kollaborálva az egész régióból vállaltuk az ilyen betegek akut ellátását, további kezelését. A pacemaker-implantációt is megoldottuk. Más országokban is előfordult, hogy aneszteziológusok végezték az implantációt, akiknek egyébként is volt tapasztalata az olyan invazív beavatkozásokban, mint a szívkatóterezés, a kanül bevezetése, vagy a monitoros betegellenőrzés. Szerencsére ehhez komoly támogatást kaptam az egyetemtől, a kardiológusok szakmai szervezeteitől, és kiemelten a SOTE Városmajori Szívsebészeti Klinikájától, személyesen dr. Szabó Zoltán professzortól, barátomtól. Sikeresen kialakítanunk a megfelelő struktúrát, a megfelelő csapatot. Mindenki valamiben jó volt: egyikünk a diagnózisban remekelt, másikunk a manuális, invazív beavatkozásokban volt kimagasló, míg mások az anesztézia gyakorlatában jeleskedtek. Végül megérett a helyzet arra, hogy tanszékké alakuljunk. 1970-ben dr. Török Endre vezetésével megalakult a POTE önálló szervezeti egysége, a Központi Intenzív Terápiás Osztály és Aneszteziológiai Szolgálat. Ez a szervezeti forma képezte az alapját a leendő tanszéknek. Ma már világosan látom, hogy nekem volt az a küldetésem, hogy ezeken a szakmai alapokon teremtsünk tanszéket, ami profiljában, felszereltségében megfelel az európai országok standardjainak, és az orvosok, asszisztensek, nővérek szakmai tudására épül. Igyekeztünk mindent megtenni a szükséges feltételek megteremtéséért. Megvolt hozzá a négy profil is: az anesztézia, a sebészeti intenzív, a kardiológia és a fájdalomambulancia. A tanszék létesítését az egyetem vezetése, a Magyar Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Társaság, és sokan mások is támogatták. Ez a szakmai erő jelentette azt a „hátszelet”, ami a vitorlánkat a megfelelő irányban tartotta.

1983. szeptember elsején jött létre a tanszék, dr. Schulteisz Emil egészségügyi miniszter engedélyével. A hivatalos értesítés egy nem éppen biztató ígéretet is tartalmazott, amely szerint a tanszék létesítése többletköltségekkel nem járhat. De ettől még nem voltunk elkeseredve. A tanszék szerves része lett egyetemünk intézményeinek. A továbbiakban az volt a célunk, hogy a nemzetközi fórumokon is elismertessük hazai szakmai tevékenységünket, előadókat hívtunk meg, és mi is utaztunk, a neves külföldi intézetekkel szakmai kapcsolatokat alakítottunk ki.

A MAITT elnöke voltam 1990-1998 között, szenátora az European Academy of Anaesthesiology-nak, több éven át pedig editora az European Journal of Anaesthesiology szakmai folyóiratnak. Ebben az időben sikerült elérnünk, hogy az European Academy of Anaesthesiology 1999-ben Budapestre hozza éves kongresszusát. Ez jelentős siker volt. Létrejött az európai, szakmai akkreditációs rendszer, és a normáknak a mi intézetünk is megfe-

lelt, így a pécsi tanszék 2003-ban elnyerte az „European Centre for Training of Anaesthesiologists” akkreditációt. Ezzel megkaptuk a tanszék minősítését és méltó elismerését.

– Kikkel sikerült szorosabb szakmai kapcsolatot kiépítenünk?

– Angliával a kezdetektől nagyon jó volt a kapcsolatunk, amit óriási szerencsének tartok. Nálunk járt Cecil Gray professzor, aki nemcsak az aneszteziológia egyik atyja, hanem meghatározó orvostörténeli személyiség is volt. Kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezett, és Liverpoolban iskolát teremtett. A Semmelweis Napokra jött Magyarországra. Kérte, hogy megismerhesse a vidéki egyetemeket is, így került Pécsre. Emlékszem, a 400 ágyas klinika portájáról szólott föl a portás, hogy itt van Cecil Gray. Ez akkor annyit jelentett, mintha ma azt mondanák, a portán vár Maria Callas. *(mosolyog – a szerk.)* Török Endrével hanyatt homlok rohantunk a portára, és ott állt ellőttünk a tekintélyes professzor, egy rendkívül barátságos, közvetlen ember. Körbevezettük az osztályon, együtt ebédelünk, és délután már azt kérdezte, mikor utazom hozzá Liverpoolba. 1969-től egy évet töltöttem ott. A kiutazásommal kialakult köztünk egy gyümölcsöző, a jövőnk meghatározó, bizalmi kapcsolat. Ennek volt köszönhető a munkatársaim szakmai fejlődése is, akik ugyancsak Liverpoolban szereztek gyakorlatot. Fokozatosan alakultak az együttműködések más külföldi egyetemekkel is. A bécsi, a frankfurti, a haifai, a grazi és a londoni intézetekbe ugyancsak kiutazhattak a kollégák, és fél-egy évet töltöttek ott. Még Amerikába is eljuthattunk, mindig sikerült mindent elintéznünk, és ezáltal egyre többen lettünk világot látott szakemberek. A küldetésünk az volt, hogy egy olyan diszciplína tanszéki bázisát alakítsuk ki, amelynek nem voltak hazai gyökerei, mint a belgyógyászatnak vagy a sebészetnek, ezért kellett hazahozni mindent, ami szükséges volt ehhez.

– Pedig azokban az években az angoltudás is különlegességnek számított.

– Igen. Sikerült idejében felismernem, hogy fontos a nyelvtudás, mert nélküle sem a klinikai, sem a tudományos életben nem lehet boldogulni. Ez már akkor világos volt, amikor az Élettani Intézetben angol tudományos közleményeket kellett referálnunk TDK-sökként. Bognár Joe barátom volt a segítségemre, aki a Nagy Lajos Gimnáziumnak, később pedig a Pedagógiai Főiskolának volt kiváló angoltanára. Neki köszönhetem az „apanyelvemet”, az angolt. Az embe-
reim közül többen érettségiztek nála. Ez volt a háttere annak, hogy az angol nyelvtudást minden munkatársam belépőként fogta fel az intézetben. Azt még Póka professzor vezette be a klinikán, hogy a reggeli megbeszélést angol vagy német nyelven tartjuk.

– Az édesapjáról már tett említést, milyen családban nőtt fel?

– Nem voltam jó káder, mivel az édesapám városi tanácsos és helyettes polgármester volt. A háborút Veszprémben vészeltük át, ahol születtem. Emlékszem arra, amikor a németek bejöttek, mert közel laktunk a bevonulás útjához. Arra is emlékszem, amikor a háború után egy amerikai katonától – aki egy dzsippel állt az utcánk sarkán – kaptam egy darab csokoládét. Hihetetlen büszke voltam és nagyon örültem, hisz akkoriban a csoki csodaszámba ment. Az 1970-es évek végén meghívtak egy előadásra Amerikába, ahol elmeséltem ezt a történetet, és így fejeztem be a mondókámat: „Engedjék meg, hogy most itt, Önöknek is megköszönjem azt a darab csokoládét.” Meglepődtek, nagy csönd lett, majd nagy tapsot kaptam. *(mosolyog – a szerk.)*

A háború után a helyzet konszolidálódott ugyan, de nem sokáig. Jöttek ismét a nehéz évek. Apámat jegyzőkönyvi köszönettel nyugdíjazták, ám mégsem maradhattunk a Toborzó utcai bérlakásban. Kitelepítettek minket. Először a nagymamám újtelepi lakásá-

ba költöztünk, majd második fázisban Balatonarácsra. Apám hivatása vesztett lett, megtanulta a könyvelést, és később az Állatforgalmi Vállalatnál dolgozott Veszprémben, majd a füredi Községgazdálkodási Vállalatnál kapott munkát. Szerették és megbecsülték. Édesanyám nagyon talpraesett asszony volt, aki semmiből mindent megteremtett. Úgy hívták a család barátai, hogy „a Viharné”. Emlékszem, amikor egyetemista voltam, az egyik nyáron az évfolyamtársaim eljöttek hozzánk, és ő pillanatok alatt megsütött több tucat palacsintát. A habitusomat tőle örököltem. Apám fizikailag ugyan törekeny alkat volt, de nagyon kitartó, küzdő típus. Vezetőként az egész életét arra tette, hogy dolgozzon Veszprémért. Polgármester csak azért nem lett, mert a felső tízezerből nem mindenki támogatja. Akkor is helytállt, amikor a háború végén csak ő maradt a város élén. Ma is őrzöm azt a hirdetőt, ami azt tartalmazza, mi a teendő a háború utáni helyreállítási munkákkal. Nagyon büszke vagyok erre. Anyám és apám is sokat tettek azért, hogy amennyire lehet, megkönnyítsék az életem. Mindkettejüktől azt láttam, hogy olyan nincs, hogy földadjuk. Anyám a nehéz időkben elment mosónőnek a balatonfüredi szívkórházba. Nyaranta diákként Veszprémben, Reményi műlakatos mesternél dolgoztam, akinek a Kossuth Lajos utcában volt a műhelye. Rengeteget tanultam tőle, ezért ma sem ijedek meg a fűrő-faragó alkalmatosságoktól. Sok év elteltével egyszer találkozott édesanyámmal, aki büszkén mesélte neki, hogy orvos lett a fiából, ő pedig sajnálkozott, mondván, kár, mert tehetős lakatos válhatott volna belőle. *(nevet – a szerk.)*

– Hogyan teltek az iskolás évei?

– Az elemi iskolában Csicseri Orosz Emília volt az első tanítónő a Szent Anna kápolna melletti iskolában, amit a háborúban lebombáztak. A négy elemi után a piarista gimnáziumba kerültem, és mivel tudtam zongorázni, a templomban gyakran orgonáltam is. A gyászmiséért kaptam kis pénzt, amiből inget vásároltam. Aztán a gimnáziumot államosították, és az utódintézményben folytattam a tanulmányaimat. Jól érettségiztem és jelentkeztem a budapesti orvosegyetemre. Jól sikerültek a felvételi vizsgafeladataim is. Akkoriban más követelmények voltak, személyes interjú is készítették velünk, ami sokat számított. Ezt ma is szerencsésnek tartanám. A felvételemet egyébként az első Nagy Imre-kormányának köszönhetem, ugyanis az idő tájt volt egy kis „lazulás” a rendszerben, és a származás miatt nem zárták ki a jelentkezőket. Ennek ellenére azért kellett némi protekció is, hogy felvegyenek. Helyhiány miatt végül nem Budapestre, hanem Pécsre irányítottak, de ennek is örültem. Az első két év nem volt könnyű, de sikerültek a vizsgáim, és remekül éreztem magam. Szerencsém volt, mivel személyes kapcsolatba kerültem Szentágothai professzorral, amikor az évfolyamtársaim nevében felkértük egy előadásra. Később is találkoztunk, és már orvos voltam, amikor adott nekem egy régi naplótöredék másolatot. Ebből kiderült, hogy Lummitzer Sándor, a híres sebész – aki egyébként Szentágothai professzor dédapja volt – az 1848-as szabadságharc idején kloroform narkózisban végzett amputációt. Ebből született egy előadásom, és megjelent egy közlemény is. Az orvostörténet is érdekelt. Szentágothai mellett Romhányi és Kerpel-Fronius professzorok voltak nagy hatással rám, nagymértékben meghatározták az irányultságomat az orvoslás terén.

– Miért az orvosi egyetemre jött, miért nem a jogot választotta?

– Veszprémben volt egy osztálytársam, barátom, akinek a nagyapja orvos volt, és egy házban éltek. Ő erősíthette meg a szándékomat, bár igazán sosem akartam más lenni, csak orvos. Ez valahogy magától értetődő volt. Az nem fordult meg a fejemben, hogy

jogász legyek, bár van némi érzékem ehhez a világhoz. Azt szoktam mondani, hogy jogászvér is folyik az ereimben. Alternatívaként az orvosi műszerész szakma merült fel még bennem, hiszen abban az időben számolni kellett azzal, hogy a származásom miatt nem vesznek fel az egyetemre. Ennek az alternatívának a családi hányattatás mellett az is oka volt, hogy korábban, az elemi iskola elvégzésekor a szülői munkaközösség politikai biztosa azt írta a káderlapomra, hogy alkalmatlan vagyok a gimnáziumi tanulmányokra, és ipari tanulónak javasolt. Persze az sem lett volna tragédia, abba is belenyugodtunk volna. Engem úgy neveltek, hogy ha valami nem sikerül, akkor kitalálunk mást. A szakmai életpályámon is mindig a következő lépést tekintettem a fontosnak.

– Hogyan lett épp a sebészet, majd az aneszteziológia az útja?

– Mindig vonzóztak az újdonságok, nyitott voltam rájuk, és remek évfolyamtársaim voltak, akikből sokan kutatók, egyetemi tanárok lettek. Komoly versenyszellem is zajlott köztünk. Az Élettani Intézetbe kerültem TDK-snak, dr. Endrőczy Elemér munkacsoportjába, ahol a kutatás szelleme, hangulata rögtön magával ragadott. Aztán jött 1956, ami sok mindent megváltoztatott, majd ismét helyreállt az élet az egyetemen. Az Élettani Intézetben demonstrátor voltam, tartottam gyakorlatokat, amik stimuláltak. Világosan látszott, hogy nem a belgyógyászat való nekem. A manualitásom is jó volt – ezt már a lakatos mesterem is megmondta – egyértelmű volt tehát, hogy sebész leszek. *(mosolyog – a szerk.)* Szigorló voltam, amikor Póka professzor felajánlotta, hogy szívesen fogadna kezdő orvosként a klinikáján. Ám a végzés idején jöttek a szigorítások az állások elosztásában, és mire én következtem volna a sorban, a vezérkar már kiosztott minden helyet. Így kerültem Székesfehérvárra, a Közegészségügyi Járványügyi Állomáshoz, ám a kapcsolatom megmaradt az egyetemmel. Számon tartottak, és betartották az ígéretüket, hogy amint lehetséges, visszajöhetnek a sebészeti klinikára. Eerre akkor került sor, amikor egy radiológus elhunyt, és lett egy állás. Kikérő levéllel hívtak Pécsre, ám a KÖJÁL-tól nem volt egyszerű eljönni, nem könnyen adták ki a munkakönyvem, mert megkedveltek. Az volt a terv velem, hogy majd Móron leszek közegészségügyi felügyelő. A piacokat, a cukrászdákat ellenőriztem ott, ami ugye elég messze volt az intenzív terápiától. *(mosolyog – a szerk.)* Aztán csak sikerült Pécsre kerülnöm, ahol már az első napokban vakbelet operáltam dr. Kiss Tibornak köszönhetően, aki asszisztensként volt jelen, és vezette a kezemet. Nagy volt az örömöm.

A sebészet fejlődésének köszönhetően egyre több nagy, kiterjesztett műtétet végeztünk idősebb betegeken is, ami fokozott kockázattal járt. A posztoperatív szakaszban a nagy műtéten átesett betegeknek – akár több napon át – hasonló felügyeletet és ellátást kellett biztosítani, mint a műtét alatt. Szükségessé vált a szervezet fiziológiás reakcióinak a megfigyelése, az esetleges kisiklások korrekciója, a szervezet teherbírásának a támogatása. Szükség lehetett további mesterséges lélegeztetésre, a keringés támogatására, a folyadék- és elektrolit-háztartás valamint az anyagcsere szoros ellenőrzésére.

A szakma fejlődése – az országos trenddel párhuzamosan – 1962 táján nálunk is elindult, és szükségessé vált a klinika átszervezése. Póka lemondott a klinikán lévő lakásáról, abból mellkassebészeti osztályt létesített, és kialakított egy akut kórtermet is az intenzív ellátásra. Én az akut osztály körül nyüzsgöttem. Dr. Török Endre volt az akut osztály és az anesztézia vezetője, akivel jó barátságba kerültem. Maga mellé vett, és én is tagja lettem az aneszteziológus teamnek. Bandi egy évet Koppenhágában töltött, ott szerzett

tapasztalatot. Akkoriban Magyarországról többen is részt vettek ezeken a tanfolyamokon és gyakorlatokon, mivel a WHO is felismerte, hogy szükség van a segítségre a szakterületünkön.

Amint korábban említettem, 1969-ben utaztam Angliába, Liverpoolba Cecil Gray intézetébe, ahol főként a kutatással foglalkoztam, kevésbé a klinikummal. Valójában ott dőlt el, hogy mégsem sebész, hanem aneszteziológus leszek. Itthon addigra már komoly szakmai háttér alakult ki a munkánkhoz. 1970-ben dr. Török Endre vezetésével megalakult a POTE önálló szervezeti egysége, a Központi Intenzív Terápiás Osztály és Aneszteziológiai Szolgálat. Sajnos Török Bandi korán, 1972-ben távozott közülünk akkor, amikor Pécsen tartottuk az Aneszteziológiai Társaság éves kongresszusát. A záróvacsorán találkoztunk utoljára. Egy fiatal csapat maradt magára a nehéz feladattal: biztosítani kellett a műtéti érzéstelenítést, és a perioperatív intenzív betegellátást. Adjunktus voltam akkor, és az egyetem vezetése megbízott az intézet igazgatásával. Az volt a dolgom – az országos elképzelésekkel megegyezően – hogy megőrizzem a diszciplína egyetemi bázisát, és folytassam a munkát a tanszék megteremtése érdekében. Nagy kihívást és óriási felelősséget jelentett ez.

A fiatalok támogatása mindenkor kulcskérdés volt számomra, és ma is az. A tudományos munkát a klinikai munka elengedhetetlen részének tartottam, és erre bízattam a kollégáimat is. Rajtuk tartottam a szemem, megbeszéltünk mindent, áttekintettük az ötleteiket, kiválasztottuk a megfelelő megoldásokat. Ez most, az új munkahelyemen is így van, ahol egy tehetséges, ambiciózus mérnöknek segítettem abban, hogy eljusson a PhD-ig. Ennek köszönhetően hívtak meg többször is orvos-technológiai témákban PhD- vagy doktori opponensnek, bizottsági tagnak a Műszaki Egyetemre.

– Említette új munkahelyét, ami a Biotronik Hungária Budapest. Ennek 2000 és 2012 között ügyvezető igazgatója volt, 2012 óta pedig a tanácsadója. Miért szaladt el Pécsről?

– A feleségemmel – aki újságíró Budapesten – sokáig távházasságban éltünk, és a sok utazás egy idő után unalmas és fárasztó volt. Ez volt az egyik, a kisebbik ok, a nagyobbik pedig a 65 éves életkor közeledte. Az intézetvezetői poszt betöltése ehhez a korhatárhoz kötött. Úgy véltem, hogy az intézetvezetést mindeztől fontos átadni. Abban az időben a hátralépő, egykori vezetőik sorsát nem tartottam biztatónak. Nem egy olyan tanárt láttam, aki settenkedve, lehorgasztott fejjel ment a folyosón, miután megmondták neki, hogy nem tartanak igényt további munkájára. Ezt nem akartam átélni. Vallom, hogy a nyugdíjazásra már fiatalon készülni kell. Váratlan eseménnyé kreálni, megsértődni, és ezért a környezetemet okolni nem szabad.

– Ahogyan betöltötte a 65. életévét, már ment is?

– Már egy évvel korábban, ugyanis akkor adódott erre lehetőség. Dr. Szabó Zoltán szívsebész – aki nyugdíjba vonulása után lett a német Biotronik pacemaker-cég magyarországi képviselőjének a vezetője – elhívott ügyvezető igazgatónak. A berlini anyavállalat alapító tulajdonosát, M. Schaldach professzort egyébként én is ismertem, és ő is szívesen fogadott a cég munkatársai között.

Hétvégén összekapoltam az egyetemi irodámban, hétfőn még átvitettem egy kitüntetést a pécsi Orvosi Kamarában, kedden

pedig már ültem a Trabantomban, hogy Budapestre utazzak. Gyorsan ment minden, bár nem volt könnyű a búcsú pillanata. Szerencsésnek tartom magam, és dr. Szabó Zoltánnak ma is hálás vagyok, hogy segített a továbblépésben. Kezdetben nem volt könnyű az új környezetbe való beilleszkedés, a körülmények sem voltak optimálisak, hisz mindaddig kiszolgáltak, körülvettek az emberek, ott pedig mindent magamnak kellett csinálni. Az üzleti világ nagyon másként működik, mint az egyetem, és ezt meg kellett szoknom. Szerencsére az ügyfelekkel, a régóta jól ismert orvos-kollégákkal nagyon jó volt a kapcsolat, és a berlini vezetők, munkatársak is befogadtak. Eleinte még volt Pécsen egy-két előadásom az egyetemen, aztán azok is elmaradtak. Ma már nemigen járok erre. Nem látom értelmét visszanyúlni a múltba, végezzék a feladatokat a fiatalabbak. 2012-ben a Biotroniktól is nyugdíjba mentem, azóta tanácsadóként dolgozom náluk, de nem unatkozom. Most is határidős feladataim vannak, így ma, ha hazaérek, lektorálni fogok egy szakmai anyagot Berlinnek.

– A döntésben, valamint a történések rugalmas elfogadásában segíthetett a neveltetése is, hisz említette, hogy a családjukban az elfogadásnak mekkora ereje volt.

– Ez valóban fontos, megtartó erő. Az embernek bíznia kell magában, és abban, hogy az élete megoldódik, még ha nem is úgy, ahogyan eredetileg tervezte. A hiábavaló erőlködésnek semmi értelme. Az a lényeg, hogy ne adjuk fel. Mindig meg lehet találni a megoldást, a kiutat. Ezt már anyámtól is megtanultam a háborús időkben. Ha nincs hús, és nem tudunk húsleveset főzni, akkor lesz tökleves, aminek a színe hasonlít a húslevesre és finom is, csak éppen hús nincs benne. (mosolyog – a szerk.)

– Egy fia van, aki az előző házasságából született.

– Igen, Gábor mentőtisztként dolgozik. Az orvosi hivatás szeretete és vágya tovább öröklődik, mert a fiúunokám is ezt a pályát szeretné választani. A lányunokámról még nem tudni, merre megy tovább, ő csak most kezdi a gimnáziumot.

– Mennyi időt fordít arra, hogy a testét és a lelkét karbantartsa?

– Aktívan nem sportolok, de reggelente tornászom. Ez a ma oly sokszor emlegetett egészségtudatosság nem jellemző rám, de arra odafigyelek, hogy csak annyit egyek, amennyi jólesik, és már évtizedek óta nem dohányzom, holott korábban pipáztam. Szerencsére elviselhetőek az öregkori gondjaim, és ezért minden nap köszönetet mondok a Teremtőnek. Nehéz ugyan sokáig állni, menni az ízületi problémáim miatt, de műteni nem engedem magam. Mondtam a kollégáknak, hogy rajtam nem kell gyakorolniuk. (nevet – a szerk.)

– Amilyen szenvedélyes típus, biztosan van valamilyen különös hobbija.

– Mára kicsit elkopott, de a zene volt az. Jazzt játszottam zongorán egyetemista koromban. Már rég nem játszom, és a zenehallgatás is elmaradt, holott van 800-900 bakelit- és sok CD-lemezem. Ezeket az unokáimnak tartogatom, hátha egyszer fontos lesz nekik. Olvasni azonban nagyon szeretek, főleg történelmi regényeket és krimi, ám nem magyarul, hanem angolul. Ez azért nem könnyű a krimi esetében, mert első olvasásra általában nem tudom, hogy ki a gyilkos, de sebjaj, elolvasom még egyszer. (nevet – a szerk.)

Schweier Rita

2019. október 25-26-án került sor az Európai Kardiológiai Társaság Szívelgtelenség Asszociáció (ESC, HFA) vezetőségének éves összejövetelére. A rendezvényen dr. Habon Tamás, a PTE, KK I. sz. Belgyógyászati Klinika docense, mint az MKT Szívelgtelenség és Szívizombetegségek Munkacsoport vezetője és az ESC National Society Committee tagja vett részt. A kétnapos rendezvény első napján megrendezésre került a HFA Patient Care Workshop, ahol Magyarország az 5 kiválasztott ország közé került és a szívelgtelenség-ellátási spektrumát reprezentálandó, 3 fővel vett részt (szakdolgozó, alapellátás, specialista).

A második napon sor került az éves National HF Societies Summit-ra, ahol a HFA Board mellett 52 ország szívelgtelenség társaságának vezetői vettek részt. Dr. Habon Tamás a HFA ATLAS epidemiológiai szekciót vezette.

A gálavacsora keretében az MKT Szívelgtelenség és Szívizombetegségek Munkacsoport nevében rangos elismerést vett át a társaság Heart Failure Awareness területén kifejtett munkássága elismeréseként.

Dr. Habon Tamás
egyetemi docens

I. sz. Belgyógyászati Klinika, Kardiológiai Tanszék

Méhes Károly Genetikai Továbbképző Napok

Idén 10. alkalommal rendezte a pécsi Orvosi Genetikai Intézet a Méhes Károly Genetikai Továbbképző Napokat október 16-18. között. A rendezvénynek ezúttal a Szentágothai János Kutatóközpont adott otthont. A továbbképzés célja az évről évre jelentősen bővülő genetikai ismeretanyag kommunikálása gyakorló orvosok számára. A kötelező szinten tartó tanfolyam célközönsége klinikai genetikusok mellett klinikai biokémikusokból, molekuláris biológiai diagnosztákból, gyermek-hematológus munkatársakból, asszisztensekből és más, a genetikai diagnosztikában résztvevő szakemberekből állt.

A rendezvényen rezidensek és PhD-hallgatók is egyaránt részt vettek. A háromnapos továbbképzés során az érdeklődők előadásokat hallhattak a legújabb laboratóriumi módszerekről és különböző ritka genetikai rendellenességekről. Az első nap tárgyalták az onkogenetika és immunogenetika, valamint ezek területek legfrissebb szakmai ismereteit, eredményeit. A második napon, az előadásorozat fontos részét képezték a kezelhető ritka betegségekről szóló tudományos előadások, esetbemutatók, többek között mukopoliszacharidózis, spinalis muscularis atrophia és Fabry-kór témában. Továbbá szintén hangsúlyos szerepet kapott a diszmorfológiai szekcióban a munkacsoportok által diagnosztizált és gondozott betegek ritka kórképeinek megvitatása és azok háttérben azonosított genetikai eltérések bemutatása. Az utolsó napon került sor az új laboratóriumi technikák tárgyalására, mint az újgenerációs szekvenálás (NGS) és az array komparatív genomi hibridizáció (aCGH) módszere, melyeket kezdetben csak a tudományos alaputatásban, napjainkban pedig már a klinikai diagnosztikában is egyre szélesebb körben alkalmaznak. Az új technológiák kivitelezésén, laboratóriumi megvalósításán túl szó esett az NGS és az aCGH módszerek által nyert adatok bioinformatikai kiértékeléséről, valamint az eredmények értelmezéséről, azok interpretálásának módjáról, nehézségeiről, fontosságáról.

Dr. Szalai Renáta

IFSSH (International Federation of Societies for Surgery of the Hand)

– kongresszusi beszámoló –

A 14. International Federation of Societies for Surgery of the Hand (IFSSH) és a 11. International Federation of Societies for Hand Therapy (IFSHT) 2019. június 17-21. között került megrendezésre Berlinben.

A berlini City Cube adott helyet a grandiózus eseménynek, ahol nemcsak európai, hanem az egész világ jeles kézsebészei jelen voltak. A hallgatóság öt párhuzamos szekcióban hallhatta a jobbnál jobb előadásokat. Több mint 3600 regisztrált hallgató és száznál is több meghívott előadó vett részt a konferencián.

A kongresszus fő témái a következők voltak: az kéztörések kezelése, a scaphoidtörés problémái és aktualitásai, flexorínsérülések, veleszületett fejlődési rendellenességek, a kéz égési sérülései és az örökzöld téma: a radius distalis végtörések.

A magyar gyermeksebész társaságot jómagam képviseltem egy elsőszerzős poszter prezentációval.

Józsa Gergő dr.

Koponyabázis-sebészeti kurzus Veronában

A Veronai Egyetem idén rendezett egy három részes, koponyabázis-sebészeti kurzussorozatot. A *Hands-on surgical approaches to the anterolateral skull base* című nemzetközi továbbképzés mindhárom hétvégéje az olaszországi Veronában zajlott. A kurzusok során egy minden igényt kielégítő – négy, színvonalasan felszerelt kadáverdisszekciós teremmel is ellátott – képzési központban volt lehetősége a résztvevőknek az elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására is. A képzés főszervezője a Veronai Egyetem professzora, Andrea Talacchi volt.

Az kurzussorozat első állomása 2019 február 1-3 között került megrendezésre, mely során az orbitozygomatikus és transzpetrozális behatolás, valamint a periclivális műtétek képezték a fő témaköröket. Antonio Bernardo, a New York-i Cornell Egyetem, illetve Kenji Ohata, az Oszakai Egyetem idegsebész professzorai tartottak emlékeztető előadásokat, illetve instruálták a résztvevőket az összesen közel 10 órányi disszekciós ülések során.

A második kurzushétvége 2019. május 10-12. között a transznazális, endoszkópos feltárásból végzett elülső koponyaaalapi beavatkozásokról szólt. A képzés vezető oktatói Domenico Solari, a Nápolyi Egyetem, Ernesto Pasquini és Diego Mazzatenta, a Bolognai Egyetem, illetve Daniele Marchioni, a Veronai Egyetem professzorai voltak. A rendkívül jól szervezett, tematikus képzésen az értékes előadásokon túl a kiválóan felszerelt kadáverdisszekciós laborban ismét lehetőség nyílt a legkifinomultabb műtéti technikák tökéletesítésére.

A harmadik és egyben utolsó hétvégét 2019. október 11-13. között a szemüreg feltárási és az orbitában végezhető műtéteknek szentelték. Az ismét magas színvonalú elméleti és kadáverműtétekkel kiegészített kurzus vezető oktatói voltak Pier Francesco Noccini, Antonio D'Agostino, Lorenzo Trevisiol professzorok, Vittorio Favero illetve Emilio Pedrotti a Veronai Egyetemről, valamint Giovanni Gerbino a Torino Egyetem professzora.

Egyetemünket Büki András professzorral képviseltem, koponyabázis-sebészeti munkacsoportunk komoly tapasztalatokkal gazdagodott.

Dr. Piski Zalán

Házhoz ment az egészségügyi szűrőbusz Baranyában

„Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” címmel országos kampány indult a halmozottan hátrányos helyzetű településeken élők egészségi állapotának javításáért. A program kiemelt célja, hogy az egészségügyi ellátáshoz történő hozzáféréssel kapcsolatos területi egyenlőtlenségeket minimalizálja, és a hátrányos helyzetű településeken élő lakosok egészségudatosságát erősítse.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ és a Baranya Megyei Kormányhivatal által szervezett program keretében Alsószentmárton, Téseny, Hirics és Kisszentmárton lakosai számos ingyenes szűrővizsgálaton – kardiovaszkuláris rizikósűrűzésen, gyermekszemészeti szűrőre- sen, méhnyaksűrűzésen, általános állapotfelmérésen és életmód-tanácsadáson – vehettek részt október 14-16. között.

Dr. Sebestyén Andor, a PTE, KK elnöke a szűrés kapcsán elmondta: „A PTE elkötelezett abban, hogy a népegészségügyi szűrővizsgálatok sikeresen megvalósulhassanak, és ezért az egyetem munkatársai „helybe viszik” a szaktudásukat.”

Forrás: PTE

2019. október 24-25-én került megrendezésre Európában először Az obstruktív alvási apnoe sebészete – The obstructive sleep apnea upper airway surgery – című hands-on tréning a franciaországi IRCAD szervezésében Strasbourgban. A résztvevők az elméleti előadásokat követően, a legmodernebb műtét típusokat sajátíthatták el az adott témában kadavereken olyan világhírű szakteknitvények segítségével, mint K.P. Pang, F. Montevecchi és L. Haddad. A rendezvényen a Pécsi Tudományegyetemet dr. Szanyi István a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikáról és dr. Gaál Veronika a Gyermekgyógyászati Klinika Fül-Orr-Gégészetről képviselték.

Tagja lett az American College of Emergency Physicians International Committee-jének dr. Kanizsai Péter, a Sürgősségi Orvostani Tanszék vezetője

Dr. Kanizsai Péter, a Sürgősségi Orvostani Tanszék vezetője október 28. és 31. között Denverben járt, az American College of Emergency Physicians (ACEP) éves konferenciáján. Látogatása elsődleges célja az volt, hogy tagja lehessen az International Committee-nek, így nagy öröme szolgált, hogy megválasztották „Liaison for Hungary”-nek.

Az ACEP egyik célkitűzése, hogy megismerje a külföldi országok sürgősségi ellátási rendszerét, így Magyarországot is. A szövetség segítő szándékkal fordul a pécsi egyetem felé, ami lehetőségeket kínál a sürgősségi ellátás széles körű megismertetésére, együttműködési kampányokban való részvételre, több témakörben: szepszis, droghasználat, rendszerabúzus, szervezési és működtetési kérdések.

Dr. Kanizsai Péter még a korábbiakban személyes kapcsolatot alakított ki dr. Gregory Volfuroval, aki pozitívan áll a PTE és a University of Massachusetts (UMass) közti együttműködés kialakításához, amiben a jövőben dékáni egyeztetés várható. A Sürgősségi Orvostani Tanszék vezetője örömmel konstataálta, hogy a hazai elméleti tudás nincs hátrányban az ottanihoz képest. A tiszta alapokra helyezett, kellően átgondolt innovációnak azonban még tág tere van hazánkban, amihez javaslataival járul majd hozzá.

Az eszéki egyetem vendégprofesszora lett dr. Molnár Tihamér

Az eszéki Jossip Juraj Strossmayer Egyetem Kórházi Központja Aneszteziológia, Reanimatológia, Intenzív és Fájdalomterápiás Klinikájának vezetője, Slavica Kvoli professzor, és a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központja Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetének docense, dr. Molnár Tihamér közös nemzetközi projekttel pályázott, ami a polimorbid betegek érsebészeti műtétje alatti kockázati tényezőknek a feltárását célozta. A projekt harmonizál azzal az elképzeléssel, hogy a Baranya-Szlavónia régióban élő emberek számára magasabb színvonalú egészségügyi ellátást sikerüljön biztosítani.

A klinikai kapcsolatfelvételt oktatási felkérés is követte, és októberben, egy sikeres ERASMUS+ pályázat keretében előadásokat és szemináriumokat tarthatott az eszéki orvostanhallgatóknak dr. Molnár Tihamér, akinek Jure Mirat professzor, a Jossip Juraj Strossmayer Egyetem Orvostudományi Karának dékánja átadta a vendégprofesszori kinevezésről szóló okiratot. Az eszéki egyetem dékánja ezzel a gesztussal is jelezte, hogy számít a pécsi orvoskarral a további együttműködésre.

Új megvilágításban a skizofrénia

Ma Magyarországon a lakosság közel 1 százalékát érinti a skizofrénia. Az emberek többsége nem sokat tud erről a betegségről, a kialakult sztereotípiák pedig csak rontják a betegséggel élők felépülésének, a társadalomba való visszailleszkedésének esélyeit. A lelki egészség világnapja, október 10. alkalmából rendezett sajtótájékoztatón elhangzott, hogy a skizofrénia komplex kezelést igényel, melynek alapja a beteg számára legmegfelelőbb gyógyszeres kezelés kiválasztása, mert ezzel egyensúlyban tarthatók a betegséggel élők, és megelőzhetőek a visszaesések.

2018-ban több szakember együttműködésének eredményeként elkészült a "Szubjektív betegút skizofréniaiban" című, úttörő kutatás. Az egyik szerző dr. Herold Róbert pszichiáter, a PTE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikájának docense, aki elmondta, hogy a betegek számára a család, a pszichiáter és a szociális munkás jelentik a fő támaszt. Lelki támogatásra is szükségük van, de sajnos 82%-uk a gyógyszeres kezelésen túl mégsem részesül egyéb terápiában. Ahhoz, hogy a betegek minél sikeresebben vissza tudjanak illeszkedni a mindennapi életbe, a környezet támogatása is szükséges.

Nemzetközi poszterversenyen elért 1. helyezés

Az Egészségügyi Nyelvi- és Kommunikációs Intézet öt munkatársa, Dávidovics Anna, Halász Renáta, dr. Hild Gabriella, dr. Németh Tímea és dr. Warta Vilmos nemzetközi orvosi- és egészségügyi szaknyelvi konferencián vett részt a European Association of Language Teachers for Healthcare (EALTHY) szervezésében a spanyolországi Castellon de la Plana város Universitat Jaume I egyetemén 2019. október 3-4 között. A kollégák egy előadást és három poszter prezentációt tartottak a konferencián az alábbi kutatási területekről:

Csongor, Alexandra, Németh, Tímea and Hild, Gabriella: *Involving International Medical Teaching Assistant Students in Role Plays*

Dávidovics, Anna & Németh, Tímea: *Intercultural Challenges of Teaching Medical Hungarian in a Multicultural Classroom*

Halász, Renáta, Kránicz, Rita, Sebők, Judit and Hambuch, Anikó: *Interdisciplinary Approaches in Teaching Language for Specific Purposes: Structural Patterns of History Taking in German Internal Medicine Textbooks and Guidelines*

Németh, Tímea, Csongor, Alexandra and Hild, Gabriella: *Gamification in Medical English and Medical Hungarian Classes*

A konferencia végén kiosztották a legjobb poszternek járó díjat, amit Dávidovics Anna és dr. Németh Tímea *Intercultural Challenges of Teaching Medical Hungarian in a Multicultural Classroom* című posztere nyerte el. A díj átadásakor kiemelték a poszter friss, modern, kreativitást sugárzó megjelenését, illetve méltatták az intézet többi poszterét és a kollégák előadását nagy érdeklődés, szakmai diskusszió követte. Gratulálunk a nyerteseknek!

Ahogy arról korábban hírt adtunk, 2020 májusában az EALTHY tavaszi szimpóziuma az Egészségügyi Nyelvi és

Kommunikációs Intézet szervezésében Pécssett kerül megrendezésre. A jövő évi szimpóziium célja a sikeres tapasztalatcsere folytatása és a környező országokból további egyetemek bevonása az együttműködésbe.

Németh Tímea

A Magyar Gyermekfogászati és Fogszabályozási Társaság VIII. Tóth Pál Vándorgyűlése

2019. november 7-8-án Siklóson rendeztük a Társaság 3 évente esedékes konferenciáját. Az idén a PTE szakmai csapata volt a szervező, és a rendezvény bonyolításában a Pcongress Kft. segítette a munkánkat. Köszönet minden közreműködőnek. 40 bejelentett előadás és 4 felkért előadás hangzott el, amelyek bemutatták a fogszabályozás és gyermekfogászat területén az újdonságokat, az éppen aktuális kutatásokat. Szó esett az újonnan kialakított szakmai irányelvekről és a megújult szakvizsgákról. 104 fő vett részt a kongresszuson, ami öröndetes a terjedő on-line lehetőségek világában. Időhiányos életünkben egyre nehezebb olyan szakmai találkozót vagy továbbképzést szervezni, ahol a résztvevők személyesen jelen vannak. Ez a társaság híres a hagyományairól, és most is láthattuk, hogy kellemes, inspiráló környezetben beszélgetve milyen hasznos és fontos döntéseket lehet hozni. Külön gratulálunk dr. Gurdán Zsuzsannának, aki a „Legjobb Előadás” díját, és ezzel együtt az idei Tóth Pál Emlékérmet kapta.

*Dr. Szántó Ildikó
társasági ügyvivő elnök*

Fókuszban a vezetők – vezetői képzés

„A vezetés az, amikor valakinek olyan tisztán visszatükrözik a benne rejlő értékeket és lehetőségeket, hogy maga is felismeri ezt magában” – így határozta meg a vezetés lényegét Stephen R. Covey.

Dr. Nyitrai Miklós dékán meghívására karunk elméleti intézeteinek és klinikáinak vezetői november 21-22-én részt vettek Franklin Covey magyarországi vállalatának a képzésén, ami „A vezető 4 kulcsszerepe” címet viselte. Ennek során olyan keretrendszer mutattak be, amely megalapozza az átfogó vezetői eredményességet az adott szervezeti egység élén, és segíti a kari értékek közvetítését és a kari stratégia megvalósítását. A közvetített ismeretek, a közösen eltöltött idő, az együtt gondolkodás célja az volt, hogy segítsen intézeteinkben és a karon bizalomteljes szervezeti kultúrát létrehozni, nagy képen gondolkodni a jövőről, azt adaptálni is, az intézeti stratégiai célokat feladatokra bontani, valamint a munkatársakat támogatni a jobb, eredményesebb teljesítmény elérésében. Annak érdekében, hogy hosszú távon is tartósak legyenek a megszerzett ismeretek és ezek átültethetők legyenek a gyakorlatba, a program a vezetőket jellem- és készségfejlesztéssel is segítette.

Az együtt töltött két nap során megteremtődött a lehetősége annak, hogy azok a vezetők, akik önkéntesen vettek részt a képzésen, az önreflexió mellett visszajelzést kapjanak a működésükről, megismerjék egymás elképzeléseit, és átadják egymásnak jó gyakorlataikat. Ennek eredménye, hogy tudatosították saját vezetői felelősségüket. A résztvevők korábban valamennyien elvégezték a „Kiemelkedően eredményes emberek 7 szokása” képzést, így a közös nyelv és gondolkodás adott volt ahhoz, hogy jobban megértsek egymást és vezetői feladataikat.

Az ÁOK dékáni vezetése elkötelezett a vezetők képzése, fejlesztése, segítése iránt, hogy szakmai kiválóságuk mellett vezetői képességeik is fejlődhessenek. Ezeknek a kvalitásoknak a kiteljesedése az eredményes és elégedett életpályákban mérhető – legyen szó a vezetőkről vagy a munkatársairól.

Pécsi tanulságok a Nyíregyháza Jósa András Kórház Infúziós laboratóriumának megtekintése után

A PTE Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár munkacsoportja nagyon hasznos látogatást tett Nyíregyházán, a Jósa András Kórház infúziós készítményeket előállító laboratóriumában, ahol Dr. Jenei István szakgyógyszerész mutatta be a laboratórium felépítését és működését.

Az 1977-ben épült, majd 2017-ben pályázati források segítségével jelentős mértékben megújult infúziós laboratórium fontos feladatot lát el a kórház infúziós igényeinek kielégítésében. Az infúziós laboratóriumban két gyógyszerész irányítása mellett 27 fő dolgozik. Mintegy 40 féle terméket (évi 600 ezer palack nagyságrendben) állítanak elő, köztük alap- és speciális összetételű infúziókat, szemcsaroköblítőt, dializáló és plazmaferezishez szükséges oldatokat is. A látogatás során az infúziókészítés teljes folyamata bemutatásra került a használt gépi berendezések, eszközök, eljárások mindegyikével.

A kórházi körülmények között működő infúziós laboratóriumokból napjainkra már csak egy-két helyen (Budapest SE, Nyíregyháza Jósa András Kórház) sikerült a labor működtetését a kórháznak fenntartani. Az 1970-es években még a kórházi betegellátás számára szükséges infúziókat nagyrészt az intézeti gyógyszertárak részeként működtetett infúziós laborok biztosították. Ezek amortizálódása után a megújuláshoz a legtöbb helyen nem volt megfelelő forrás vagy vezetői akarat, emiatt megszüntették őket. Mára emiatt a kórházak saját infúzió-előállító potenciálja gyakorlatilag teljesen megszűnt. Ez komoly nehézséget jelent a kórházak számára a kisszériás (emiatt gyári volumenben nem készíthető), egyedi összetételű infúziók hiánya miatt. A gyógyszerpiaci hiányok áthidalására, esetleges kutatási célú, vagy ka-

tasztrófa helyzetben szükségessé váló steril-oldatkészítésre sincs még a legnagyobb intézményeknek sem megfelelő háttere. Az egyetemek gyógyszerészképzéséhez kapcsolódó gyakorlata sem biztosítható üzemelhető gyógyszerkészítő környezetben a SOTE kivételével. PTE ilyen irányú rekonstrukciós tervei 2003-ban kivitelezésre alkalmas részletességgel előkészítésre kerültek, de a megvalósulásig sajnos el nem jutottak. A PTE Egyetemi Gyógyszertár részeként 1985-től működtetett infúziós labor 2013. januárban – az üzemi nyereség karbantartásra éveken át elmaradt visszaforgatásának hiányában szükségszerűen bekövetkező elavulás miatt – be kellett zárni, tovább nem lehetett üzemeltetni.

Az ehhez vezető okokat részletesen bemutattuk a „*Negatív avatás*” c. írásunkban az Orvoskari Hírmondó 2013. november-decemberi számának 26-28. oldalain, továbbá az egyetemi működtetés szükségességét, indokoltságát 2014-ben a Pharma-online „*Mire lenne jó egy infúziós labor?*” c. cikkében.

(http://pharmaonline.hu/cikk/mire_lenne_jo_egy_infuzios_labor) Az elmúlt évek igen komoly hazai infúziós ellátási hiányaira, a hazai gyártás napjainkra csaknem teljes megszűnésére, az ezek következtében fellépő klinikai betegellátási problémákra és költségnövekedési hatásokra, továbbá az egyetemi klinikai innovációk parenterális vizsgálati készítményekkel történő ellátásának elmaradására gondolva, illő és aktuális lenne esetleg újra elindítani a korábbi egyetemi döntés felülvizsgálatát, különösen a folyamatban lévő jelentős egyetemi fejlesztésekre is tekintettel.

Schirm Szilvia

Fókuszban a hallgatók – oktatói tréning

A Magatartástudományi Intézet Orvosi Oktatásfejlesztési és Kommunikációs Tanszéke immár 10. alkalommal rendezett oktatói készségfejlesztő workshopot, amit nagy érdeklődés kísért. Dr. Bari Ferenc, az SZTE, ÁOK volt dékánja, a workshop vendégelőadója „*Közös gondolkodás az orvoképzés kihívásairól*” címmel tartott előadásában hazai és nemzetközi példákkal mutatta be, milyen átalakulás megy végbe a képzés szemléletének, súlypontjainak és módszertanának megítélésében a jövő orvosgenerációjának felkészítése során. Rámutatott, hogy az orvoképzéssel foglalkozó intézményeknek figyelniük kell a tudásmennyiség felgyorsulására éppúgy, mint az oktatás minőségére. Hangsúlyozta a kollaboráció és a hálózati tudás építésének, felhasználásának fontosságát, ami valamennyi képzőhely számára az egyik legnagyobb kihívást jelenti a jövőben. Kitért emellett az önismeret, a kommunikáció, az empátia és az együttműködési képességek folyamatos fejlesztésének szükségességére is.

„A hernyó potenciálját nem azzal érhetjük el, hogy leckéket adunk neki repülésből, hanem ha hagyjuk pillangóvá fejlődni” – ezzel a motóval nyitotta előadását Varga Zsuzsanna, a Dékáni Hivatal vezetője, aki a Magatartástudományi Intézet PhD-hallgatójaként „*Többet vagy eredményesebben oktassunk?*” címmel összegezte kutatásait, amik a négy hazai orvoképzőhelyen zajlottak 2017-ben, oktatók, hallgatók és betegek bevonásával. A két kutatása téma, a „Képzési és kimeneti követelményekben szereplő kompetenciák fontossága és a velük való elégedettség”, valamint a „Pedagógiai készségek szükségessége, megléte és azokkal kapcsolatos elégedettség” kapcsán elemzett eredmények arra utalnak, hogy több területen is jelentős eltérések tapasztalhatóak a vizsgált célcsoportoknál. A kutatásokból kiderül az is, hogy nem elégséges csak a szakmai tudás átadása. Ezeknek a különbözőségeknek a kezelése a medikusképzéssel foglalkozó intézmények versenyképességét hosszú távon biztosíthatja.

Az oktatói kompetenciák fejlesztéséhez karunk készségfejlesztő képzéseket, tréningeket szervez, és ezekhez használható eszközöket biztosít, ilyen a POTEcho feedback rendszer is, amit a tréning résztvevői ki is próbálhattak. A tréning zárásaként a résztvevők munkacsoportokat alakítva, a „World Café” módszerrel dolgozták fel a hallottakat, érintve az oktatás átalakításának legsürgetőbb lépéseit, annak előnyeit és kockázatait. Itt az oktatók eredményességével és a hallgatók elégedettségével kapcsolatosan számos ötlet megfogalmazódott, ami már „csak” kidolgozásra vár.

Jelentős PTE, ÁOK-sikerek az OTDT díjátadóján

Október 31-én a MTA Dísztermében megrendezett kitüntetés-átadó ünnepi ülésen lezárult a XXXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia. A 2019. évi Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) által országosan az Orvos- és Egészségtudományi Szekciónak odaítélt öt Pro Scientia díj közül 3 érmet a PTE, ÁOK képviselői nyertek el: *Fülöp Barbara* (Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet, témavezetők: dr. Borbély Éva egyetemi adjunktus, dr. Hunyady Ágnes PhD-hallgató); *dr. Környei Bálint* (Radiológiai Klinika, Idegsebészeti Klinika, témavezetők: dr. Tóth Arnold rezidens orvos, Schwarz Attila egyetemi tanár) és *dr. Ujvári Balázs* (Anatómiai Intézet, témavezető: dr. Gaszner Balázs egyetemi docens). *Dr. Faludi Réka*, a Szívgyógyászati Klinika egyetemi docense Mestertanár Aranyérem kitüntetésben részesült kiemelkedő mentori tevékenységének elismeréseként.

Az OTDT 1988-ban elhatározta, hogy az egyetemisták és a főiskolások alkotóképességének kibontakoztatása, szaktudásának elmélyítése, a tehetség, az egyéni teljesítmények jobb megbecsülése és elismerése céljából Pro Scientia Aranyérem és Pro Arte Aranyérem, a tudományos diákköri tevékenységet folytató, középiskolás korban kimagasló eredményeket elérő diákok elismerésére pedig Junior Pro Scientia Aranyérem kitüntetését alapít. Pro Scientia, Pro Arte és Junior Pro Scientia Aranyérem kitüntetésben részesülhet az a fiatal, aki tanulmányai során és az általa választott szakmai területen kiemelkedő teljesítményt nyújtott, és arról pályamunkák, előadások vagy irodalmi, művészeti és tudományos alkotások formájában számot adott. Az Aranyérem tehát nem egy-egy konferencián bemutatott előadást, pályamunkát ismer el, hanem a hallgatói összteljesítmény alapján a kiemelkedő egyéniséget. Az első odaítélést (1989) követően két évenként országosan 45 Pro Scientia Aranyérem mellett, 2003-tól egy Junior Pro Scientia Aranyérem, 2005-től pedig további két Pro Arte Aranyérem kerülhet kiosztásra. A Junior Pro Scientia Aranyérem akkor ítélhető oda, ha legalább 30 középiskolás diák mutat be pályamunkát az aktuális Országos Tudományos Diákköri Konferencián. A kitüntetés megalapítása óta minden alkalommal az OTDT elnöke a MTA elnökével közösen adja át a kitüntetett fiataloknak, az MTA dísztermében.

Szeretettel gratulálunk, munkájukhoz további sikereket kívánunk!

<http://otdt.hu/site/psa>

dr. Fülöp Barbara és dr. Hunyady Ágnes

dr. Környei Bálint

dr. Ujvári Balázs

dr. Faludi Réka

TDK-val a világ körül

Az ÁOK TDK Tanácsa által az idei tanévben TDK-hallgatóknak meghirdetett Kongresszusi Részvétel Pályázatok több hallgatónak is lehetőséget biztosítottak arra, hogy hazai és nemzetközi konferenciákon bemutassák tudományos diákköri tevékenységük során elért eredményeiket. Kongresszusi Részvétel Pályázat nyertesek voltak: *Berki Dávid* (Biofizikai Intézet, témavezetők: Nyitrai Miklós egyetemi tanár, dr. Maróti Péter rezidens orvos), *Debreceni Dorottya* (Szívgyógyászati Klinika, témavezetők: Simor Tamás egyetemi tanár, dr. Földi Eszter klinikai orvos, dr. Kupó Péter klinikai orvos), *Fülöp Barbara* (Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet, témavezetők: dr. Borbély Éva egyetemi adjunktus, dr. Hunyady Ágnes PhD-hallgató), *Horváth Cecília* (Élettani Intézet, témavezetők: dr. Fusz Katalin tudományos segédmunkatárs, dr. Telkes Ildikó egyetemi adjunktus), *Kovács Márton Áron* (Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, témavezető: Tényi Tamás egyetemi tanár, dr. Simon Diána egyetemi adjunktus), *Rumi László* (Urológiai Klinika, témavezető: dr. Pytel Ákos egyetemi adjunktus), *Trencsényi Eszter* (Élettani Intézet, témavezető: dr. Ollmann Tamás egyetemi adjunktus, dr. Péczely László Zoltán egyetemi adjunktus, Kállai Veronika egyetemi tanársegéd) és *Varga Júlia* (Gyermekgyógyászati Klinika, témavezető: Molnár Dénes, egyetemi tanár, dr. Stomfai Sarolta klinikai orvos).

Az Amerikai Magyar Orvosszövetség 2019. október 27. és november 1. között rendezte meg éves konferenciáját Sarasotában (Florida, USA), melyen az ÁOK négy hallgatója, *Fülöp Barbara*, *Varga Júlia*, *Berki Dávid* és dr. *Kovács Márton Áron* vettek részt. Sarasotai élményeiről Júlia, Dávid és Márton a következő beszámolót küldték: “Miután augusztusban az HMAA balatonfüredi konferenciáján előadást tartottunk nagy lelkesedéssel vártuk, hogy részt vehessünk a sarasotai találkozón is, ami azonban minden várakozásunkat felmúlta. A konferencia vasárnap este nyitófogadással kezdődött. A vacsora mellett már itt megismerkedhettünk más egyetemről érkező hallgatókkal, orvosokkal. A következő napokban kora délutánig előadásokat hallgathattunk. A konferencia multidiszciplináris jellege révén sokféle szak érdekes, új kutatásait ismerhettük meg. Az előadók között egyaránt voltak hallgatók különböző egyetemről illetve Magyarországon és Amerikában praktizáló orvosok. Egy kiemelt szekcióban pedig többek között az egyetemek dékánjait és Horváth Ildikó egészségügyért felelős államtitkár-asszonyt hallgathattuk meg. Az előadások után pedig szinte minden nap volt valamilyen közös program, mint a kajaktúra a mangroove erdőn át, ahol delfinek úszkáltak mellettünk vagy a magyar est, ahol helyi magyarok által vezetett étteremben vacsoráztunk, miközben kötetlenül beszélgethettünk kint

A képen balról: *Berki Dávid*, *Varga Júlia* és *Kovács Márton Áron*

dolgozó orvosokkal. Köszönjük a kongresszusi részvétel támogatás lehetőségét! Reméljük még lesz lehetőségünk részt venni a konferencián legközelebb is!”

A 14. YES Meeting Európa egyik legismertebb nemzetközi tudományos diákköri fóruma, melyet Portóban szeptember 12. és 15. között rendeztek. Ezen az ÁOK négy hallgatója mutatta be a TDK-munkájukkal elért eredményeiket: *Horváth Cecília*, *Fülöp Barbara*, *Rumi László* és *Trencsényi Eszter*:

Debreceni Dorottya orvostanhallgató a Magyar Kardiológusok Társaságának 2019. évi kongresszusán tartott előadást. “Az idei MKT kongresszuson május 3-5. között bemutathattam az eredményeinket. A szakmai konferencia helyszíne minden évben Balatonfüred, ahol az ország kardiológusainak és belgyógyászainak lehetősége van ismertetni a tudományos tevékenységüket, különleges esettörténeteket, miközben a legújabb guideline-okat és nemzetközi kutatások eredményeit mutatják be. A konferencián több orvostanhallgatónak is lehetősége van prezentálni TDK-munkáját, mely egy teljesen más előadási stílust kíván meg, így remek alkalom az előadási készségek fejlesztésre és a szakmai továbbképzésre.” A Kongresszusi Részvétel Pályázat folyamatosan beadható az egész tanév során, a felhívás megtalálható a kari honlap TDK oldalán.

dr. Vass Réka PhD-hallgató, TDT hallgatói tag

Harmadik belgyógyászati demonstrátori workshop

Október 13-án rendezték immár 3. alkalommal a „Belgyógyászati propedeutika” workshopot a MediSkillsLab – Szimulációs Oktatási Központban. 18, harmad- és negyedéves hallgató vett részt rajta, akik lehetőséget kaptak képességeik fejlesztésére, és rutint szerezhettek a fizikális vizsgálatban. Egy-egy csoportot három hallgató és egy demonstrátor alkotott, így barátságos, már-már családi hangulatban szerezhettek tapasztalatot arról, mit jelent a páciens szerepében lenni.

A foglalkozás fő mottója a „Gyakorlás, gyakorlás... és még több gyakorlás” volt, de jutott idő a kérdéseik megválaszolására és néhány elméleti információ átadására is. A workshop 5 órája alatt a résztvevők vizsgálták az emberi test különböző részeit az IPPAF-séma (megtekintés-tapintás-kopogtatás-hallgatózás) szerint, a fej-nyak régiótól egészen a hasig. A rendezvény végén kiválóra értékelték a tanulók a demonstrátorok munkáját, és megfogalmazták igényüket több hasonló workshop szervezésére, akár több alkalommal egy szemeszter során.

A program gazdáit, *Barbara Kerscher*, *Dominik Hinterreiter* és *Marika Felber* köszönetet mondanak minden résztvevőnek, demonstrátornak, szervezőnek, a Demonstrátori Diákkör vezetőségének és a MediSkillsLab munkatársainak is a közreműködésért, illetve a catering biztosításáért.

Sparks Jason, hatodéves orvostanhallgató az ENSZ közgyűlésén

Mint arról júniusban beszámoltunk, Sparks Jason, hatodéves orvostanhallgató háromfordulós kiválasztási folyamaton vett részt az ENSZ magyar ifjúsági küldött pályázatán, amin az indulók között ő bizonyult a legsikeresebbnek. A bíráló bizottság egyhangú többséggel szavazta meg őt győztesnek. Jason szeptemberig betanuló pozícióban volt, kötelező gyakorlatokat végzett a Külgazdasági és Külügyminisztériumban, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumában, jelenleg pedig már túl van első nagy megmérettetésén. New York-ban, az ENSZ-közgyűlés 74. ülészakán, a Harmadik Bizottságban (Szociális, Humanitárius és Kulturális Ügyekért Felelős Bizottság) szólalt fel, képviselve Magyarországot illetve a magyar fiatalokat.

Öt perces beszédében a preventív életmód fontosságára, illetve a fiataloknál elkezdett egészség- és környezettudatos oktatásra hívta fel a figyelmet. Hangsúlyozta, hogy a prevenció különböző területeken alkalmazott, nagyon egyszerű tevékenységekből áll, ugyanakkor nagyon összetett és logikus láncot követ. A kezünkben van bizonyos történések megakadályozása, mielőtt még a testünket, illetve a bolygónkat kellene gyógyítani. Ebben az oktatás szerepe döntő fontosságú. Arra kérte az ülés résztvevőit, hogy vigyék haza azt a szlogent, ami úgy szól: „Prevenció a gyógyítás előtt!”

A mentális egészség világnapjára (október 10.) való készülődés keretében számos megmozdulás történt világszerte. Jason egy olyan kísérőrendezvényt szervezett az ENSZ-székházban, amelyen a résztvevők megismerkedhettek a mentális egészség illetve az immunitáció fontosságával. A „Prevenció a gyógyítás előtt: fiatalok szerepe az egészséges társadalmak kialakításában” című kísérőrendezvényt Bogyay Katalin nagykövetasszony nyitotta meg, beszédében hangsúlyozva Magyarország úttörő szerepét a történelem során az egészségügyben. A vendégelőadók között szerepelt dr. Nata Menabde, az ENSZ, WHO ügyvezető igazgatója, és dr. Willibald Zeck, az UNICEF újszülöttek, serdülők egységének vezetője és egészségügyi tanácsadója. A fiatalok hangjaként az ír és a román ifjúsági küldöttek szólaltak fel. Az eseményt diskuszió követte, ahol kérdéseket tehettek fel az előadóknak a résztvevők, végül egy interaktív játékkal zárult a program. Jason szerint az üzenetek közül az egyik legfontosabb az volt, hogy sok betegség hátterében lelki folyamatok állnak, ezért a problémáinkról beszélni kell, és ha látjuk, hogy a társunk segítségre szorul, ne féljünk segítséget nyújtani, mielőtt túl késő lenne. A másik pedig arról szólt, hogy ha szülőkké válnak, a gyermekeiknek adandó kötelező oltásokat ne tagadják meg, mert megóvják őket számos súlyos betegségtől.

Jason háláját fejezte ki azért, hogy felkészülése során sok segítséget kapott az Emberi Erőforrások Minisztériumától, a Külgazdasági és Külügyminisztériumtól, a New York-i Magyarország Állandó ENSZ Képvisletétől illetve karunk oktatóitól, dr. Füzesi Zsuzsanna professzortól és dr. Berényi Károlytól.

Schweier Rita

PERMANENT MISSION OF HUNGARY
TO THE UNITED NATIONS
NEW YORK

General Discussion of the Third Committee of the UN General Assembly under Agenda Item 25 on Social Development

Intervention by
Mr. Jason Sparks, UN Youth Delegate of Hungary
1-2 October 2019, New York

Mr. Chair, Distinguished Delegates, Fellow Youth Delegates,

First of all, we congratulate you, Mr. Chair, and the Bureau for your election.

As the Youth Delegate of Hungary to the United Nations, I am honored to represent the young people of my country. As a medical student, I would like to talk about a really complex and relevant issue for youth, which is: PREVENTION. Firstly, I would like to emphasize why prevention is important for individuals in health care, and secondly, why it is important globally as well.

In my opinion, SDG Goal #3: Good health and well-being is the most important goal. Let us not forget that health is one of the most precious „products” that one cannot buy, and it is a pre-requisite for all other aspects of life. Health is a privilege, and we have to do as much effort as we can to take care of it.

So what is PREVENTION? It is a Latin word, which consists of „Pre” and „venire”, means „before come”. So prevention is

„the act of stopping something from happening”.

Prevention has different stages: primary, secondary, tertiary prevention.

Primary prevention aims to prevent a disease or injury before it ever occurs. For example, vaccination helps to eradicate diseases, health education decreases infections coming from contaminated food, the use of condoms stop spreading sexually transmitted diseases. In this stage, the person is healthy.

Secondary prevention aims to reduce the impact of a disease or injury that has already occurred, for example, through screening tests, such as mammograms detect breast cancers, diet and exercise programs prevent further heart attacks and strokes. In this stage, the person could be in the beginner phase of a disease.

And last, but not least, tertiary prevention aims to slow down or stop the progression of a disease, for example, through cardiac or stroke rehabilitation programs or chronic disease management programs for diabetes. In this stage, the person is sick.

The best way to take care of our health is to maximize the primary prevention, because in this stage, we are perfectly healthy.

And here comes SDG Goal #4: Quality Education. If we start educating children at a young age, for example, with the help of the famous program of the International Federation of Medical Students' Associations (IFMSA), called Teddy Bear Hospital in kindergartens, or by visiting schools with different prevention issues, we will make youth more and more health-conscious. There would be lower and lower number of consumers of cigarette, drug, alcohol and unhealthy food, which means that there would be fewer people suffering from chronic diseases, such as diabetes, high blood pressure or various types of cancers. This will result in a healthier, happier society and also less health-related expenditures by the government, which can be re-directed towards achieving other sustainable development goals. Us, youth can be more effective advocates sometimes than adults, and peer-to-peer education is a powerful tool in this regard.

But you only can live a healthy life if you are surrounded by a healthy environment.

Now, our globe is in the secondary prevention stage already: our planet is suffering from global warming and pollution, and it is the future generations of humans whose health is at risk from polluted air, food and waters. Here you can see this plastic bottle. If you throw it away in the woods, it will need 400 years to break down, which means that your great-great-grandson will still stand on the same polluted soil. Using primary and secondary prevention strategies, we can still save our planet, but we don't have much time. It is time to think greener.

As you can see, prevention is essential for every area, including for our globe!

In my closing sentences, I would like to highlight that prevention consists of very simple actions in different areas, but it is very complex at the same time and it follows a logical chain. It is in our hands to prevent certain actions before we have to cure our body or our planet. The role of education is crucial in developing a generation where youth have an active role and they believe that living a healthy way of life and protecting our nature is a priority. I am kindly asking you to take this slogan home: Prevention before cure.

Thank you very much for your attention!

Közép-kelet európai referenciaközpont lett az Idegsebészeti Klinika

Lezárult a „Széchenyi 2020” program, a PTE új infrastrukturális és eszközbeszerzési projektje, 283,55 millió forint, európai uniós támogatással a kutatási infrastruktúra megerősítésére. Célja az volt, hogy létrehozson egy olyan komplex, kép által vezérelt műtéti előkészítést és műtéti végrehajtást támogató, optimalizáló neuronavigációs rendszert, amely jelentősen csökkenti a betegeket ért ionizáló sugárzást, és alapját képezheti a minimálisan invazív technikáknak, elősegítve azok elterjedését. A rendszer jelenleg Magyarországon és a közép-kelet európai régióban is egyedülálló.

A további célok között szerepel a neuronavigációs eszközökkel foglalkozó európai és amerikai orvosi egyetemekkel, klinikákkal, ipari partnerekkel való együttműködések megkezdése és folytatása, a műtői módszerek hatékonyságát kiemelkedően javító intraoperatív és implantációs technikák kidolgozása és a navigációs szoftverek fejlesztése, továbbá a komoly áttörést és innovációt jelentő kutatás-fejlesztési projektek elindítása.

A neuronavigációs infrastruktúra tudományos, kutatási és oktatási célú felhasználásával nő az európai idegtudományi kutatásban történő részvétel aránya, emelkedik az oktatás színvonala és bővülnek az egyéni kutatási lehetőségek is. Ezen felül az egészségügyi eszközgyártó nagyvállalatok K+F tevékenysége során keletkezett innovációs megoldások klinikai kipróbálására, validálására is lehetőség nyílik, és elindulhatnak hazai és európai egészségipari együttműködési projektek is. A közép-kelet európai országok, és a régió kívüli területek betegeinek Magyarországra vonzása is megvalósulhat, egyedülálló, kiemelt szintű ellátással.

A neuronavigációs infrastruktúra fejlesztésének köszönhetően a PTE, Idegsebészeti Klinika közép-kelet európai referencia központként működhet tovább, és ez további kutatási, egészségügyi technológiai fejlesztésekre, továbbképzési együttműködésekre kínál lehetőséget.

Forrás: PTE

Migrációs-egészségügyi konferencia Pécsen

Az ÁOK Művelési Medicina Tanszéke – a WHO Együttműködő Központjaként az MTA Pécsi Területi Bizottságával közösen – 2019. október 7-8-án konszenzus-konferenciát rendezett a PAB-székházban. Az összejövetel *“Establishing a European Level Migration Health Database”* célja az volt, hogy egységes európai szintű migrációs-egészségügyi adatbázis feltételeiről tanácskozzon és erről közös nyilatkozatot adjon ki.

A WHO 2016-ban konszenzussal elfogadott migrációs-egészségügyi stratégiája feladatul tűzte ki a tagországok számára az ún. „migráns érzékeny” egészségügyi és közegészségügyi intézményrendszer kialakítását és megerősítését. Ennek valós adatokra épülő fejlesztéséhez viszont az egységes adatbázis kialakítása alapfeltételt jelent. A konferencia több mint hatvan résztvevője tizennégy ország huszonhat intézményét képviselte. A WHO Európai Irodája mellett a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), az Európai Betegségmegelőzési és Epidemiológiai Központ (ECDC), az European Public Health Association (EUPHA) elnöksége és a migrációs valamint etnikai kisebbségek egészségügyével foglalko-

zó szekciója elnökségének képviselői is jelen voltak. A megnyitón *dr. Jakab Zsuzsanna*, a WHO főigazgató-helyettese videó üzenetben köszöntötte a résztvevőket. A kormány nevében *Orbán Balázs* miniszterelnökségi miniszterhelyettes tartott bevezető előadást.

A rendezőbizottság és a résztvevők nevében köszönetünket szeretnénk kifejezni az ÁOK adminisztratív és pénzügyi támogatásáért. A konferencia állásfoglalását, amit itt mutatunk be, a résztvevők egyetértőleg elfogadták, és ezt a WHO Európai Irodája is – mint WHO dokumentumot – jóváhagyta. Az állásfoglalás – az ajánlások megvalósítása elősegítése és nyomon követése érdekében – javasolja egy tudományos csoport, ún. *“Follow-up Task-force”* megalakítását. A csoport létrehozását és szükséges infrastruktúrát, titkárság működtetését az ÁOK Művelési Medicina Tanszéke, mint WHO Együttműködő Központ vállalta. A formális megalakulás 2020 januárjában web-konferencián jön létre. Ezen természetesen az érdeklődő egyetemi kollégákat is örömmel várjuk.

Dr. Szilárd István

Állásfoglalás a migrációs-egészségügyi információs rendszerek továbbfejlesztéséről

A Konszenzus Konferencia (Pécs, 2019. október 7-8.) résztvevői egyetértettek abban, hogy a migrációs egészségügyi adatbázisrendszerek (adatgyűjtés, analízis és disszemináció) tekintetében fokozottabb harmonizációra és jelentősebb nemzetközi együttműködésre van szükség. A konferencia felidézte a WHO korábbi határozatait (Resolution 70.15, Strategy and Action Plan for Refugee and Migrant Health in the WHO European Region and the WHO Global Action Plan), és a következő ajánlásokat teszi.

(1) Intézkedések szükségesek a definíciók, változók, indikátorok és kategóriák összehasonlíthatóságáért a határokon átívelő harmonizáció biztosítására, valamint arra, hogy az adatgyűjtési hiányosságok kiküszöbölése érdekében az adatok egymással kompatibilisek és teljesek legyenek. (2) Fejlesztési szükséges a nemzetközi kooperációt és az adatkezelési szabályozást, hogy megoszthatóak és átvihetőek legyenek az adatok, amennyiben jogilag igazolhatóan szükséges a megosztásuk. (3) Bátorítani kell a migrációval kapcsolatos változók beépítését a hétköznapi adatgyűjtésbe, továbbá az adatkapcsolatok kiépítésében is, amennyiben arra lehetőség van, és megvalósítható.

Ezek a következő eszközökön keresztül érhetőek el.

(1) Az adatgyűjtés rendszerének és interpretálásának módszertanához a konferencia összefoglaló dokumentuma nyújt majd segítséget. Ennek tudományos publikációnak kell lennie. (2) Szükséges a többszereplős tudományos munkacsoport (Multi-stakeholder Task-force) felállítása, amelynek feladatai a következők:

- adatgyűjtéssel kapcsolatos teendők;
- a meglévő egészségügyi rendszerek és módszerek feltérképezése;
- részt venni technikai útmutatók kifejlesztésében, valamint a tények szakpolitikai intézkedésekbe történő konvertálásában.

(3) Képzés és humán erőforrás-fejlesztés annak érdekében, hogy a migrációs adatok részévé váljanak az egészségügyi információs rendszereknek.

A konferenciát a Pécsi Tudományegyetem a WHO Európai Regionális Irodájával együtt rendezte. A konferencia résztvevői a következő intézményekből érkeztek:

Academic Medical Centre of Amsterdam,
 Azienda Unità Sanitaria Locale Reggio Emilia (AUSL),
 Bielefeld University,
 Buckinghamshire New University,
 Consortium for Health Care and Social Services of Catalonia,
 Cordelia Foundation,
 Doctors of the World,
 European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC),
 European Union Agency for Fundamental Rights,
 European Public Health Association (EUPHA),
 International Organization for Migration (IOM),
 Istituto Superiore di Sanità,
 Művelési Medicina Tanszék, WHO Együttműködő Központ, PTE, ÁOK,

National Centre for Global Health (Italy),
 Nemzeti Népegészségügyi Központ,
 NATO Centre of Excellence for Military Medicine (COEMED),
 Occupational Safety and Health Administration (OSHA EU),
 United Nations High Commissioner for Refugees, University of Amsterdam,
 University of Copenhagen,
 Szegedi Tudományegyetem,
 Uppsala University,
 Wageningen University and Research,
 WHO Country Office Albania,
 WHO Regional Office for Europe,
 WHO Regional Office for the Western Pacific,
 WHO Country Office Turkey.

Az első (?) orvoskari Sport- és Egészségnap margójára

A címben jelzett kérdőjel annak a kétségnek szól, hogy vajon volt-e korábban kifejezetten dolgozóknak szóló hasonló program. Az eddigi visszajelzések alapján azonban nagyon úgy tűnik, hogy nem ez volt az utolsó...

Ez a kérdés nem is merült fel, amikor Varga Zsuzsanna – a Dékáni Hivatal vezetője – írt többünknek egy e-mail-t: „Mit szólnátok hozzá, ha szerveznénk egy teljes napos sportnapot dolgozóknak...?” Mi pedig (Mozgástani Intézet, és Orvosi Népegészségtani Intézet YourLife „tagozata”) mondtuk: „Csináljuk!”

Hosszas egyeztetések következtek, a megfelelő időpont megtalálása sem volt könnyű – realizáltuk, hogy rengeteg a célközönségnek szánt program városszerte és a PTE berkein belül is. Szeptember 28-ára esett a végső választás, s a jelentkezők száma alapján jól titráltuk az időpontot.

A Mozgástani Intézet javaslatára a TTK gyönyörűen felújított sportpályáján (a Botanikus Kert lány öléén), az uszodában és környező létesítményeiben tarthattuk az eseményt – külön köszönet érte Horváth Attila dékán úrnak!

A koncepció alappillérei az alábbiak voltak:

1. családi program legyen, ugyanakkor az egyedül érkezők is jól érezzék magukat
2. színes legyen a programválaszték
3. egyszerű, szabadban űzhető sportágakat is mutassunk
4. a sportnapra érkezők tét és anyagi ráfordítás nélkül próbálhassanak ki újszerű mozgásformákat
5. alkalmuk legyen kérdezni, beszélgetni az edzőkkel esetleges kétségeikről, félelmeikről a saját képességeiket vagy a sportágat illetően
6. vidám napot tölthessünk együtt
7. a testi táplálék mellett szellemi útravalót is kapjanak a kollégák

Így aztán szépen alakot öltött a program, amelyben az egyes tematikus sportfoglalkozások mellett interaktív előadások is helyet kaptak.

Lehetett zumbázni, jógázni, NMPT-t, önvédelmet, íjászatot kipróbálni, frizbizni, pancsolni, egészséges ételt kóstolni, receptet gyűjteni, life coachingról tájékozódni, gyógytornással konzultálni, szűrővizsgálatokon részt venni – életmóddal kapcsolatban hasznos tippet kapni. Néhány bátrabb család pedig a váltófutást is bevállalta – nekik külön gratulálunk!

A program mérlege:

■ 83 résztvevő; ■ 16 program ■ 4 helyszín ■ 10 edző / előadó ■ témérdek kipirult arc.

Akit részletesen érdekel a programnaptár, az alábbi linken:
<https://yourlife.aok.pte.hu/blog/post.php?s=2019-09-06-sport-es-egeszsegnap-dolgozoknak-es-csaladjuknak>

ill. Facebook oldalunkon az egyes edzőkről / előadókról is bővebb információt talál:

<https://www.facebook.com/your.life.at.aok>

Köszönet illeti a szervezésért a következő kollégákat: Varga Zsuzsanna, Csete Vivien (Dékáni Hivatal), Karsai István, Lipcsik Zoltán (Mozgástani Intézet), és természetesen a Pécsi Orvostanhallgatók Egyesülete lelkes hallgatóit sem szabad elfelejtenünk, Gerencsér Bianka koordinálta őket a helyszínen.

A képek magukért beszélnek... Move Your Life! @ ÁOK

Horváth-Sarródi Andrea
 a YourLife csapat nevében

Beszámoló az I-KDOG Cancer Detect Group 1st International Workshopról

2019. október 1-2-án rendezték meg Párizsban első alkalommal az I-KDOG Cancer Detect Dog nemzetközi workshopját. Az eseményen az Orvosi Népegészségtani Intézet két munkatársa – beleértve a szerzőt is – képviselte karunkat. A találkozó célja volt, hogy a viszonylag új kutatási területnek mondható, kutyák szaglóképességét felhasználó és betegségeket diagnosztizáló kutatócsoportokat párbeszédre hívja, ahol megvitatják eddigi tapasztalataikat, közzétehetik kutatási eredményeiket és nemzetközi együttműködésekre ösztönözhetik őket. A párizsi Marie Curie Intézet részeként működő, elsősorban mellrákot diagnosztizáló KDOG – Cancer Detect Group szervezésében megvalósuló eseményre több mint 15 ország – beleértve Új-Zélandot, Mexikót is – kutatói, orvosai, állatorvosai, kutyakiképzői valamint katonai szervei fogadták el a meghívást.

A kétnapos eseményen az illékony szerves vegyületek (VOCs) – mint biomarker – vizsgálatával és kutyakiképzéssel foglalkozó résztvevőktől az emlő-, tüdő-, prosztatá- stb. daganatos megbetegedések szűrési lehetőségéről, pilot-projektjeiről hallhattunk előadásokat, és mi prezentálhattuk a saját kutatási eredményeinket a tüdőrákról. Több kutatócsoport is a kutyák tanítása mellett párhuzamosan vizsgálja analitikai műszeres eljárásokkal (többnyire HC-GC/MS) az adott csoport kutatási protokolljának megfelelően rögzített mintákat (vizelet, kilélegzett levegő, izzadság, fülzsír) és próbál levonni következtetéseket a korai diagnosztizálás reményében. Mind kiképzési, mind etológiai oldalról hallhattunk olyan megállapításokat, melyek nagyban járulnak hozzá saját protokollunk frissítéséhez, annak újra- illetve átgondolásához. A résztvevők közül egyedül vizsgáljuk a beteg- és kontrollminták tekintetében elektromos orral is a VOCs-ot, mely megerősítve a kutyák munkáját és önállóan a jövőben is – a technikai fejlődésnek köszönhetően – releváns kutatási terület lehet.

Talán meglepő – és eltekintve a kivételektől – olyan emberekkel és eseménnyel találkozhatunk, amelyeknek közös kutatási célja felülírja a szakmai rivalizálását. Mi ezt tapasztalhattuk meg. Olyan nyílt innovációs színteret, ahol mindenki azon dolgozik, hogy jobba tegye saját kutatását, el- és megossza az erőforrásokat és tanuljon mások hibáiból, megosztva saját – olykor költséges – tévedéseit. Ennek köszönhetően a résztvevők megállapodtak, hogy olyan nemzetközi platformot hoznak létre, ahol szabadon áramolhat a tudás, közös pályázati lehetőségeket megteremtve. Első lépésként egy közös cikk írásába fogtunk bele, valamint egy olyan adatbázis felállításába, amely a résztvevők cikkeit, kutatási eredményeit tartalmazza, megkönnyítve a citátumok gyűjtését és szakterületenként biztosít lehetőséget a további munkára. A következő workshopot két év múlva rendezik meg, bizakodva a kutatási terület gyors fejlődésében.

Horváth Orsolya

Megkezdődött a határon túli gyógyszerészek számára meghirdetett magyar nyelvű szakgyógyszerészképzés

A Pécsi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Karának és a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának együttműködésével megvalósuló határon túli gyógyszerészek számára meghirdetett szakgyógyszerészképzés meghatározó mérföldköve volt a 2019. szeptember 27-28-án megrendezett IV. Hargita Megyei Gyógyszerész Napok Konferencia.

Sor került a rendezvény szervezeti keretei között 42 fő gyógyszerész kolléga magyarországi szakgyógyszerész képzéshez történő csatlakoztatására. Az erdélyi kollégák számára a 36 hónapos képzésen „Gyógyszertár-üzemeltetés, -vezetés” és „Gyógyszerészi gondozás” alap-szakképesítés megszerzésére nyílik lehetőség az EFOP-3.4.3-16-2016-00005 sz. A4. pályázat keretein belül, mely a „Korszerű egyetem a modern városban: Értékközpontúság, nyitottság és befogadó szemlélet egy 21. századi felsőoktatási modellben” projektcímet viseli.

A rendezvény első szekciójaként a jelöltek orientációja történt meg, ahol dr. Forrai-Werling Márta, a PTE, ÁOK, Szak- és Továbbképző Központ igazgatója, dr. Fittler András a szak- és továbbképzési koordinátor és Botz Lajosprofesszor, a GYTK szak- és továbbképzési grémiumvezetője bemutatták a magyarországi szakgyógyszerészképzés rendszerét, oktatási és számonkérési struktúráját, valamint a szakképesítés megszerzésével járó szakmai előnyöket. A konferencia a továbbiakban a meghirdetett szakmai témákban zajlott.

A szakgyógyszerészképzésen az elméleti felkészítésre – eddig egyedülálló módon – e-learning (videó tananyag) formában kerül sor. A Magyarországon zajló előadások képi és hanganyagából készült videó képezi az oktatás gerincét, így a bevont kollégák oktatása és elnyert tudásanyaga teljesen egyenértékű az anyaországi szakgyógyszerészekével. Jelöltek gyakorlati képzését a helyi tutor és PTE illetve SE által kijelölt egyetemi konzulens segíti. A szakképzés során a résztvevőknek a hazai („anyaországi“) képzéshez hasonló elméleti és gyakorlati követelményeket kell teljesíteni. A képzés végére el kell készíteniük a szakdolgozatukat, majd azt megvédve a magyarországgal azonos elméleti vizsgát kell letenniük, így nyerve el a szakgyógyszerészi képesítésüket.

Dr. Fittler András

Törvényjavaslat készült az áldoktorok ellen, büntethető lesz a kuruzslás

Törvényjavaslatot nyújtott be az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) a parlamentnek az áldoktorok, kuruzslók tevékenységének visszaszorításáért, így a büntetőjogban is megjelenik a kuruzslás vétsége. Az MTI-hez eljuttatott Emmi-közlemény szerint az orvosi hivatást megerősítő törvény módosításával a kormány megteremti a visszaélések elleni fellépés szabályozott lehetőségét, amivel elkerülhető, hogy tisztességtelen piaci szereplők bizonytalan minőségű, tisztázatlan háttérű egészségügyi szolgáltatásokat kínálva megtévesszék a betegeket. Ezzel párhuzamosan a büntetőjogban is megjelenik a kuruzslás vétsége.

Mint írták, a javaslat meghatározza a „nem konvencionális gyógyító eljárások“ fogalmát is: ezek olyan egészségügyi tevékenységet jelentenek, amelyek a hagyományos gyógyítási módszereket kiegészítik, esetleg helyettesítik, ugyanakkor ezek végzése is főiskolai vagy egyetemi egészségügyi végzettséghez, vagy szakképesítés megszerzéséhez kötött. A jövőben az is bűncselekményt követ el, aki az erre jogosult intézményeken kívül szakképzettséget igazoló oklevelet vagy bizonyítványt állít ki, illetve e nélkül adományoz valamilyen titlust.

A minisztérium szerint azért volt szükség a törvényjavaslat megalkotására, mert a szakképzettségek, tudományos fokozatok, címek és az ezekre utaló rövidítések sokfélesége számos lehetőséget kínál a betegek megtévesztésére, a lakosság egészségének, testi-lelki jólétének veszélyeztetésére. A pszichoterápiás tevékenység jogosulatlan végzése, az egészségügyi visszaélések a természetgyógyászat és a nem konvencionális gyógyító eljárások esetében is szaporodnak.

PHARMINDEX Online

Pilaszanovich & Pintér Vendégprofesszori Előadás

A nagy hagyományokkal bíró előadásorozat idén 29. alkalommal került megrendezésre. Az idei évtől a vendégprofesszori előadás felvette annak alapítójának – a tavaly elhunyt – Pintér Andrásnak a nevét is. Külföldi vendégünk, *Paolo De Coppi* professzor, akinek kiválasztásában még Pintér professzor játszott döntő szerepet, a Great Ormond Street Hospitalból, Londonból érkezett. A vendéggel az előadás napján, október 14-én délelőtt, az ország különböző helyeiről érkező gyermeksebészek folytathattak eszmegbeszéléseket. A vendégprofesszor délutáni előadásában a regeneratív orvostudomány legújabb eredményeit ismerhettük meg. Láthattuk, hogy a londoni gyermekklinikán, a betegek saját sejtjeiből felépített légső beültetése már kézzelfogható eredményekkel jár.

Paolo De Coppi professzor előadását követően a Moszkvában dolgozó, fiatal gyermeksebész, *Dionisiy Petrov* kapott lehetőséget a bemutatkozásra. Előadásában intézetének az epeútatresia igen sok nehézségbe ütköző sebési kezelése során nyert kutatási eredményeiről számolt be. Petrov doktor az Európai Gyermeksebész Társaság Pintér Andrásról elnevezett díjának első nyertese. A díjat a jövőben elnyerő fiatal gyermeksebészeket továbbra is szeretnénk majd Pécsre meghívni, új hagyományt indítva ezzel!

A harmadik előadó, egyetemünk emeritus sebész professzora, *Horváth Örs Péter* a nyelöcsöpótlás lehetőségeiről és szövödményeiről tartott „életmű-előadást”.

Jövőre folytatjuk, a 30., ünnepi előadás következik! Természetesen néhány meglepetéssel.

A képen balról: dr. *Dionisiy Petrov*, dr. *Vajda Péter* és *Paolo De Coppi* professzor látható.

Vajda Péter
Gyermekgyógyászati Klinika,
Manuális Tanszék

Balassa Pályázat – Tolna Megyei Balassa János Oktató Kórház

A Balassa Napok keretében 2019. október 3-án került sor a szakmai-tudományos megmérettetés, a Balassa Pályázat előadásaira, amelyen 21 pályamunkát mutattak be a kórház fiatal orvosai és egyéb diplomás szakemberei.

ORVOS kategóriájában I. helyezést ért el dr. *Égi Fruzsina*, a Fül-Orr-Gégészeti Osztály rezidense, „*Fülkürt működési zavarok sebészeti megoldása gyermekkorban, eredményeink értékelése*”; II. helyezett dr. *Greksa Dávid*, a Fül-Orr-Gégészeti Osztály szakorvosjelöltje, „*Parotistumorok operatív szemléletei osztályunk anyagának feldolgozásával*”; III. helyezett dr. *Győri Adrienn*, a Szemészeti Osztály rezidense, „*Az optikai koherencia tomográfia szerepe a szemészeti betegségek diagnosztikájában*” című pályamunkájával.

EGYÉB DIPLOMÁS kategóriában I. helyezett *Hodován Szabina*, a Kórházhigiéniai Osztály népegészségügyi ellenőre, „*A járványos gyermekbénulás előfordulása hazánkban és a Poszt- Polio Szindrómás egyének mindennapjainak vizsgálata*”; II. helyezett *Breitenbach Angéla*, a Kórházhigiéniai Osztály diplomás ápolója, „*Csapattá alakulunk? A kórházi SKILL-instruktorok oktató tevékenységének bemutatása az egészségügyi tanár szemszögből*”; III. helyezett *Kósáné László Anikó*, az Ápolási Igazgatóság ápolás-minőségügyi koordinátor, „*Innováció a krónikus sebek ellátásában a Tolna Megyei Balassa János Kórházban*” című pályamunkájával.

A pályázat KÖZÖNSÉGDÍJÁT dr. *Maláti Éva*, az I. Belgyógyászati Osztály szakorvosjelöltje nyerte el, „*Bélbaktériumok a mellkasban*” című pályamunkájával. A Magyar Orvosi Kamara Tolna Megyei Területi Szervezete KÜLÖNDÍJÁT dr. *Fülöp István*, az Aneszteziológia és Intenzív Terápiás Osztály szakorvosjelöltje kapta, „*Regionális anesztézia új lehetőségei Szekszárdon*” című pályamunkájával.

A kórház alapítási évfordulója és névadója tiszteletére hagyományosan megrendezett ünnepsorozat következő napján, október 4-én tudományos díszelőadásokon „*A magyar orvostudomány történeti vázlata és a 250 éves újkori hazai orvostudomány*” címmel dr. *Rosta István* tudománytörténész, professzor emeritus (Kaposvár), majd „*Bába, dajka, testorvos és halottkém*” címmel *Kaczián János* nyugalmazott levéltári főtanácsos (Szekszárd) prezentációjában két élvezetes és információdús előadást hallhatott a rendezvény közönsége. Az ezt követő díszünnepségen megjelenteket *Ács Rezső*, Szekszárd Megyei Jogú Város polgármestere köszöntötte, ezután dr. *Németh Csaba*, a kórház főigazgatója adott áttekintést az elmúlt év történéseiről, majd az intézmény vezetése Balassa Díj kitüntetéssel ismerte el az intézmény legkiválóbb dolgozóit és sor került főorvosi és adjunktusi kinevezések átadására is.

„No PLAY, no GAIN!”

2019. október 16-18-án Budapesten rendezték meg a nemzetközi MOVE konferenciát a Budapesti Kongresszusi Központban. Az ISCA (International Sport and Culture Association) szervezte az eseményt, mégpedig kiválóan. Az a megtiszteltetésért, hogy a Magyar Diáksport Szövetség jóvoltából jómagam is részt vehettem a konferencián. Egyesek úgy vélik, hogy ha „hívást” kapunk egy feladatra (elhívást, felkérést), akkor az nem véletlenül történik. Így aztán bármennyire is túlterhelt időszakom közepén kerestem meg Karsai István kollégáink, úgy döntöttem, komolyan veszem a „hívást” és nagy lelkesedéssel készülődtem a konferenciára.

Döntésem ezerszeresen is megtérült, hiszen egy olyan inspiráló szakmai és emberi környezetben tölthettem ezt a két napot, amit valószínűleg soha nem felejtök, és amiből reményeim szerint saját közegem is jelentősen profitál majd. Különösen kedvemre való volt, hogy olyan hiteles szakemberek mutatták be projektjeiket, akik a tervezéstől kezdve a megvalósítás legnehezebb szakaszaiban is jelen voltak, s így igazán gyakorlatias szemléletet kaphattunk tőlük, és kérdéseinkre azonnali adekvát választ kaptunk. Az előadások közben legalább óránként átmozgattak minket, ráadásul élményszerű feladatokat hajtottunk végre, amitől valóban felpeszdült a vérünk! A számunkra biztosított ételekről ugyanez a hitelesség mondható el: ínycsiklandó, ugyanakkor valóban egészséges fogások között válogattunk – mindig volt zöldség és gyümölcs az asztalokon.

Néhány érdekes tanulság.

A címben szereplő jelmondat mondanivalója az egész konferencia szellemiségét áthatotta. Egyre több az arra vonatkozó bizonyíték, hogy gyermek- és felnőttkorban a játékos, a résztvevőknek örömet, pozitív élményt okozó sportoknak van egészségnyereséggel járó hatása.

Világszerte egyre nagyobb teret hódítanak a „grassroots” típusú rendezvények, nevezetesen az olyan sportesemények, ahol nem a versengés, hanem az együttlét és az élmény számít, amik korosztályokat és kultúrákat képesek felölelni, s így akár diplomáciai folyamatok részét is képezhetik, de akár városi szinten is jelentős változás érhető el általuk.

A fiatalabb generáció erőnléte mérhető, ami kétségbeejtő módon hanyatlik évtizedről évtizedre. Ennek egyik oka abban a kulturális típusú aggodalomból eredeztethető, hogy nem engedjük odakint játszani gyermekeinket. Néhány évtizede akár 30 km-re is elengedték a gyerekeket csatangolni, ma ez a szám kb. 30 m-re csökkent. A gyerekek fejlődéséhez, megfelelő fizikai erőnlétéhez, és problémamegoldó képességük, kreativitásuk fejlődéséhez is elengedhetetlen, hogy fára másszanak, szaladgáljanak a természetben úgy, ahogyan azt az ő spontán igényeik, fejlődésük engedi és kívánja.

Az alfa generáció teljesen újszerű kommunikációt és programokat, rekreációs lehetőségeket kíván. A profitszektorban működő cégek legújabb fejlesztéseikhez be is vonják őket, az idősebb generáció szakembere – bármilyen elkötelezett is – magától nem tudja kitalálni, mit tartanak érdekesnek, mire van szüksége a mai kor fiataljainak.

A leghátrányosabb régiókban az egyszerű beavatkozások is óriási segítséget jelentenek, például ha helyben összeszerelhető kerékpárokat adunk a lakosoknak. Ezeket a területeken akár a vízhozadáshoz, a munkába járáshoz tudják használni ezeket a speciális szempontok szerint megalkotott, mégis alacsony költségve-

tésű közlekedési eszközöket. A védőnők utazási ideje (ha kapnak egy ilyen egyszerű járművet) 75%-kal lerövidül, így több embert tudnak egy adott napon felkeresni. A World Bicycle Relief program keretében közel 500 ezer biciklit adományoztak már Afrika legelmaradottabb régióiban.

Hatásos médiakampányok igenis léteznek. A „This girl can” elnevezésű brit kampány gondos tervezésnek és lelkes, elkötelezett végrehajtóinak köszönhetően 250 ezer nőt bírt rá, hogy rendszeres testmozgásba kezdjen.

A rajzfilmeket sugárzó csatornák számos kivetnivaló tartalmat, műsort vetítenek. Ugyanakkor – bár magyar szemmel nézve kicsit idegennek tűnik – a „Lazy town” c. sorozat gyerekekre gyakorolt pozitív hatása vitathatatlan. Magnus Scheving, a sorozat izlandi megalkotója, s egyben főszereplője korábbi fitnessbajnok. A főszereplő Sportacus karakteréhez olyan brand-et épített, melynek köszönhetően többszörösére növelte a zöldség- és gyümölcsfogyasztást országában, számos nemzetközi elismerést bezsebelve ezzel. A MOVE-konferencián kézen állva jött be a színpadra, és rendkívül színvonalas, tudományos szempontból is igényes előadással kápráztatott el minket.

A rendszeres fizikai aktivitásnak számos pozitív egészséghatása van. Egy összefoglaló tanulmány szerint 16%-kal alacsonyabb a malignus betegségek előfordulása azoknál, akik rendszeresen mozognak, ez igaz a házimunkára is. Így ha a férfiak otthon segítenek ablakot pucolni, az nem csupán munkamegosztás, hanem primer rákprevenció!

Összefoglalva tehát a MOVE Congress több mint 1000 résztvevőjével olyan rendezvénynek lehettünk részesei, ahol nem csupán a nonprofit, hanem a piaci szektor is képviseltette magát, így mindkét oldal szempontjait megismerhettük. Csodálatos két nap volt. Köszönet érte! *“It’s Your Life – Find Your MOVE!”*

Horváth-Sarródi Andrea
Orvosi Népegészségtani Intézet

A Demonstrátori Diákkör őszi féléves közgyűlése

2019. október 16-án rendezték meg a Demonstrátori Diákkör őszi féléves közgyűlését, amelyen rövid bemutatások mellett a szervezetet érintő aktuális kérdések voltak a napirenden. A közgyűlést Tamás Andrea, a Demonstrátori Diákkör elnö-

ke nyitotta meg, majd ismertette az esemény napirendjét. A Demonstrátori Diákkör 2015-ös megalakulása óta 356 hallgató csatlakozott már a szervezethez. Az utóbbi években szemeszterenként több mint százan demonstrátorkodnak az egyes intézetekben és klinikákon. Czopf László oktatási dékánhelyettes, a „Demonstrátori munka” tantárgyak tantárgyfelelőse rövid összefoglalót tartott a karunkon működő demonstrátori rendszer működéséről. Az új ügyrend szerint a demonstrátori munka tantárgyak keretében immáron nyolc félév, azaz 16 kredit teljesíthető, továbbá az első kurzus felvételének a feltételei is változtak, új lehetőségeket biztosítva az érdeklődő hallgatók számára. Orlovác Katalin, a Pécsi Orvostanhallgatók Egyesülete és a Demonstrátori Diákkör együttműködését mutatta be, illetve az egyesület elnökeként ismertette annak tevékenységét. Dr. Dominik Hinterreiter, karunk korábbi hallgatója a klinikai modulban történő demonstrátori munkáról tartott előadást.

Felber Marika és Kerscher Barbara negyed-, illetve ötödéves orvostanhallgatók közösen ismertették, hogyan zajlott az idei féléves, korábban már többször megrendezett egynapos belgyógyászati demonstrátori tanfolyam a MediSkillsLab-ben, ahol tapasztalt demonstrátorok oktatók segítségével képezték ki az új demonstrátorokat. Csaba Gergelytől rövid bemutatót hallhattunk a POTEcho nevű új kari feedback-rendszerről. A közgyűlésen megválasztották a Demonstrátori Diákkör vezetőségének új, hallgatói tagjait, Felber Marika negyedéves, és Filipánits Kristóf ötödéves orvostanhallgatókat.

További információk a szervezet működéséről az ÁOK honlapján elérhetőek: <http://aok.pte.hu/ddk>

Filipánits Kristóf
DDK elnökségi tag

Sikerese alumnitalálkozó

Karunk idén ünnepli az Angol Program fennállásának 35. és a Német Program indításának 15. évfordulóját. Ebből az alkalomból november 8. és 10. között nemzetközi alumnitalálkozóval egybekötött ünnepsorozat zajlott. A programokra 56 végzett orvos, fogorvos, gyógyszerész és biotechnológus regisztrált, kísérőikkel több mint 90-en érkeztek Pécsre Amerikából, az Emirátusokból, Izraelből, Görögországból, Németországból, Iránból, Japánból, Norvégiából és Hollandiából valamint Budapestről és néhány hazai városból.

November 8-án Palkonyára, a Mocos pincészetbe látogattak el, majd másnap bejárták a Szigeti úti új épületet, megtekintették a MediSkillsLab-ot, valamint a 3D Központot. Dr. Reza Hemmati, a Nemzetközi Oktatási Központ igazgatója emellett bemutatta a Damjanich utcai felújított épületet, ami többek között az orvosi előkészítő programoknak ad otthont. A rendhagyó tudományos délutánon öt végzett orvos és fogorvos tartott előadást, ezeken arról is beszámoltak, hogyan jutottak el odáig, ahol ma tartanak a szakmájukban. Ez a program pont a hallgatók számára is nyitott volt, akik olyan üzenetekkel térhettek haza, amelyek szakirányuk választásánál nagy segítségükre lehetnek. Dr. Nyitrai Miklós dékán az MVP keretein belül megvalósuló fejlesztéseket ismertette a résztvevőknek.

Az esti bálon átadták az évforduló alkalmából kiadott könyvet, ami az Angol Program 30 éves történetének folytatása, és immár angol és német nyelven is tartalmaz interjúkat programvezetőkkel, valamint a Német Program indulásának körülményeit is bemutatja. A résztvevők átvehettek egy kari kitűzőt is, amit az találkozóra terveztek. A végzetek és kísérőik mellett a bálon jelen voltak a kar vezetői, a hajdani Angol és Német Programirodák munkatársai, a külföldi hallgatókkal foglalkozó kollégák, a College International képviselői, az EGSC vezetői valamint kis létszámban a végzős hallgatók is. Az eddigi visszajelzések alapján jól sikerült a találkozó, és a végzetek nyitottak arra, hogy a jövőben is részt vegyenek hasonló eseményeken. Felajánlották a támogatásukat az alumnihálózat létrehozásában is.

Hárman képviselték karunkat a 16. Nemzetközi Orvosi PhD-konferencián

A cseh Károly Egyetem Orvostudományi Kara 16. alkalommal rendezte meg azt a Nemzetközi Orvosi PhD-konferenciát, amit idén is Hradec Královében tartottak november 20. és 23. között. Ezen a rangos rendezvényen – amin csak a meghívott résztvevők vehetnek részt – karunkat hárman képviselték.

A konferenciára Európa 15 orvosi egyeteméről érkeztek PhD-hallgatók és professzorok. Karunkról idén is két PhD-hallgató volt jelen a konferencia multidiszciplináris szekcióiban: Jasper Nörenberg (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet, témavezetője dr. Barakonyi Alíz egyetemi docens) és Ujvári Balázs (Anatómiai Intézet, témavezetője dr. Gaszner Balázs egyetemi docens). Dr. Czéh Boldizsár egyetemi tanár (Laboratóriumi Medicina Intézet) pedig a nemzetközi bírálóbizottság tagjaként vett részt az eseményen. A hallgatók 6 szekcióban 31 angol nyelvű előadást tartottak a legkülönbözőbb orvosi vonatkozású alap- és klinikai kutatási témákban. Az előadóknek 15 percük volt összefoglalni eredményeiket, amit 5 perc diskusszió követett. Jasper Nörenberg előadását a különféle gamma/delta T-sejteknek a várandósság fenntartásában betöltött szerepéről tartotta, Ujvári Balázs pedig a centrális projekciójú Edinger-Westphal-mag Parkinson-kórhoz társuló, a hangulatzavarokban betöltött szerepének vizsgálatából származó eredményeit adta elő.

A képen balról: Jasper Nörenberg és Ujvári Balázs.

Középen dr. Czéh Boldizsár egyetemi tanár

A 10 tagú, nemzetközi zsűri minden előadást értékelt, és a három legjobb előadó komoly pénzjutalomban részesült. Karunk hallgatói kiváló előadásokat tartottak, szépen helytálltak a nemzetközi mezőnyben. A delegáltak beszámolója alapján a konferenciát példamutatóan jól szervezték, a tudományos előadások is magas színvonalúak voltak, és számos lehetőség adódott a szakmai kapcsolatok építésére.

„A láthatatlan test” – képzőművészeti és orvosanatómiai kiállítás és előadás

„A láthatatlan test” címmel nyílt kiállítás október 10-én a Művészetek és Irodalom Házában a PTE Művészeti Kara és az ÁOK közös szervezésében. Immár sokadik alkalommal szerepeltek az ÁOK régi anatómiai rajzai a tárlaton, ezúttal a művészeti karos hallgatók anatómia szigorlati és órai munkáival együtt voltak láthatóak. A tárlathoz kapcsolódóan, október 18-án Reglődi Dóra professzor, az Anatómiai Intézet vezetője tartott előadást „Rembrandt: Tulp doktor anatómiája című festményének boncolása” címmel.

Schweier Rita

Ünnepélyesen átadták Kalmár Lajos fotóit karunk intézeteinek, klinikáinak

Kalmár Lajos „Pécs a magasból” című képgalériáját november 25-ig lehetett megtekinteni karunk főépületének 1. emeletén. A dékáni vezetés úgy döntött, hogy a tárlatot követően a fotókat felajánlja a kar egységeinek, várótermeik, közösségi terek, folyosók díszítésére.

A Pécs kultikus épületeit, nevezetességeit, a különféle oktató és gyógyító egységeket bemutató 28 kép pillanatok alatt „elkelt” a 14 intézet és klinika között, az érdeklődők gyorsan kiválasztották a számukra legtetszetősebb fotókat. Ünnepélyes átadásukon, november 26-án, dr. Tényi Tamás általános, diákjóléti és külkapcsolatokért felelős dékánhelyettes is jelen volt, aki elmondta: a vezetés ajándéknak szánja őket a közösségi terek, folyosók hangulatossabbá tételére. Kalmár Lajos elmesélte, hogy a legjobb felszerelésével dolgozott, és három repülésben sikerült elkészítenie a felvételeket, ami nem volt kis kihívás számára.

Kalmár Lajos 1967-ben született, a PTE irodalom-nyelvészet szakán végzett, utolsó egyetemi évei alatt a helyi múzeumnál dolgozott, ahol hobbiként fotózni kezdett. Első vidékiként nyerte meg a Pécsi József ösztöndíjat, majd 1999-ben az akkor kapható legnagyobb amerikai grantet, az ArtsLinket, és azóta itthon és külföldön is számos elismerésben részesült. Tagja a MAFOSZ-nak, az Alkotóművészek Szövetségének. 1996 óta negyven fotóalbuma jelent meg. 2017-ben lett a Fuji nagykövete, speciális eszközökkel készült fotói országszerte megtalálhatók.

Átadták a Transzlációs Intervenciós Endoszkópos Központot

A Klinikai Központ I. számú Belgyógyászati Klinikáján közel 200 millió forint értékben alakították ki a Transzlációs Intervenciós Endoszkópos Központot, amit október 17-én ünnepélyes keretek között adtak át. A nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő felszerelésű központba a legmodernebb endoszkópos eszközök mellett altatógépet és intervenciós beavatkozásokat támogató röntgenberendezést is beszerettek. Ezáltal olyan súlyos kórképekben, mint a nekrotizáló hasnyálmirigy-gyulladás, a hosszan tartó nagyobb sebészeti beavatkozások helyett a beteget jóval kevésbé megterhelő endoszkópos beavatkozások is elérhetővé válnak.

A PTE 2016 januárjában, Magyarországon elsőként intézményesítette a transzlációs medicinát, azóta pedig a központ tevékenysége révén folyamatosan bővül a pécsi egyetem kollaborációs lehetőségeinek a köre. Az elmúlt években több mint 400 külföldi intézménnyel sikerült kutatási együttműködést kialakítani, ami a tudományos publikációk számának növekedésében is megmutatkozik: az ÁOK idén megjelent közel 300 közleményének 20 százaléka kötődik a Transzlációs Medicina Központoz.

A KK célja, hogy kiváló minőségű betegellátást folytasson amellyel, hogy orvosai számára is lehetőséget biztosít a tudományos előrehaladásra. Az új endoszkópos központ erre is esélyt teremt. A jelen fejlesztéssel létrejött endoszkópos központhoz hasonló nincs még egy a kelet-közép európai régióban, így a pályázatban is foglalt elsődleges cél, azaz a súlyos, sejtelhalással járó hasnyálmirigy-gyulladás hatékonyabb ellátása mellett a beruházás hozzájárul a nem invazív beavatkozások, így az endoszkópos ultrahang tényreítésének elősegítéséhez is. Emellett a fiatalok oktatásához, az utánpótlásképzéshez is hozzájárul.

Forrás: PTE

The 6th World Congress of the World Federation of Associations of Pediatric Surgery

2019. november 1-3. között Dohában rendezték meg a 6. gyermeksebész világkongresszust (WOFAPS). Igen nagy számban képviselték magukat a nevesebbnél nevesebb, a világ különböző pontjairól érkező gyermeksebészek, a teljesség igénye nélkül: D. Sigalet (a WOFAPS jelenlegi elnöke), S. Shehata (választott elnök), J. Fusch, M. Lewitt, Udo Rolle, Prem Puri és még sokan mások. Köztük Pippi Sale és Heinz Rode, akik a WOFAPS lifetime Award idei díjazottjai voltak.

A kongresszuson elhangzott tudományos előadások:

- 125 szóbeli poszterbemutató
- 15 videóbemutató
- 350 poszterbemutató
- 100-nál több meghívott előadó

A pécsi gyermekklinika Manuális Tanszékét és hazánk gyermeksebész társaságát dr. Vástyán Attila – a gyermeksebész társaság elnöke – egy előadással, és jómagam képviseltem, 4 poszter- és egy szóbeli előadással.

Józsa Gergő

Az egészségügy digitalizálódása és a Big Data formálja az egészségügyi rendszereket

– Beszámoló az ISPOR 2019 Gyógyszergazdaságtani Konferenciáról –

Az International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research (ISPOR) évenként Európában szervez konferenciát. Idén Dániában, Koppenhágában rendezték 2019. november 2-6. között.

Az ISPOR a Health Economics and Outcomes Research (HEOR) tudományos, oktatási és egészségügyi döntéshozatali segítő vezető szervezet. A világméretű közösséghez politikai döntéshozók, kutatók, akadémikusok, egészségügyi technológiafejlesztők, piaci szereplők, egészségügyi szolgáltatók és betegszervezetek tartoznak. Idén több mint 90 országból, mintegy 5500 fő vett részt. A környezet sokszínűsége és a részvétel regionális és nemzetközi szinten kiváló alkalmat biztosított kapcsolatépítésre és a felmerülő tudományos kérdések megvitatására. Korábban sohasem tapasztalt mértékű technológiai fejlődésen megy keresztül az egészségügy, melynek eredményeképpen eredményesebb és személyre szabottabbá válik az ellátás. Ezen új technológiák a betegségek megelőzésében, felismerésében és kezelésében is meghatározó szerepet játszanak. Nem hiába, hogy az idei év központi témája az egészségügy digitális átalakulása, változó szerepek és a szerepek közötti felelősségmegosztás volt. Az előadások mellett interaktív eszmegbeszélések, kapcsolódó szimpóziumok és poszterek kerültek bemutatásra.

A Konferencián részt vettek a Pécsi Tudományegyetem, Egészségügyi Technológiaértékelő Központ, valamint a Gyógyszerésztudományi Kar, a Gyógyszerészeti Intézet és a Klinikai Központ Gyógyszertárának munkatársai, akik bemutatták tudományos munkájukat poszterelőadások formájában. Kutatási területeik kiterjednek az elektronikus egészségügyi rekordok, a malnutrició, a terápia-rezisztens depresszió, az akut ischaemiás stroke, a palliatív ellátás költségei és a gyógyszerhamisítás elleni EU irányelv implementációjának különböző aspektusokból megközelített egészség-gazdaságtani vizsgálatára. A konferencia az első estén fogadást szervezett a Kelet-Közép-Európai (CEE) Konzorcium tagjai számára, ami remek lehetőségként szolgált kötetlenebb kapcsolatépítésre, innovatív ötletek megosztására, a Pécsi Tudományegyetemen működő kutatások ismertetésére.

A Pécsi Tudományegyetem GYTK Gyógyszerészeti Intézet 2018 novemberében kezdeményezte "Farmakoökonomia" nem önálló intézeti tanszék létesítését. Az intézet kutatási profiljába illeszkedő, nem önálló tanszék a gyógyszerek, vizsgálati készítmények, gyógyszeres terápia, gyógyszerészeti gondozás és kórházi, klinikai betegellátás farmakoökonomiai elemzéséhez és értelmezéséhez, gyakorlati hasznosításához szükséges témaköröket, a gyógyszerekkel kapcsolatos egészségügyi döntéshozatal különböző (társadalmi, intézményi és finanszírozói) nézőpontjai közötti különbségeket oktatja és kutatja. Továbbá kiemelten foglalkozik a valós körülmények között gyűjtött, valós-életbeli adatokra épülő klinikai kutatásokkal, amely jelenleg felkapott téma szerte a világon.

Erdősi Dalma
PTE, Egészségügyi Technológiaértékelő Központ

Az ÁOK Munkatársak Archívumából válogatunk

*Dr. Barla-Szabó Jenő (1901-1979)**

Dr. Barla-Szabó Jenő a Jász-Nagykun-Szolnok megye karcagi járásában található Kisújszálláson született 1901. július 9-én. A Pázmány Péter Tudományegyetemen avatták orvosdoktorrá 1925-ben. Orvosi tanulmányainak befejezését követően gyakornokként került a pécsi Gyermekklinikára. 1926-1927 között tanulmányúton járt Bécsben. Gyermekgyógyászati szakvizsgát 1928-ban tett.

1933-ban a Baranya vármegyére vonatkozó jegyzékben mint Pécssett praktizáló gyermekgyógyász is szerepelt a neve. 1934-ben *Heim Pál országos pályadíjban* részesült.

A „*Gyermekkori fertőző betegségek kór-és gyógytana*” tárgykorben folytatott kutatómunkája alapján 1936-ban kapta meg az egyetemi magántanár címet.

1938-tól a Rókus dombon megépült Állami Gyermekmenhelyen (későbbi nevén Gyermekvédő Intézet) kamatoztatta az előző években Kecskeméten e téren szerzett tapasztalatait. Az intézmény igazgató-főorvosa 1940-től lett. Az általa vezetett intézményből jött létre 1954-ben a Pécsi Gyermekkórház, ahol 1962-re kialakult a vidék első komplex, szakosított megyei gyermekkórháza légúti, sebészeti, később gégeészeti osztállyal, röntgennel, általános laboratóriummal és szakrendelőkkel, majd pedig kardiológiai gondozóval és a KÖ-JÁL parazitológiai laboratóriumával kiegészülve. Dr. Barla-Szabó Jenő a Gyermekkórház igazgatójaként 1971-ben vonult nyugdíjba. Pécssett érte a halál 1979. július 19-én.

Cikkek

- Vizsgálatok a tüdőoedema keletkezéséről és befolyásolhatóságáról (1928)
- Védőoltási kísérlet parotitis epidemicanál (1929)
- A vér működése (1929)
- A malignus diphtheria kezelése (1932)
- A himlőoltási reakció therapiás enyhítése (1933)
- A Heine-Medin-kór kezelése lyssa ellenes oltásokkal (1933)
- A vérhas kezelése hypophysis hátsólebeny-kivonattal (1935)
- A Heine-Medin-kór gyógykezelése (1935)
- A pneumoniás vérkivonat hatása a perifériás érrendszerre (1935)
- A Werdnig-Hoffmann-féle betegségről (1969)

* Írásunkban a forrásokban szereplő névváltozatokat szerepeltettük és néhány esetben az eredeti helyesírást alkalmaztuk!

(Az érdeklődők számára e-mailben elküldjük a felhasznált cikkek listáját!)

Előadások

- Amit egy anyának gyermekéről tudnia kell (1938)
- „Feleségképző Akadémia” (1941)
- Rejtett localisatiojú tüdőinfiltratumok láthatóvá tétele (1953)

Tagság

- Katona József Társaság
- Kecskemétvidéki Orvosszövetség
- Magyar Gyermekorvos Társaság
- Mecsek Egyesület

Dr. Gracza Tünde, Szabolcsi Csilla

A Műveleti Medicina Tanszék delegációjának látogatása Jordániában

Jordániában folytattak tárgyalásokat a PTE, ÁOK, Műveleti Medicina Tanszék képviselői azon a tanulmányúton, amelyen két tanszéki egység (Migrációs-egészségügyi Tanszéki Csoport és a Védelmi Kutatások Központ) vett részt. A látogatás célja a helyi migráció-egészségügyi módszerek megismerése, és az e területen dolgozó intézményekkel a kapcsolatteremtés, illetve további együttműködési lehetőségek feltérképezése volt. „*Jordániai utunkon komoly együttműködési lehetőségek nyíltak meg mind az egyetem, mind a Magyar Honvédség felé. Testközelből tapasztalhattuk meg a közel-keleti migrációs kihívások egészségügyi dimenzióit, amely az „európai jólétben” élő ember számára mindig rendkívüli tanulságokkal szolgál.*” – értékelte az utat dr. Kobolka István ezredes, egyetemi docens, a Műveleti Medicina Tanszék oktatója.

A jordániai tanulmányút delegációját Szilárd István c. egyetemi tanár vezette. A küldöttség a szakmai programok mellett a hadsereg által biztosított autóbussz és Magyarország ammani nagykövetsége jóvoltából eljutott Ajloun várába, Jerashba, a Nebo hegyre, a keresztelő helyre és Petrába, a nabateusok által kialakított romvárosba is.

A delegációt fogadta a *jordániai vezérkar* főnöke, Mahmúd Freihat altábornagy. A megbeszélésen több tábornok és magas rendfokozatú és beosztású tiszt, köztük a jordániai hadsereg egészségügyi főnöke és a nemzetközi oktatási csoport vezetője is részt vett. A megbeszélésen megállapodás született a kétoldalú csereprogram előkészítésére.

A tanulmányút fontos eleme volt az *ammani kórház-központ*, a Royal Medical Services meglátogatása, amely közel 3000 orvost, 5000 nővért, gyógyszerészt és technikai személyzetet foglalkoztat. A katonai kórházként működő intézmény a helyi lakosság 38%-át részesíti egészségügyi ellátásban. A magyar delegációt a komplexumot vezető dr. Shawkat Faleh Al-Tamimi tábornok és kollégái fogadták. A megbeszélésen tájékoztatást adtak a kórház működéséről, Jordánia egészségügyi helyzetéről, és a jövőben megvalósuló fejlesztésekről és terveikről. Örömmel vették a kétoldalú kapcsolatok kialakítására tett javaslatainkat, melynek első lépéseként 2020 első félévében Magyarországra látogatnak.

A tanulmányút egyik kiemelt állomása a *jordániai légierő egészségügyi kiképző helyszíneinek* meglátogatása volt. A delegáció tagjai itt betekintést kaphattak a műveleti medicina területén dolgozók képzésébe, megismerhették az oktatási eszközeiket, egészségügyi felszerelésüket, és megtekinthették az éppen akkor folyó helikopteres mentési gyakorlatot.

A küldöttséget fogadta Kifah Dafi Jamani professzor, a *Jordán Egyetem* tudományos rektorhelyettes asszonya. A megbeszélésen megállapodás született egy közös, kétoldalú egyetértési nyilatkozat aláírásáról. Ez oktatói és diákcserét, továbbá ERASMUS+ ösztöndíj lehetőségeket kínál majd, elsősorban a migráció-egészségügyi kérdése-

A delegáció a jordániai hadsereg vezérkari főnökének társaságában

A vezető orvos tájékoztatója

Za'atari menekülttábor

it érintő területen, helyet biztosítva az egészségügy további szakterületeinek, illetve a különböző tudományterületek közös kutatás-fejlesztéséhez, a publikációihoz és képzéseknek is.

A PTE delegáció tanulmányútjának kiemelkedő szakmai pontja volt a szíriai határ közelében található *Za'atari menekülttábor* meglátogatása. Ez a legnagyobb, szír menekülteket fogadó tábor Jordániában, jelenleg kb. 80 000 menekült él a itt. A Za'atari helyszín fenntartásában többek között a nemzetközi szervezetek, továbbá az EU, az USA, és az Öböl-menti országok segítenek. A tábor rendőrpáncsnoka elmondta: az élelmiszer ellátásuk, ha minimálisan is, de biztosított, a kvótát 27 JOD/fő/hó (kb. 30 Euró) határozták meg, amelyhez bankkártyán jutnak hozzá a menekültek, ezt az összeget a táborban létesített boltokban vásárolhatják le. A körmök üzemében és mezőgazdasági létesítményekben is vállalhatnak munkát, ehhez az engedélyeket rotációs rendszerben, egy hónapra, egyszerre 12000 ember kaphatja meg. A gyermekek egészségügyi ellátása, oktatása, nemzetközi szervezetek segítségével létrehozott iskolákban biztosított (jordániai tanterv alapján, melyet az oktatási minisztérium felügyel, ahogy az egészségügyi ellátást is). A kötelező oltásokat a táborba érkezéskor mindenki megkapja, mivel legtöbb menekült iratok nélkül érkezik, és nem tudja igazolni az oltások meglétét. A táborban két kórház működik. Felszereltségük komolyabb egészségügyi esetek (komplex műtétek, onkológiai esetek kezelése, stb.) ellátását nem

Jerash romjai

teszi lehetővé. Ilyen esetben egyedi engedéllyel szállítják el a betegeket Ammanba, majd a gyógyulás követően vissza a táborba.

Jordániai utunk összegzéseként elmondható, hogy minkét fél részére kölcsönösen előnyös együttműködési lehetőségekkel zárult, melynek realizálására és végrehajtására az előkészületek jelenleg is folynak.

*dr. Kobilka István
ezredes, egyetemi docens*

„A Pécsi Tudományegyetem és neves orvosai érdemen” címmel írt könyvet dr. Süle Tamás

Hétszáz mívés érme van a magyar orvosokról dr. Süle Tamásnak, aki nyugdíjas éveiben egy tudományos kutatás eredményeként megírta „A Pécsi Tudományegyetem és neves orvosai érdemen” című könyvet. A Dunántúli Naplónak úgy nyilatkozott, hogy az egyetem 650. évfordulójára igyekezett tudományos igényű, de olvasható munkával jelentkezni, ami a nagyközönséget is érdekelheti. Beletette a saját életét is, orvosi múltját, éremgyűjtő tevékenységét, és a Pécsi Dénár lapszerkesztői tapasztalatát. A könyvben ötvenöt, pécsi kötődésű orvosról ír, akikről több mint száz érmet adtak ki, Szentágothai János anatómia professzor tiszteletére például nyolc érme is született.

20 éves a Szívgyógyászati Klinika

Idén ünnepli fennállásának 20 éves évfordulóját a Szívgyógyászati Klinika, ami regionális kardiológiai és szívsebészeti centrumként a nap 24 órájában, több mint 220 dolgozóval, folyamatosan látja el a dél-dunántúli régió szívbetegét. A klinikán évente átlagosan 7500 fekvőbetegét kezelnek, a kardiológiai szakambulancián pedig évi 47 ezer vizsgálatot végeznek el.

Az akut koronária szindróma, a szívinfarktus és ezek halálozási aránya a Szívgyógyászati Klinika 1999-es megnyitása óta jelentős mértékben csökkent a régióban. A rendelkezésre álló, kombinált hibrid szívkatóéteres berendezés alkalmas a koszorúereken végzett valamennyi jelenleg elérhető beavatkozás elvégzésére, a koszorúeren belüli manipulációk ultrahangos nyomon követésére, és a krónikusan elzárt koszorúerek megnyitására. Ezen túlmenően pedig lehetőség nyílik a komplex szívsebészeti és nagy érműtétek elvégzésére, a perifériás erek diagnosztikai vizsgálatára, továbbá érprotézisek beültetésére. Egyre nagyobb számban végzik – a hibrid műtő lehetőségeit kihasználva – a fő verőéren keresztül a műbillentyű-beültetéseket is.

A klinika rendelkezésére áll a 3 dimenziós echokardiográfia és a szív-MR, a CT-vizsgálatokat a közeli Radiológiai Klinikán tudják elvégezni. Ezek a korszerű képképző vizsgálatok szintén nagy segítséget nyújtanak a szívritmuszavarok pontos felderítésében és hatékony gyógyításában. Végzik itt a szívritmus-szabályozó eszközök, a pacemakerek valamennyi típusának a beültetését, beleértve a legkorszerűbb reszinkronizációs, defibrillátoros és vezeték nélküli pacemakereket. Lehetőség van továbbá a koszorúérbetegség és a szívelégtelenségben szenvedők keringéstámogató eszközzel történő gyógyítására, és a szívtranszplantációra való felkészítésére. A szívsebészeti munkacsoport az elmúlt 20 év alatt több ezer koszorúér-áthidaló műtétet, szívbillentyűműtétet (műbillentyű-beültetés, biológiai billentyű-beültetés, billentyűplasztika) és kombinált, nyitott szívű műtétet végzett. Jelenleg az egyre nagyobb számú minimálisan invazív és a mellkas megnyitása nélküli, endoszkópos szívű műtétek jelentik az innovációt és a fejlődés irányát.

Kazinczyádák (5-8.)

A 200 éves Joule és a magyar közoktatás

Másokéval egyetemben Joule neve is mértékegységgé vált, azonban e mértékegységeknek csak a betűjelei használatosak a tudományban (J, Bq, Sv, stb.), kiírva pedig az egyes népek máshogy használhatják. *Ampère* pl. nálunk egyszerűen *amperré* vált, de a nagy „A” egyértelműen jelöli a mértékegységet. A nyelvi ügyekben igen aktív orvosprofesszor nemrégiben javasolta, hogy közneveítsük Joule-t is *zsúlként*, ahogy például Pasteurel is megtörtént (lásd pasztörözés). *Zsúlt* viszont már csak azért sem írhatunk, mert – s ez sokaknak meglepő lehet – nem úgy kell ejteni. Sajnos a magyar közoktatásban elterjedt kiejtés a ránézésre franciás néven alapszik, Joule azonban korántsem francia, hanem brit volt.

Idézem az ide vonatkozó adatokat az internetről. „James Prescott Joule (dʒu:l); (1818–1889). Angol fizikus és sörfőző, született Salfordban (Lancashire) ... Habár a hasonló nevéek közül egyese (dʒaʊl)-ként, másó(dʒəʊl!)-ként ejtik a nevüket, majdnem teljesen biztos, hogy J. P. Joule a (dʒu:l) kiejtést alkalmazta.”

Akit pedig nem győz meg az internet, felütheti pl. Révai Nagy Lexikonját is, idézem: „Joule (ejtsd: dzsaul) az elektromos árammunka egysége...” Vagyis nevének, és így a mértékegység nevének is helyes kiejtése megközelítőleg *dzsúlt* vagy *dzsaul* lenne, de mindenképp „dzs”-vel az elején.

Tanulóság: ha hallgattál volna...

Anaerob mikrobiom

A mikrobiom kutatása és felhasználása (székletátültetés) a gyógyászatban igen ígéretes terület. Vizsgáljuk meg most a címben említett jelzős szerkezetet. A *mikrobiom* kifejezést sokan sokféleképp írják vetített ábrákon és cikkeikben is. Írásmódja pedig nem lehet kérdéses. Az orvosi szakirodalomban csak nemrég megjelent szó, a *biom* a magyar biológiai (ökológiai) szakirodalomban régtől fogva bevett kifejezés. Az ún. társulástanban (cönológia) használják. Angol szövegben *biome* írandó (kiejtése: 'baioom). A mikro- (görög eredetű) előtag írásának módja egyértelmű a magyar szövegben. Tehát magyarul *mikrobiom*, míg angolul *microbiome* a helyes írásmód.

Kicsit bonyolultabb a helyzet az aerob/anaerob jelzővel. Leírva nincs vele gond, annál inkább problémás a kiejtése. Az a-e külön ejtendő (a-erob). Sokan „é”-vel ejtik, gondolván az „ae” betűkapcsolat a latinban többnyire „é”-nek ejtendő. Csakhogy ez a szó eredetileg görög. Az *αερο*-előtag levegőt jelent, számos összetételben találkozhatunk vele (aerodinamika, aerodróm, aerogén, stb.). De! Forduljunk megint csak a jó öreg Révaihoz (mármint nem a kommunista kultúrpolitikushoz, hanem a Nagy Lexikonhoz). Mít látunk benne? „Aër (lat.) levegő.” Tehát valóban, latinul is levegőt jelent. De miért van ott az a két pont? Éppen azért, hogy figyelmeztessen: külön ejtendő a két hang, minthogy a szó idegen (görög) eredetű. A régebbi orvosi szakirodalomban még nem restellték odabiggyeszteni a pontokat, mára azonban végleg eltűntek. Kár értük.

Vagyis, Gizikét a gőzekével, aerogént az erogénnal ne keverjük! És repüljünk az *Аэрофлот*-tal!

Felmegyünk Budapestre

„Hozasd *fel* a fiút mielőbb Budára.” – írja Arany a Toldiban. „A vidéki évek után végre *felszerződhettem* egy fővárosi színházhoz...” – mondja a színész. Vagy: „Felmegyek a miniszterhez” – egy magyar film címe 1961-ből.

Vidéki embernek gyakran kell a fővárosba utazni ilyen-olyan ügyeket intézni. Miért nem elutazunk vagy elmegyünk Budapestre, ahogy más város esetében tennénk, miért „felmegyünk”? A fővárosiak pedig bárhova is utaznak vidékre, akkor „lemennek”. (Talán csak Kékestető a kivétel.) Mi ez, ha nem értékítélet? Anno Budára azért mentek „fel”, mert ott volt a király, na de ma?

Hogy van ez más országokban? A franciák, a németek, az olaszok, az amerikaiak nem mennek *fel* a fővárosukba. Nagy-Britanniában még él, de archaikus az „up to London” kifejezés. Oxford és Cambridge hallgatói pedig az egyetemükre mennek *fel*. (Így pl. egy Oxford–London úton kétszer is *felmehetnek*, egyszer a fővárosba, aztán vissza az egyetemükre.) Érdekeség, hogy az erdélyi magyarok Bukarestbe nem fel, hanem lemennek, minthogy az a térképen „lentebb” van.

És a csattanó. Felhívás a Sárkányhajó Regatta résztvevőikhez egyetemünk honlapján: „A versenyzők részére az Orfűre való *lejutást* 12:30-kor ingyenes buszjáratok indításával biztosítjuk.”

Rizikófaktor

Nagyon divatos kifejezés, de nem érezzük, mennyire recseg-ropog a magyar szövegek környezetben? Nyakra-főre használják az áltudományok képviselői, a csodaszereket reklámozók is, mert olyan tudományosnak tűnik.

Ássunk kicsit a kifejezés mélyére. A Risiko-Faktor vagy Risikofaktor a németben használatos szóösszetétel, mit keres hát a magyar szövegben? A faktorról tudjuk, hogy latin eredetű (factor), és tényezőt jelent. A (das) Risiko pedig (így, k-val írva) „echte” német szónak tűnik (többese: Risiken vagy Risikos). Pedig olasz eredetű, igaz ma már az olaszban csak egy tájnyelvi változat.

De mindegy is, honnan került hozzánk, akkor is egy öszvérszó, két tagja más-más nyelvből származik. Van szép magyar megfelelője? Persze, hogy van: *kockázati tényező*. Kicsit hosszabb, választékosabb, és főleg a miénk.

A rizikófaktoron kívül van még néhány „rizikós” kifejezés, mely szebb lenne magyarul: rizikóbecslés – kockázatbecslés, rizikópercepció – kockázatterzékelés, rizikókommunikáció – kockázatközlés, stb. De a legszebb, melyet egy magyarságára igen sokat adó kolléga tollából olvastam (a kockázatkezelés helyett): a *rizikómenedzsment*. (Brrr!)

Mit lehet erre mondani? Talán csak azt, amit az egykori reklám: ...köszönjük Emese!*

– széphalom –

* Félreértések elkerülése végett, az illetőt *nem* Emesének hívják.

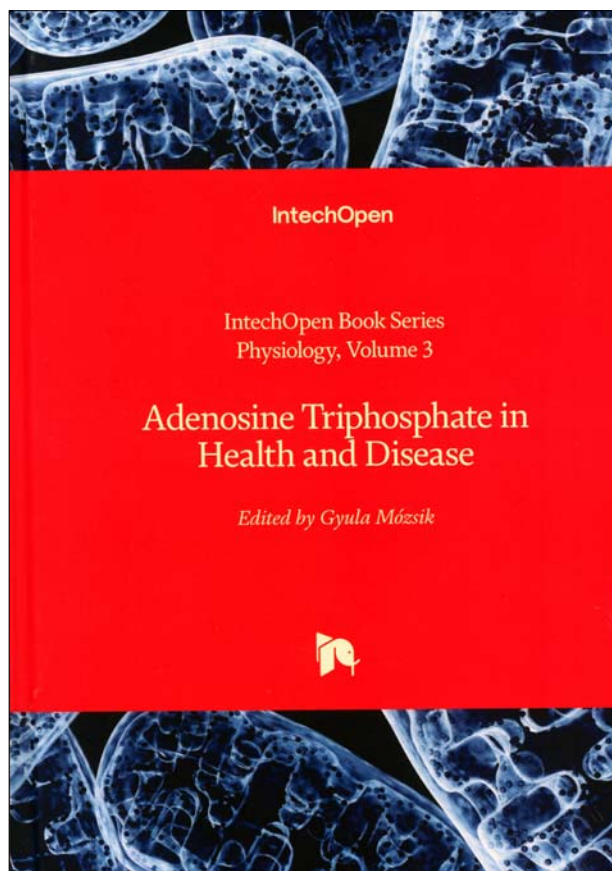
Adenosine Triphosphate in Health and Disease

A közelmúltban megjelent Mózsik Gyula professzor által szerkesztett könyvsorozat újabb kiadványa, amely az adenozin vegyületek élettani szerepével foglalkozik. Az I sz. Belgyógyászati Klinika kutatásaiban hosszú időn át kitüntetett helyet foglalt el a sejtek energetikája, biokémiai állapotuk kutatása. Vizsgálták az energetikai változásokat gasztrointesztinális (GI) nyálkahártyában fiziológiás körülmények között valamint olyan betegségekben, mint a gyomor- és duodenális fekélybetegség. Kutatták a membránközött kötött adenozin-trifoszfát (ATP) szintézis szerepét élettani folyamatokban (pl. savszekrécióban, GI motilitásban), valamint patológiás állapotok kialakulásában, mint pl. az errozív gastritisz és peptikus fekélybetegség. Ezen celluláris folyamatokat szabályozó neuronális és endokrin rendszerek hatását is leírták, amely számos fekélyellenes gyógyszer farmakológiájának pontosabb megismerését szolgálta. A döntően állatkísérletekben feltárt mechanizmusok jelentős részét humán szöveteken is (sebészeti reszekátumok, endoszkópos szövetminták) sikerült bizonyítani, és ezáltal a fekélybetegség komplex mechanizmusának több részletét pontosabban megismerni.

Jelen kiadvány felkelti az érdeklődő olvasó figyelmét a klinikum és az alap kutatások eredményeinek szoros kapcsolódására. Az egészséges szövetek sejtjeiben működő ATP-szintézis – a citrátkörben képződő elektronhordozó (NADH) segítségével áthaladva a légzési lánc komponensein – protongradiens hoz létre a mitokondriumokban, amely táplálja az ATP-szintézismolekula intracelluláris részének a gyors, körkörös mozgását. Ez az elforduló enzimegység által keltett, folyamatosan változó kötési aktivitás képezi az ATP-molekulákat, mint egy automatizált gépsor. A biokémia és mechanika találkozása ez, amely energiát közvetít rengeteg élettani folyamat fenntartásához, így ioncsatornák működéséhez (nátrium-kálium-pumpa, proton-kálium-pumpa, kalcium-pumpa, gyomor-sósavtermelés), transzport folyamatokhoz, idegműködéshez, vesekiválasztáshoz, izomműködéshez, a pH és a sejtterefogat fenntartásához.

Az ATP-molekulának az intracelluláris energiaforrás biztosításán kívül más szerepe is van a szervezetben. Membránhoz kötött adenilát-cikláz által termelt ciklikus AMP szabályozó funkciója régóta ismert. Katekolaminok, lipidek és egyéb neurotranszmitterek – a G protein-receptorokhoz kapcsolódás után – aktiválják vagy gátolják az adenilát-cikláz enzimet, amely hatására a proteinkináz A foszforilálva aktiválhat más fehérjéket, ezáltal azok enzimatis, transzkripció aktivitásuk vagy ioncsatornák konduktanciája változhat, de akár gátolhatja kálium- és kalciumcsatornák nyitási frekvenciáját is. Sejtípusától függően ugyanazon mediátor lehet serkentő vagy gátló hatású az adenilát-cikláz aktivitásra, egyes sejtípusok rendelkeznek mind a kettő féle hatással bíró receptorokkal felszínükön, így a cikláz aktivitását a hatások eredője határozza meg. A cAMP-szint nemcsak a képzési oldalról, de a lebontási oldalról is szabályozott lehet bizonyos sejtípusokban, amely szabályozásban a lebontást végző foszfodiészteráz-aktivitás változhat pl. inzulinszint hatására. Az adenozin vegyületek között nemcsak intracelluláris jelátvitelők vannak, de exocitózissal vagy specializált csatornákon keresztül az extracelluláris térbe kerülve a purinerg szabályozásban és sejt közötti kommunikációban is szerepet játszó molekulákat is ismerünk.

A megjelent könyvben foglalt öt fejezet ezen összetett élettani működés részleteivel foglalkozik. Első fejezetben a szerkesztő (M. Gy.) saját kutatásait, az ATP élettani hatásaival foglalkozó, fekélybetegségben kialakuló energetikai változásokat és másodlagos messenger-változásokat mutatja be állatkísérletes mintában és ex vivo humán szövetekben vizsgálva. A második – orosz szerzők által írt – fejezet az ATP hőmérsékletfüggő hatását vizsgálja a sima- és harántcsíkos izmok kontraktilitására és annak időbeli változására. Mind az első, mind a második fejezetben bemutatott eredmények igazolják, hogy az energetikai változások (iszkémia, lassú metabolizmus) nem lényegesek sem a gyomor/duodenális fekély kifejlődésében, sem az alacsony hőmérsékleten csökkent izomműködés kialakulásában. Ezen két patofiziológiai folyamat létrejöttében a szabályozó rendszerek megváltozásának van döntő szerepe. A harmadik fejezetben mexikói neurobiológusok, Mauricio Diaz-Munoz és munkatársai a purinerg jelátvitel általános metabolikus hatásai mellett a szoros endokrin szabályozás alatt álló petefészek sejtjeire gyakorolt hatásokat foglalják össze, valamint bemutatják a purinerg jelátvitel szerepét petefészekrák progressziójában. A negyedik fejezetben amerikai kutatók Martin és munkatársai a proinflammatorikus transzkripció faktor- κ B-nak (NF- κ B) a karcinogenezisben szerepet játszó folyamatos aktiváltságát és ATP-mediált foszforilációjának hatását foglalja össze a tumorigenezisben, tumor-proliferációban és kemorezisztenciában. Bemutatják, hogy a foszforiláció létrehozó kinázok működésének gátlása milyen terápiás lehetőségeket rejt a jövőbeli onkológiai terápia számára. A könyv utolsó fejezetét a kyotoi egyetem kutatói írták, akik az ATP-dinátrium-hidrát (ATP-2Na) orális alkalmazásának astenópiát csökkentő hatását mérték 40 páciens bevonásával 3 hónapos alkalmazás során. Vizsgálataikkal megállapították, hogy az ATP-2Na-bevitel csökkenti a száraz szem vagy elégtelen vízszűrés miatt kialakuló astenópia szem-, váll- és mentális tüneteit középkorú és idős betegekben. Mechanizmusát a vegyület vértáramlást fokozó hatásával magyarázták a szem és gerinc területén. Vizsgálataikkal felhívják a figyelmet az ATP exogén adásá-

nak eddig kiaknázatlan terápiás lehetőségeire.

Összefoglalva megállapítható, hogy Mózsik Gyula professzor által szerkesztett könyv hasznos összefoglaló az adenzin vegyületek biokémiájáról, a szabályozásban betöltött szerepükről, valamint jövőbeli klinikai alkalmazhatóságaik lehetőségeiről. A könyv tanulmányozásakor az olvasó érezheti a sejt szintű kutatások részleteinek hasznosságát, ezek közelségét a klinikai terápiához, amely páratlanul motiválja a klinikai kutatókat. Ezek alapján ajánlom a könyvet az adenzin vegyületekkel vagy purinerg szabályozással foglalkozó biokémikusnak, farmakológusnak, gasztroenterológusnak és minden fiatal kutatónak inspiráció céljából.

Dr. Szabó Imre
egyetemi docens
I. sz. Belgyógyászati Klinika

Nutrition in Health and Disease

Our Challenges Now and Forthcoming Time

A Londonban, eBook formában is megjelent könyv a táplálkozás és egészség-betegség kérdéskörével foglalkozik. Olyan étető problémákat taglal, mint például a táplálékminőség, a táplálék-kiegészítők, az éhezés, antidiabetikus lehetőségek a táplálkozásban, sport-dietetika, idősök alultápláltsága és a táplálékok bakteriális kontaminációja.

A táplálkozás, vagy a mai magyar köznyelvben „diéta”-nak hívott életmódi szokások világszerte rengeteg félreértésre adnak okot. A végletesség is előfordul ezzel kapcsolatban. Attól a megközelítéstől kezdve, hogy a táplálkozással minden betegséget meg lehet gyógyítani, a táplálkozási nihilizmusig terjedően minden előfordul. A könyv kiegyensúlyozott, tudományosan megalapozott fejezetei igyekeznek ráirányítani a figyelmet a bizonyítottan hatékony eljárásokra, miközben a fejlődés irányait is megmutatják.

A szerkesztők hozzáértő szervezőmunkája négy kontinens kiváló szakértőit hozta össze, akik 13 fejezetben fejtik ki nézeteiket, biztosítva ezzel az általános alkalmazhatóságot számos populáció tekintetében.

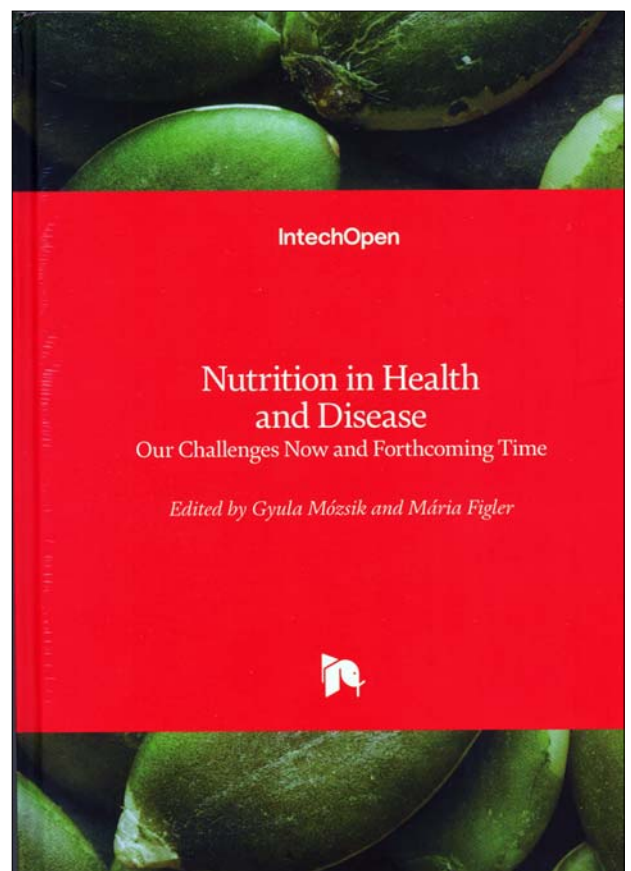
A szerkesztők a bevezetőben kitérnek az emberiség mindennapjait megnehezítő és a jövőnket meghatározó két feszítő tényezőjére, az éhezésre, az obezitásra és arra a robbanásig feszülő ellentétre, ami e kettő, parallel, globális jelenlétéből fakadóan a jövőnket veszélyezteti.

Az ún. „noncommunicable diseases” az emberiség halálozásának kétharmadáért felelősek, melynek hátterében a magasvérnyomás-betegség, a diszlipidémia, a cukorbetegség, a dohányzás, a fizikai inaktivitás és, egyáltalán nem utolsósorban, az egészségtelen táplálkozás állhat. Ezek ma már a kevésbé fejlett afrikai régiókban is szedik áldozataikat (mint azt az egyik fejezetből megtudjuk), de elképzelhetetlen mértékben aratnak egyes ázsiai régiókban, mint pl. Kínában és Indiában. Ezért is fontos a könyv kínai munkacsoport által jegyzett élelmiszerbiztonsági fejezete.

Világszerte nő a várható élettartam, és ezzel kapcsolatban új teendők hárulnak a társadalmakra, a szociális- és egészségügyi ellátó-rendszere. A könyv külön fejezete foglalkozik az idősök alultápláltságával. A „paradox epidemiológia” adatainak megismerése óta tudjuk, hogy a beszűkült vesefunkciójú, vagy szívelégtelen idősök mortalitási kockázata akkor magasabb, ha soványak. A jelenség magyarázata nem ismert, de fontos törekvés az idősök fogyásának és főleg izomvesztésének megelőzése. Ehhez korai észlelése szükséges, és ebben nyújt jelentős támpontot a könyv ezzel kapcsolatos fejezete.

Két fejezet is foglalkozik a növényi tápanyagok szerepével. Az egyik a hagyományos, bolgár, növényi tápanyagok alkalmazását vizsgálta az antidiabetikus hatékonyság szempontjából. Széles merítéssel, először az összes ismert antidiabetikus hatású növény hatásmechanizmusát ismerteti, ami minden anyagcserével foglalkozó számára hasznos lehet. Ezt követően részletezi a bolgár adatokat. A másik, növényi tápanyagokat taglaló fejezet azok antioxidáns, dagantellenes, antidiabetikus és kardiovaszkuláris védő hatásával foglalkozik. Hasonló megközelítésben tárgyalja egy harmadik fejezet az oxidatív stressz táplálkozási kezelését, a kardiovaszkuláris betegségek megelőzése részeként. Ezek népegészségügyi jelentősége megkérdőjelezhetetlen. Manapság divatosá vált az oxidatív stressz táplálkozási befolyásolása, azonban ezen a területen számtalan „bulvár” megközelítés nehezíti a tájékozódást. Azok számára ajánlott ezeknek a fejezeteknek az elolvasása, akik a tudományosan alátámasztott és friss adatokra kíváncsiak.

A sport és táplálkozás kapcsolatáról írt fejezet nem csak a makro- és mikro- tápanyagok szerepéről, hanem a mikro- és makro- tápanyagok fontosságáról is ír. Sőt kitér olyan fontos és a betegek kezelésével foglalkozó szakemberek körében érdeklődésre igényt tartó kérdésekre is, mint például

ul a sportoló cukorbetegség táplálkozása, vagy az ő körükben előforduló hiányállapotok miatt szükséges pótlások (vitaminok, folyadék, energia stb.).

Összefoglalva, a kezünkben tartott könyv jó szívvel ajánlható dietetikusoknak, belgyógyász-, gasztroenterológus-, diabetológus-, onkológus-, obezitológus-, kardiológus- és sportorvosoknak, az élelmiszerbiztonság, a növénytermesztés, a bakteriológia és az élelmiszeripar területén dolgozóknak. Sőt jó lenne, ha a politikai döntéshozók is belelapoznának, mivel a táplálkozás kérdései, egészségben és betegségben, az emberiség közeli és távoli jövőjét, közvetlenül és közvetetten, döntő módon befolyásoló, nem csak szakmapolitikai kérdések.

Prof. Wittmann István
II. sz. Belgyógyászati Klinika és
Nephrológiai, Diabetológiai Centrum

Constipation

Mózsik Gyula professzor szerkesztésében újabb könyv jelent meg az Intech Kiadó publikálásában. A könyv egy gyakori gasztroenterológiai tünettel, a székrekedéssel foglalkozik. A gyakorló orvosok számára igen érdekes összefoglalókat tartalmaz a betegség jelen ismeretanyagáról, diagnosztikájáról és terápiájáról.

A székrekedés igen gyakori probléma, prevalenciája az életkorral nő, fejlett országokban a 65 év feletti korosztályban eléri a 60%-ot, amellyel a háziorvosok, belgyógyászok, gasztroenterológusok naponta találkoznak és gyakran csak limitáltan tudnak a betegek panaszain segíteni. A legtöbb betegnél a székrekedés funkcionális, felderíthető organikus ok nélküli. A székrekedés három csoportba sorolható a patomechanizmus szerint: a normál tranzitú, lassú tranzitú székrekedés és székletürítési zavarok csoportjába. A kialakulásában gyakran több tényező bizonyítható részletes, speciális kivizsgálással. A kivizsgálás gyakran elengedhetetlen ahhoz, hogy egy fiatal korban kialakult és régóta fennálló betegen segíteni lehessen. A normál tranzitú obstipálók esetén, amennyiben a betegség nem régóta áll fenn, rostbevitel és folyadékbevitel fokozása is gyakran megoldhatja a problémát. Azonban a székrekedéssel küzdők kb. 25 %-ánál a székrekedést a széklet kiürítésének zavara okozza, akiknél ez a medencefenék és anális sphincter diszfunkciója a hasi, rectoanális és medencei izmok megfelelő működésének koordinációs zavara miatt alakul ki. A lassú tranzitú székrekedésben szenvedő betegnél a rostbevitel fokozása egyáltalán nem segít. A vastagbél-inercia vagy túlzott aktivitás, hypomotilitás illetve az esetlegesen fennálló inkoordinált colonaktivitás miatt alakulhat ki ez a típus. Ezeket a mechanizmusokat számos ismert oki tényező, betegség vagy eltérés hozhatja létre: sebészeti eltérések, metabolikus/endokrin zavarok, gasztrointesztinális betegségek, izombetegségek, demencia, depresszió, gyógyszerek, szívbetegségek, immobilitás, terhesség vagy akár a vizeletinkontinencia.

A megjelent könyv a betegség korszerű diagnosztikájának felállítására, a lehetséges okok azonosítására, a kivizsgálás módszertanára, kezelési lehetőségeire ad áttekintést hat fejezetben. Az első fejezetet Bhandari és munkatársai összefoglalója képezi, amelyben beszámolnak a székrekedés epidemiológiájáról, Rome II és III kritériumokon alapuló, korszerű diagnosztikáról felnőtt és gyermekkorban, etiopatogenezisről, a kivizsgálás lépéseiről, korszerű modalitásairól és a betegek életvitelen alapuló, gyógyszeres valamint sebészeti kezelési lehetőségeiről.

A második fejezet két indiai szerzőtől származik, akik a gyermekkori székrekedés ellátásáról adnak áttekintést. A funkcionális székrekedés előfordulása már gyermekkorban is meghaladja az organikus eltérések okozta székrekedések számát. Igen gyakran ebben az életkorban iniciálódik a felnőttkorban életviteli nehézségeket okozó székrekedés. Bemutatja azon alarmírozó eltéréseket, amelyek fennállása esetén organikus betegséget kell gyanítani, valamint meghatározza az organikus okok kivizsgálásának menetét. Leírja a lassú tranzitú székrekedéses gyermekek ellátásának sajátosságait kitérve a refrakter betegek ellátásában alkalmazható sebészeti megoldásokra (coecostomián keresztüli Malone-beöntés, sphincterectomia).

A harmadik fejezetben amerikai szerző összefoglalja a Parkinson-kórban és a neurokognitív betegségekben (demenciákban) jelenlévő székrekedés prevalenciáját és terápiás lehetőségeit, kitérve a kolinerg agonista donepezil hatásosságára az obstipáció és impaktáció megelőzésében.

A negyedik fejezetben az amerikai radiológus A. Somwara a székrekedés és szövődeményeinek radiológiai modalitásait mutatja be, a klasszikus natív hasfelvétel értelmezésének apró részleteitől a modern MR-defekográfia nyújtotta információk áttekintéséig, kitűnő képek és ábrák illusztrálásával.

Az ötödik fejezetben a koreai szerző a növényi eredetű tanninok és ilyen antioxidáns polifenolokat tartalmazó növények (pl. kisvirágú füstike és egyebek, amelyeknek nem találtam magyar nevét) állatkísérletes obstipációs modellekben igazolt jótékony hatásait foglalja össze kitérve a muszkarinreceptor-jelátvitelre gyakorolt hatásaira.

A könyv utolsó fejezetében, a japán gasztroenterológus szerzők a székrekedés terápiájában hatásos új anyagok farmakológiáját (lubiprostone-2 típusú kloridcsatorma-agonista, linaclotide-gualát ciklázreceptor-agonista, elobixibat – ileális epesav-transzporter-gátló, naldemedine – perifériás μ opioid (receptor-antagonista) mutatják be.

A könyv magas klinikai és tudományos igényű megfogalmazott fejezeteket tartalmaz, amelyek hasznos összefoglalói a székreke-
désről igazolt jelenlegi ismereteknek. Hangsúlyozza a pontos kivizsgálás fontosságát, az okok és mechanizmusok felderítésének fon-
tosságát a nagyobb hatékonyságú terápia megválasztásához. Felhívja a figyelmet a gyermekkorban már fellelhető eltérések, tünetek di-
agnosztizálásának és mielőbbi kezelésének fontosságára, tájékoztat a jövőbeni, reménykeltően hatásosnak tűnő terápiás lehetőségekről.
Ezek alapján Mózsik professzor által szerkesztett könyv ajánlható különösen a háziorvosoknak, belgyógyászoknak, gasztroenterológu-
soknak, gyermekgyógyászoknak, sebészeknek, ideggyógyászoknak, geriatereknek valamint minden orvostanhallgató és gyakorló or-
vos számára.

Dr. Szabó Imre

egyetemi docens

I. sz. Belgyógyászati Klinika

A Magyar Orvosi Kamara titkára lett dr. Tóth Ildikó

A Magyar Orvosi Kamara tisztújító közgyűlésén, november 30-án titkárrá választották dr. Tóth Ildikót, a Klinikai Központ Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetének egyetemi adjunktusát.

KERESZTREJTVÉNY

Múlt havi rejtvényünk megfejtése: ... kigyógyítja az embert a büszkeségéből, mert megmutatja határait.

ALBERT EINSTEIN IDÉZÜK: ELSŐ RÉSZ	GÚNYRAT TELEFO- NOS CÉG VOLT	URAM, ANGOLUL AZ EGYSZÉ- RÁHANG	KISEBB ELBE- SZÉLÉS	HÉTAGÚ GYERTYA- TARTÓ FR. VÁROS	... TROLL; HEINE-MÜ MUTATÓS DARAB!	TUDÁS RÉGISEN RÓMAI ÖTSZÁZ	ZADAR OLASZ NEVE	BAKONYI VÁROS GÉPKOCSI, RÓVIDEN	FÖLKÉ- SZÜLES, TRÉNING
BÁB- FIGURA POPCSA- PAT VOLT		HÁNYA D, ARÁNY SZENT- ÍRÁS				HEVESI KÖZSÉG SZOM- SZED NÉP		FÉLTEKE! AGNUS ... ISTEN BARÁNYA	S
ANGOL HOSSZ- MÉRTÉK		ÉRC, NÉMETÜL A TEVE ROKONA		FÉL VOLT! TEJ- TERMÉK	DOLOGTA- LAN MÉR SZOBRÁSZ V. (MÁRK)	AJTAY ...: SZÍNÉSZ VOLT SPORTING		JÓKEDV, VIDÁMSÁG SZABÁS- MINTA	
ANDALÚZ VÁROS TÁRGY- RAG	TÁNCSU- LATSÁG ... IDLE; SZÍNÉSZ		VIZES, NYIRKOS ROBBANÓ- LÖVEDEK	HATÁRIDŐ, ANGOLUL BARÁT- SÁGOS			FRANCIA SZIGET! LAPP- FÖLDITŐ		
... CALLAS; ÉNEKES- NŐ VOLT	IDÉZET 2. RÉSZÉ IDÉZET 3. RÉSZÉ		A TETEJÉ- RE HAJT TELT- KARCSÚ			LAKÁJ RÉSZRE- HAJLÓ		DÁTUM- RAG AMELY- HELYRŐL	
NŐI BECÉNÉV		HURKA JELZŐJE FOLYÓ- ÁGY			EGYIPTOMI ISTENSÉG SELYEM KELME			FÉLIG! MILOS FORMAN FILMJE	
STB., LATINUL EGYENI	FÖLDET FORGAT ÜGY, LATINUL	BORSODI KÖZSÉG AZ IRÁ- NYÁBA		TEMESI F. REGÉNYE ÖN, NÉMETÜL	RÉTKÖZI KÖZSÉG MEG- REKED		SZEDI A LÁBÁT GYÓTÓR, EMÉSZT		
FORRÁS, SZÁR- MAZÁS				ITÁLIAI KÖLTŐ V. ERDŐ- RÉSZELETI			SOHA, NÉMETÜL SZEMÉLY- NÉVMÁS		
ÉPÜLET- SZINT			A BEATLES DOBOSA FÉLRE!					A LEG- KISEBB RÓMAI SZÁM	Pakai László

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

- A PTE Szenátusa 2019. november 7-én, a PTE tudományos és innovációs rektorhelyetteseként 2014-2018 között végzett kiemelt vezetői tevékenysége elismeréseként az egyetem arany emlékgyűjtőjét adományozta *Tóth Kálmánnak*, a PTE KK I. sz. Belgyógyászati Klinika igazgatójának.
- Klinikánk szervezésében a szombathelyi Markusovszky Egyetemi Oktatókórházban rendezték meg 2019. november 7-9. között a regionális kardiológiai kötelező szinten tartó tanfolyamot, melyen *Tóth Kálmán* grémiumvezető és *Habon Tamás* adott elő a 61 résztvevőnek.
- Klinikánk szervezésében a pécsi Szentágotthai János Kutatóközpontban rendezték 2019. október 10-12. között a regionális belgyógyászati kötelező szinten tartó tanfolyamot. A tanfolyamon klinikánk vezető oktatói adtak elő a 320 résztvevő előtt.

Endokrinológiai és Anyagcsere Tanszék

- A Magyar Hypertonia Társaság XXVII. kongresszusán, Siófokon szeptember 19-én *Bajnok László* „Hogyan lehetne javítani a primer aldosteronizmus felismerésének és kezelésének a helyzetén?” címmel adott elő.
- A Pannon Endokrin Club Hétvégén, Baján, október 4-én klinikánk részéről a következő előadások hangzottak el: *Bajnok László* „Mit tehet még az endokrinológus, mint belgyógyász?”; *Nemes Orsolya*: „Malignus? Acromegalia”.
- A Fehérvári Atherosclerosis Találkón, október 11-én *Mezősi Emese* „A kardiovaszkuláris rendszer és a női nemi hormonok”, *Bajnok László* „A nők védettebbek a férfiaknál? – Dyslipidemia és a nők” címmel tartott előadást.

Gasztroenterológiai Tanszék

- Október 11-12. között Budapesten rendezték meg a Gyakorlati Gasztroenterológiai – MGT Endoszkópos Szekcióülést, ahol az „Interaktív esetbemutatók – Virtuális klinika” blokkban *Sarlós Patrícia* és *Vincze Áron* mutatott be új biológiai szerek alkalmazásával kapcsolatos eseteket. A nyelőcső betegségeivel foglalkozó „Hogyan csinálom?” blokkban *Gódi Szilárd* a nyelőcsőszűkületek tágitásáról tartott felkért előadást. A kongresszus egyik főtémája a minőségi endoszkópia volt, ahol *Vincze Áron* üléselelnöki feladatokat látott el, emellett ismertette a készülék magyar irányelvet, aminek kapcsán konszenzus szavazást is tartottunk. A bejelentett előadások blokkban *Vincze Áron* „Az ERCP nagyobb kihí-

vást jelent akut biliaris pancreatitisben, mint akut cholangitis esetén – multicentrikus prospektív ERCP regiszter adatok elemzése” címmel tartott előadást.

- Október 19-23. között Barcelonában rendezték a United European Gastroenterology Week kongresszust, ahol tanszékünk és a Transzlációs Medicina Tanszék több munkatársa is szerepelt felkért és bejelentett előadásokkal, poszterbemutatókkal, valamint üléselelnökként.

Poszterek: *Mikó Alexandra*: „CT severity index can predict the severity of acute pancreatitis similar than other scoring systems”; *Pár Gabriella*: „Direct acting antiviral treatment decreases inhibitory TIM-3 immune checkpoint receptor expression on NK cells in patients with chronic HCV hepatitis”; *Pécsi Dániel*: „ERCP is more challenging in cases of acute biliary pancreatitis than in acute cholangitis – an analysis of the Hungarian ERCP registry data”; *Gódi Szilárd*: „Transpancreatic sphincterotomy: a valuable technique to gain biliary access”; *Vincze Áron*: „Analysis of biliary cannulation algorithm in high-volume Hungarian ERCP centers based on prospectively collected registry data”; *Munk M (Sarlós Patrícia)*: „Patient-reported outcomes measured with IBD disk in inflammatory bowel disease”; *Erőss Bálint*: „A multicenter, international cohort analysis of 1435 patients to support clinical trial design in acute pancreatitis”; *Hegyi Péter Jr.*: „New insights into the definition of chronic pancreatitis”; *Szakács Zsolt (Bajor Judit)*: „Hemorheological alterations in celiac disease and inflammatory bowel disease”.

Előadások: *Erőss Bálint*: „Case-based discussion, bleeding”; *Hegyi Péter*: Preventing recurrence of acute pancreatitis”; *Vincze Áron*: „Case-based discussion, post-ERCP complications; Case-based session on acute pancreatitis: Missed opportunities in management?”; *Hegyi Péter*: „Etiology”; *Mikó Alexandra*: „Benefits of early goal-directed management”; *Erőss Bálint*: „State-of-art introduction, Trends in treatment and detection of upper GI bleeding”; *Vincze Áron*: „The ABC of uncomplicated biliary stone management”; *Tinusz Benedek (Erőss Bálint)*: „Regular stents in end-stage esophageal cancer: meta-analysis and systematic review”.

Infektológiai Tanszék

- *Péterfi Zoltán* „Az infektológia aktualitásai” és „A gombafertőzések az intézeti osztályon” címmel tartott előadást a Pé-

csett megrendezett továbbképző tanfolyamokon októberben.

Kardiológiai Tanszék

- Szeptember 14-én Budapesten a Hippocrates Családorvosi Szimpóziumon *Tóth Kálmán* „A stabil koszorúér betegség diagnosztikájának és kezelésének új szemlélete” címmel tartott előadást.
- Szeptember 22-én ismételt megrendezték a Magyar Kardiológusok Társasága Szívünk Napja rendezvényét Budapesten. Klinikánkról *Tóth Kálmán*, az MKT előző elnöke, a „Miért fáj a szív” és a „Túlélési ismeretek” programban, *Bajnok László* a „Hitek és tévhitek a koleszterinről” programban és *Habon Tamás*, a Magyar Kardiológusok Társasága Szívélétlenség és Szívizombetegségek Munkacsoport vezetője az „Amikor a szív működése elégtelen” programban tartott előadást.
- A European Resuscitation Council idei éves konferenciáját Ljubljanában rendezte meg szeptember 19-21. között, ahol *Csiszár Beáta* „Prognostic value of systemic cell death biomarkers after successful cardiopulmonary resuscitation” címmel posztert mutatott be.

Pulmonológiai Tanszék

- A Magyar Bronchológus Egyesület október 10-12. között Gyulán tartotta éves kongresszusát, ahol *Sárosi Veronika* „Szemléletváltás a tüdőrák diagnosztikában – a génszekvenálás szerepe” címmel tartott előadást, és üléselelnök volt a „Low dose mellkas CT-szűréssel igazolt soliter pulmonalis nodulusok” szekcióban. A négyévente történő vezetőségválasztás során *Sárosi Veronika* ismét a tíz tagú vezetőség tagja lett.
- Október 19-én a Radiológiai Klinika által szervezett mellkasi diagnosztikai kurzuson *Sárosi Veronika* „A tüdőbetegségek tünettana” című előadást tartotta.
- November 8-án Velencén rendezték meg a 11. Modrovich Emil emlékülést, ahol *Ruzsics István* szerepelt a kazuisztikai fórumon „Tüdőgyulladás? Szívsebészeti végső megoldás” című esetismertetéssel.

A II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrummból

- 2019. október 10-12. között Békéscsabán volt a XI. Kelet-Magyarországi Diabetes Hétvége. A konferencián *Wittmann István* „Nemi és korfüggő különbségek a 2-es típusú cukorbetegség szövődésében.” címmel tartott előadást.

■ Október 11-12. között rendezték meg a VI. Fehérvéri Atherosclerosis találkozót, melyen *Wittmann István* „Kardiovaszkuláris és dialízis kockázat diabetes mellitusban” címmel tartott előadást.

■ 2019. október 17-19. között Szeged adott otthont a Magyar Nephologiai Társaság XXXVI. Nagygyűlésének. A konferencián *Wittmann István* „Metabo-kardiorenalis szindrómák – párhuzamok a diabetes mellitus és a Fabry-kór között” címmel előadást tartott, valamint az *SGLT-2 gátlók a kardiorenalis tengely mentén* című szekció üléseelnöke volt. *Molnár Gergő* „Szere negatív lupus nephropathia – esetismertetés, klinikopathologia” című poszterét mutatta be, valamint előadást tartott „Lassítható a krónikus vesebetegség progressziója 2-es típusú diabetesben? Fókuszban a GLP-1-receptoragonista szemaglutid” és „Minimal change nephropathiás betegek jellemzői öt év eredményei alapján, különös tekintettel a vesefunkcióra” témakörökben.

■ Az 51. Egyetemi Orvos- és Fogorvos Nap alkalmából klinikánk dolgozói több kitüntetéssel vehettek át. *Molnár Gergő Romhányi emlékéremet* valamint ismételt *Kiváló gyakorlatvezető* címet kapott, *Szigeti Nóra* és *Varjasi Ilona* osztályvezető ápoló *Dékáni dícséretben* részesültek. Klinikánk idén is a *Legjobban oktató klinikának* járó elismerésben részesült.

A Biofizikai Intézetből

■ *Pintér Réka* és *Telek Elek* részt vettek és posztert mutattak be a Current Trends in Biomedicine: Actin-based mechanosensation and force generation in health and disease című rendezvényen, melyet Baeza városában (Spanyolország, Andalúzia), az Universidad Internacional de Andalucía egyetemen rendeztek 2019. november 11-13. között. (*Pintér Réka*: Activities of Flightless-I in the organisation of the actin cytoskeleton; *Telek Elek*: Functional characterization of the disordered Myo16Tail domain.)

A Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinikáról

■ *Horváth Szabina* biológus a 2019. szeptember 18-21. között Bordeaux-ban megrendezett 49. „European Society For Dermatological Research” (ESDR) Meeting-en az alábbi poszterrel vett részt: „Development of Aldara-induced chronic (15-day) psoriasisform dermatitis model”

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetből

■ A FENS Regional Meeting elnevezésű rendezvényen (2019. július 10-13., Belgrád, Szerbia) intézetünk munkatársai az alábbi előadással vettek részt: *Pintér Erika et al.*: „Critical role of TRPA1 receptor in the mouse basal forebrain cholinergic neurons in vivo”; *Helyes Zsuzsanna et al.*: „Mechanism of central sensitization and neuro-glia interactions in the passive transfer-trauma mouse model of Complex Regional Pain Syndrome”. *Nemes Balázs* „Generating human somatostatin receptor 4 (hSSTR4) expressing transgenic mice for pharmacological research” címmel posztert mutatott be.

■ A 2019. szeptember 4-7. között Valenciában, Spanyolországban megrendezett 11th Congress of the European Pain Federation, EFIC konferencián munkatársaink az alábbi előadásokkal és poszterekkel képviselték intézetünket: *Biro-Sütő Tünde et al.*: „Evidence for the in vivo analgesic effect of carboxamido steroids via lipid rafts” (poszter); *Horváth Ádám István et al.*: „Analgesic Effects of the Novel Semicarbazide-Sensitive Amine Oxidase Inhibitor SZV 1287 in Rodent Models of Neuropathic Pain” (poszter); *Bölskei Kata et al.*: „Involvement of Hemokinin-1 in Trigeminal Sensitization After Orofacial Inflammation” (poszter); *Szőke Éva et al.*: „In vivo analgesic effect of sphingomyelinase via lipid rafts” (poszter); *Szentes Nikolett et al.*: Neuroinflammatory mechanism of central sensitization are mediated by TNF – and IL1-driven pathways in a passive transfer-trauma mouse model of Complex Regional Pain Syndrome (CRPS)” (poszter).

■ *Helyes Zsuzsanna* meghívott előadóként szerepelt Dublinban, az International Headache Conference címmel megrendezett kongresszuson, 2019. szeptember 5-én. Előadásának címe: „Teaching course 4: Animal models of headache and the value they add to headache medicine: Orofacial pain”.

■ A Novel Insights in Mediators and Natural Products in Cancer, Vascular and Inflammatory Mediators rendezvényen (Sao Paulo, Brazília, 2019. szeptember 23.) intézetünk részéről az alábbi előadások hangzottak el: *Pintér Erika et al.*: „TRPA1-Mediated Effects of Sulfide Compounds in Pain and Inflammation”; *Helyes Zsuzsanna*: „Development of a novel, multi-target analgesic drug for neuropathic pain”.

■ 2019. szeptember 24-27. között Maceióban, Braziliában, a Brazilian Congress of Pharmacology and Experimental Therapeutics konferencián intézetünk munkatársai az alábbi előadásokkal szerepeltek: *Pintér Erika et al.*: „Regulatory role of TRPA1 in the pathomechanism of experimental and human psoriasis”; *Helyes Zsuzsanna et al.*: „Somatostatin SST4 receptor agonists, as novel analgesic and antidepressant drug candidates”.

■ A 2nd Conference of the Russian Physiology Society joined with the Russian Biochemistry Society címmel megrendezett konferencián (2019. október 5. Sochi, Russia) *Helyes Zsuzsanna* meghívott előadással szerepelt: „Role of sensory-immune-vascular interactions and TRPA1/V1 channels in gastrointestinal inflammation”.

■ A Törökországban, Izmirben 2019. október 14-16. között megrendezett 8th BBBB Conference on Pharmaceutical Sciences elnevezésű rendezvényen poszterrel képviselték intézetünket: *Horváth Ádám et al.*: „Lipid rafts – novel approaches in the pain modulation?”; *Kántás Boglárka et al.*: „A small molecule somatostatin 4 receptor agonists is a novel analgesic drug candidate”.

■ 2019. október 27. és november 1. között Sarasotában (USA), a HMAA Hosts 50th Anniversary Jubilee Conference in Sarasota konferencián az intézetünk részéről elhangzott előadás: *Fülöp Barbara et al.*: „Interleukin-1 mediates chronic restraint stress-induced neuropathic hyperalgesia in mouse model”.

■ A Society for Neuroscience SFN 2019 49th Annual Meeting konferencián előadással képviselte intézetünket *Kormos Viktória*: „TRPA1 KO mice show increased HPA axis sensitivity to chronic variable mild stress”.

■ A Magyarországi Fájdalom Társaság (MOFT) által Szegeden, 2019. november 8-9. között megrendezett éves konferencián *Pintér Erika* előadást tartott, melynek címe: „Fájdalomcsillapító transzdermális tapasz fejlesztése”. Bemutatott poszterek: *Biro-Sütő Tünde és mtsai.*: „Egy karboxamido-szteroid vegyület fájdalomcsillapító hatásának vizsgálata TRP ioncsatorna lipid rafton keresztüli gátlása során”; *Horváth Ádám István és mtsai.*: „Új, komplex hatásmechanizmusú szemikarbazid-szenzitív amin oxidáz (SSAO) gátló vegyület (SZV 1287) hatásának vizsgálata oszteoarthritis rágcsálmódeljében”.

■ 2019. október 10-16. között Nagykanizsán, a Pannon Tudományos Napon *Hor-*

váth *Ádám István* előadással vett részt: „Új típusú fájdalomcsillapító vegyület vizsgálata krónikus fájdalom egérmódeljeiben”.

A Gyógyszerészeti Kar Farmakognóziái Intézetéből

■ „Gyógynövények az erdélyi népi gyógyászatban” címmel tudomány népszerűsítő előadást tartott *Papp Nóra*, a KE Senior Egyetem programja és a Magyar Természettudományi Társulat Kaposvári Csoportja közös rendezésében Kaposváron, 2019. október 10-én, valamint a Hagyományok Háza szervezésében Marosvásárhelyen, 2019. november 7-én.

A Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikáról

■ A Magyar Fül-orr-gégész és Fej-nyaksebész Orvosok Audiológiai Szekciójának 56. Vándorgyűlésére 2019. szeptember 19-21. között került sor Bükkfűrdőn, a Caramel Hotelben. Klinikánkról az alábbi előadások hangzottak el: *Gerlinger Imre*: „Problémás audiogramok a fülsebészeti gyakorlatban – Instruktív kurzus”; *Pytel József*: „Különböző hanginger formák az audiometriában”; *Bakó Péter*: „Két különleges fülészeti szövődmény megoldása subtotalis petrosectomiával”; *Révész Péter*: „Eosinophil otitis media – egy új körkép kezelési nehézségei”; *Pap István*: „Endoszkópos vs. mikroszkópos I-es típusú tympanoplastika – metaanalízis”; *Tóth István*: „Az endoszkópos és a mikroszkópos stapedotomia eredményeinek összehasonlítása: irodalmi áttekintés és metaanalízis”.

■ *Nepp Nelli* a Brüsszelben megrendezett EUFOREA ARIA rinitisz mesterkurzuson vett részt 2019. október 16-án. A szervezet az allergiás rinitisz és annak asztmára gyakorolt hatását hangsúlyozza, eseményeiken nemzetközileg elismert pulmonológusok, allergológusok és fül-orr-gégészek tartanak előadásokat. Jelen kurzus fő témája a nehezen kezelhető allergiás betegek ellátása, valamint az ennek megkönnyítését célzó „pocket guide” ismertetése volt.

■ *Németh Adrienne* és *Bakó Péter* részt vettek a Szkopjében 2019. október 24-26. között megrendezett 17. Európai Balkán Kongresszuson. A rendezvény fő témája az implantálható hallókészülékek voltak. *Bakó Péter* beszámolt a klinika Vibrant Soundbridge, aktív középfüli implantátummal kapcsolatos tapasztalatairól.

■ *Németh Adrienne* és *Harmat Kinga* részt vettek Győrben, 2019. november 4-5. között megrendezett 2. Vertigyőr nemzetközi otoneurológiai konferencián. *Harmat Kinga* „Therapy of positional vertigo: our experiences”, *Németh Adrienne* „Role of

betahistine in treatment of peripheral vertigo” címmel előadást tartott. A konferencia egyik fő témája az ágy melletti és az eszközös vizsgálatok fontossága mind a sürgősségi, mind a fül-orr-gégészeti napi gyakorlatban. A konferencia fő szervezője, *Tamás T. László* értékes előadást tartott a vesztibuláris rendszer kutatásának számos magyar vonatkozásáról. Külföldi tapasztalatok kapcsán több előadás hangzott el újfajta vesztibuláris rehabilitációs eljárásokról. Láthattunk felvételeket vesztibuláris implantációval rendelkező betegekről, mely a jelenleg még rendkívül rossz életminőségű, kétoldali egyensúlyszervi zavarral élő betegek számára jelenthet megváltást a közeljövőben.

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

■ A Magyar Gyermekorvosok Társasága 2019. évi Nagygyűlését 2019. október 3-5. között Egerben rendezték meg, melyen üléselnökként és előadóként számos kollégánk részt vett.

Előadások: *Juhász Zsolt*: „A gyermekkori organikus eredetű vizeletinkontinencia kezelési lehetőségei”; *Oberritter Zsolt*: „A gyermekkori székletinkontinencia kezelési lehetőségei”; *Nagy Eszter*: „Az agyi MRI klasszifikációjának szerepe cerebrális paresisben”; *Ordas Ágnes*: „Az arteria mesenterica superior szindróma és a pszichogén eredetű hányás differenciáldiagnosztikája – Esetbemutatás”; *Molnár Dénes*: „Az alvás hosszának és minőségének hatása az elhízásra gyermek- és serdülőkorban”; *Pagáts Rebeka*: „A visszatérő láz és stomatitis nem mindig infekció”; *Szabó Tünde Emília*: „Előfordulhat két veleszületett, ritka betegség egy gyermekben?”; *Erhardt Éva*: „Bizonytalan tünetek hátterében felfedezett pajzsmirigy carcinoma”; *Kovács Mónika*: „Gyermekkori absence epilepsziák. Valóban olyan jó a prognózis?”; *Faragó Johanna*: „Tartósan beteg gyermeküket otthon ápoló szülők életminősége”. Üléselnöki funkciót *Decsi Tamás*, *Molnár Dénes*, *Erhardt Éva*, *Kövesi Tamás* és *Hollódy Katalin* látott el.

Általános Gyermekgyógyászati Tanszék

■ A Magyar Gyermekorvosok Társasága és a Magyar Diabétesz Társaság közös Gyermekdiabétesz szekciójának XXXV. Országos Kongresszusát 2019. október 10-12. között Győrben tartották.

A rendezvényen *Soltész Gyula*, *Kozári Adrienne*: „A gyermekkori (0-15 év) 1-es típusú diabetes incidenciája Magyarországon (2014-2018). 30 éves a Magyar Diabetes Epidemiológiai Hálózat” és *Erhardt Éva*: „Serdülőkorban felmerülő kérdések a diabetes ellátás során” című előadások hangoztak el. Üléselnöki funkciót

Soltész Gyula, *Kozári Adrienne* és *Erhardt Éva* látott el. Klinikánkról *Cvenitsné Árkus Ágnes*, *Stomfai Sarolta* és szakápolók vettek még részt.

■ A Pannon Endokrin Club Hétvége (PECH) ez évi XXVI. összejövetelét 2019. október 4-5. között tartották meg Baján. A rendezvényen *Erhardt Éva* felkért előadóként „Gyakori serdülőkori endokrin betegségek és ezek kezelése” címmel tartott előadást.

■ A Baranya Megyei Háziorvosok XXX. Fórumát 2019. október 11-13. között Pécsen rendezték meg, melyen *Erhardt Éva* a „Tradíció. Kit küldjünk tovább felnőtt endokrinológushoz?” és *Mosdósi Bernadett* „A gyermekkori autoimmun betegségek első jeleitől a korszerű terápiaig” címmel tartott előadást.

■ A Méhes Károly Genetikai Továbbképző Napokat 2019. október 16-18. között Pécsen tartották. A rendezvényen *Mosdósi Bernadett* „Autoinflammatorikus szindróma” című előadásával vett részt.

Neurológiai Tanszék

■ Az Európai Gyermekneurológiai Társaság kongresszusát 2019. szeptember 17-21. között Athénban rendezték meg. Az eseményen kollégáink két posztert mutattak be: *Hollódy Katalin et al.*: „Childhood absence epilepsy. Does it really have a good prognosis?”; *Nagy Eszter et al.*: „Usefulness of MRI Classification System (MRICS) to determine the aetiology of cerebral palsy”.

■ A „Surveillance of Cerebral Palsy in Europe” éves munkakonferenciáján *Nagy Eszter* vett részt 2019. november 4-6. között Leuvenben, ahol bemutatta a *Hollódy Katalin* vezetésével működő dél-nyugati magyarországi régió elmúlt évi eredményeit.

Az Immunológiai és Biotechnológiai Intézet

■ Intézetünk négy munkatársa részt vett a 4th Dresden Symposium on Autoantibodies /Precision Medicine in the Care of Autoimmune Diseases rendezvényen Drezdában, (szeptember 10-13.): *Böröcz Katalin* „Comparison of commonly used dsdna assay types in order to better support an accurate clinical diagnosis”; *Csizmadia Zsuzsanna* „Evaluation of maternal infertility related autoantibody test results in a three year period” című poszterrel szerepeltek. Ugyanitt *Berki Timea*, mint hazai küldött részt vett a 5th International Consensus on ANA Pattern (ICAP) Workshop és a 4th International Autoantibody Standardization (IAS) Workshop munkájában.

Varga Vivien „A coeliakia asszociált HLA-DQ2 és HLA-DQ8 nagyfelbontású SSP-PCR módszer beállítása” címmel előadást tartott a Magyar Laboratóriumi Szakdolgozók Egyesületének Kongresszusán 2019 szeptemberében.

■ „Immunológiai módszerek a rutin laboratóriumi diagnosztikában” címmel kötelező szinten tartó, 50 pontos továbbképző kurzust tartottak intézetünk oktatói a Laboratóriumi Medicina Intézetrel közös szervezésben Pécsen, az MTA Székházban 2019. szeptember 30. és október 2. között.

■ Hayden Zsófia „A paraneopláziás neurologiai szindróma laboratóriumi diagnosztikájának egycentrumos retrospektív vizsgálata” címmel előadást tartott a Magyar Neuroimmunológiai Társaság VI. Kongresszusán, 2019. szeptember 26-28. között Visegrádon.

■ A MIT-MLDT Továbbképzésen, október 3-án Budapesten „Immunmediált neurológiai körképek laboratóriumi diagnosztikai lehetőségei” címmel előadást tartott Berki Timea.

■ 2019. október 9-én rendezték meg a Magyar Toxikológusok Társaságának Éves Konferenciáját Szegeden, ahol Bodó Kornélia tartott előadást „Evolúciósan konzervált stressz és immuntoxikológiai folyamatok: ezüst és arany nanopartikulumok in vitro kölcsönhatásának vizsgálata gerinctelen immunsejteken” címmel.

■ A Magyar Immunológiai Társaság 2019. október 16-18. között megrendezett 48. Vándorgyűlésén Bodó Kornélia „Conserved tissue restoration and its immunological context in annelids”, Jia Xinkai „Stromal organization and vascular complexity of murine follicle lymphoid aggregates” és Gábris Fanni „Validation of the flow cytometric evaluation of stromal composition of murine lymph nodes” címmel tartottak előadást. Erdő-Bonyár Szabina „Flow cytometric analysis of tonsillar B cells activated via CD180”, Kokhanyuk Bohdana „Untangling the bacterial uptake mechanisms in invertebrate and vertebrate immunocytes” című poszterrel szerepeltek ezen a rendezvényen.

■ Bodó Kornélia, Gajdócsi Erzsébet és Gábris Fanni részt vettek a III. Sejt-, Fejlődés- és Össejt-Biológusok éves találkozásán Gödöllőn. A konferencián Gábris Fanni tartott előadást „Az egér nyirokcsomó stromális összetétel áramlási citometriás meghatározásának validálása” címmel.

■ Balázs Noémi, Gajdócsi Erzsébet és Gábris Fanni 2019. november 6-án részt vettek a Semmelweis Egyetem I. sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézet által szervezett II. Áramlási Citometriai Napon, ahol Gábris Fanni tartott előadást „Az egér nyirokcsomó stromális összetétel áramlási citometriás meghatározásának validálása” címmel.

■ Az immár hagyománnyá vált MEDPECS 2019 konferencián intézetünket többek között Erdő-Bonyár Szabina képviselte, ahol „Flow cytometric analysis of tonsillar B cells activated via CD180” címmel tartott előadást. Tolnai Gréta Katalin TDK-hallgatónk poszteren mutatta be eddigi eredményeit, melynek címe „Identification of a novel annelid β -catenin homologue and its induction in adult Eisenia andrei earthworms”. Szintén poszterbemutatót tartott Litvai Timea „Influence of Glucocorticoid hormone on T cell receptor activation induced Ca^{2+} signal in T cell subgroups” címmel.

A Magartartástudományi Intézetből

■ 2019. október 14-én Szolcsányi Tibor és Laki Beáta meghívtak szakértőként vett részt a „Tervezzünk-e embert? A humán biotechnológiai forradalom lehetséges hatásai” című kerekasztal beszélgetésen, melyet a tanszék mellett működő Emberi Jogi, Jogbölcséleti és Társadalomelméleti Tudományos Diákkör szervezett.

■ Simon Eszter 2019. november 9-én a Szentágotthai János Kutatóközpontban tartott Medical Conference for PhD Students and Experts of Clinical Sciences elnevezésű konferencián előadást tartott „Examining the impact of childhood environmental unpredictability on adult pain perception” címmel.

A Sebészeti Klinikáról

■ Vereczkei András a metastatikus gyomor és vastagbélrák kezeléséről tartott felkért előadást az Oncology Servier konferencián Visegrádon.

■ Vereczkei András a gyomorrák onkológia sebészetéről tartott felkért előadást a szegedi Sebészeti Onkológia továbbképző tanfolyamon.

■ Ugyanő az MST Sebészeti Endoszkópos szekció siófoki kongresszusán „What about Gastric Banding in 2019?” címmel tartott felkért előadást.

■ A Mellkasplasztikai osztály ápolói csapata 2019. november 14-én a MESZK Baranya Megyei Területi Szervezete által megrendezett XIV. Tudományos Napon „Baranya Megye Kiváló Szakdolgozói Közössége” II. helyezett különdíjban részesült.

A Sportmedicina Tanszékről

■ EFSMA (European Sports Medicine Association) Kongresszus Szlovéniában, 2019. október 3-5.

Szlovénia adott otthont az EFSMA sportorvosi konferenciának, amely a tágabb értelemben vett sportorvosi szakma európai konferenciájaként fogható fel. Tanszékünk három tagja vett részt a fórumon: Gőcze Ka-

talín és Szabó Dorottya egy-egy előadással, Mintál Tibor pedig poszterbemutatóval. A konferencia magas színvonalon zajlott, az előadásokkal kapcsolatosan tanszékünk támogató észrevételeket kapott, miközben szakmai diskurzus is kialakult a külföldi kollégákkal.

■ ESSKA „Specialty Days” Madridban, 2019. november 8-9. között.

Az európai sportsebészeti szakma az ESSKA (European Society of Sports Traumatology, Knee Surgery and Arthroscopy) meghívására gyűlt össze Madridban. A Klinikai Központot Mintál Tibor és Horváth Ádám képviselte. Szerteágazó, jól strukturált előadások voltak, amelyeket aktuális problémákkal foglalkozó kerekasztal beszélgetések követtek csapatorvosokkal, a Real Madrid illetve válogatott portugál és spanyol futballistákkal és sportmenedzserekkel. Górcső alá vették, hogy mekkora felelősséggel jár a csúcsporolók szociális-mentális kondíciójának és egészségének megőrzése, miután professzionális karrierjük befejeződik. A Magyar Arthroscopos Társaság is képviseltette magát mint ESSKA tag, és további, szoros együttműködési szándék fogalmazódott meg a partnerek között.

■ Villányban gyűlt össze a négy magyarországi Sportorvosi Tanszék 2019. október 25-26-án.

Mintál Tibor hagyományteremtő jelleggel, Nyitrai Miklós dékán támogatásával a régió borvidékére invitálta a hazai sportorvosi tanszékek vezetőit. A tanszékalapítások, decentralizáló törekvésként 2016-ban alakultak az egyetemi városokban, ennek a folyamatnak köszönhetően jött létre karunkon is a Sportmedicina Tanszék. A tanszékvezetők lényegében taktikai megbeszélésre gyűltek össze, melynek keretén belül bemutatták saját intézetük felépítését és működését, illetve a rendelkezésre álló infrastrukturális hátteret. A szereplők elköteleződtek a közös szakmai együttműködés és a tananyagfejlesztés mellett. Az egyeztetést jó hangulatú munkavacsorával zárták.

A Traumatológiai és Kézsebészeti Klinikáról

■ Október 11-12. között klinikánk rendezte a Magyar Kézsebész Társaság 26. Kongresszusát és a Fialat Kézsebészek Fórumát Pécsen. A konferenciának a Palatinus Hotel adott otthont, mintegy 120 résztvevő jelenlétével. Neves hazai és külföldi meghívott előadók jöttek el a rangos rendezvényre, a megjelentek több mint 40 hazai kézsebész előadását hallhatták. Az eseményt Wiegand Norbert, a Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika igazgatója és Szabó Tamás, a kézsebészeti osztály vezetője szervezte.

A PTE és a Philips egészségügyi együttműködése

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakpolitikai támogatásával elindult a Területi Innovációs Platformokat (TIP) bemutató országos programsorozat a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal szervezésében. A programhoz együttműködési nyilatkozat aláírásával helyi egyetemek is csatlakoznak Budapesten, és öt vidéki helyszínen. November 22-én a Pécsi Tudományegyetemen is megalakult a TIP. Az eseménysorozat célja, hogy az egyetemi tudásbázisokra épülve olyan térségi szerveződések jöjjenek létre országszerte, amelyek egyszerre biztosítanak lehetőséget az innovációs szakpolitikai irányok közvetlen megismerésére, a helyi innovációs ökoszisztéma szereplői közötti együttműködések kialakítására, erősítésére és új szakmai alapok létrehozására.

A megújuló hazai innovációs ökoszisztéma jövőbeli teljesítménye és versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú, hogy a szereplők – szakpolitikusok, felsőoktatási és kutató intézmények, vállalkozások és szakmai szervezetek – kapcsolatai helyi szinten is megerősödjenek, az intelligens szakosodási stratégia mentén fokozva egy-egy térség innovációs képességét. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal ezért – az egyetemi központokra építve és a térségi innovációs környezet meghatározó szereplőinek legfőbb erősségeire koncentrálna – olyan új találkozási pontokat kíván létrehozni a TIP-ek programsorozataiban, amely új szemlélettel segíti az információáramlást, a tudástranszfert valamint az együttműködést és a szakmai kapcsolatépítést.

A PTE az elmúlt években már számos olyan lépést tett,

amellyel a régió innovációs szereplőit ösztönözte együttműködésére. Ennek már van kézzelfogható eredménye is. A PTE és a Philips ugyanis a magyar egészségügyet jelentősen segíti, közös fejlesztésben működik együtt, amit egy kerekasztal-beszélgetésen mutattak be. Elhangzott, hogy az egészségügyi ellátások területén folyamatosan növekvő tendenciát mutat az adminisztrációs teher, ami mind az orvosok, mind a szakdolgozók munkáját nehezíti. Ebben nagy segítséget jelentenek az adatrögzítést digitalizáló és automatizáló megoldások. Az adat-rögzítések digitalizálása a betegellátó személyzet terheltségének csökkentésén túl nagyobb egészségügyi és jogi biztonságot biztosít a betegek és az ellátó személyzet részére is. A PTE munkatársai a hazai használatra csak részben alkalmas PHILIPS ICCA (IntelliSpace Critical Care and Anesthesia) program továbbfejlesztésével olyan új rendszert alakítottak ki, amely minden főbb részletében igazodik a magyar intenzív terápiás betegellátás gyakorlatához, logikai folyamataihoz. A fejlesztés olyan konfigurációs csomagot alkot, melynek segítségével az eredeti program azonnal használatba vehető bármely magyarországi intenzív terápiás osztályon. A PTE és a Philips közös szándéka, hogy az együttműködés keretében a PTE Klinikai Központja alá tartozó egészségügyi intézményekben mielőbb megvalósuljon a digitális betegadat-rögzítő rendszerek kialakítása. Sőt, később a rendszert országosan is ki lehetne terjeszteni, megkönnyítve és felgyorsítva ezzel valamennyi hazai egészségügyi intézmény adminisztrációját.

Megrázta az új ír abortusztörvény a világot – interjú dr. Veszprémi Bélával

Az elmúlt hetekben feketébe borultak a profilképek és sokan használták a #DarkestDay – A legsötétebb nap – címkét a közösségi oldalakon. Ennek oka az Észak-Írországban nemrég elfogadott új abortusztörvény, ami az egész világot megrázta. Az új törvény értelmében az észak-ír lányok és nők „halálos vagy súlyos magzati rendellenesség” fennállásakor a terhesség 28. hetéig (vagyis a 7. hónapig) is kérhetik az ingyenes abortusz elvégzését, sőt legalizálták a nem és a fogyatékoság szempontjából szelektíven végezhető abortuszt is. Dr. Veszprémi Béla, a KK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának szülész-nőgyógyász és klinikai genetika szakorvosa szerint a terhesség megszakítása a 12. hétig végezhető el Magyarországon, akkor, ha az anya anyagi, pszichés, testi vagy egyéb válsághelyzetben van, vagy a magzati kockázat – például gyógyszeresedés, betegség, röntgensugárzás miatt – meghaladja a 10%-ot. Ilyen esetben a műtét ingyenes, míg szociális indok alapján térítésköteles. A várandós válsághelyzetben a Családvédelmi Szolgálatnál kér jegyzőkönyvet, ami lehetővé teszi az abortuszt, míg magzati kockázatkor ezt a genetikai tanácsadó állapítja meg. A dokumentumot azonban csak három nap után kapja kézhez, pontosan azért, hogy legyen még egy kis gondolkodási ideje. Felvilágosítják arról is, milyen lehetőségei vannak, ha mégis megszüli a gyermeket. Ha ezek után is el akarja vetetni, akkor jogilag lehetősége van erre.

Az Észak-Írországban a 28. hétig végezhető abortusz a szakember szerint azért extrém, mert a magzat itt már 1000-1200 gramm súlyú lehet. A 28 hetesen világra jött magzatnak a neonatológus kollégák jó eséllyel megfelelő minőségű életet tudnak biztosítani. A szakorvos állásfoglalása szerint a baba nemének megválasztása céljából végzett vizsgálat nem fogadható el, sőt tilos a hazai laboratóriumoknak ebből a célból nemmeghatározást végezni, kivéve, ha nemhez kötötten öröklődő betegség merül fel. Hozzátette, habár korábban felvetették a három azonos nemű gyermeket nevelő családok esetében, hogy ha a negyedik várandósságnál a gyermek nemének meghatározása lehetővé válna, talán többen vállalnának még egy – kívánt nemű – kicsit, de az abortuszra itt is csak a 12. hétig lett volna lehetőség.

pecsma.hu

Elhunyt dr. Rác-Kotilla Erzsébet

2019. szeptember 30-án elhunyt dr. Rác-Kotilla Erzsébet, a PTE, ÁOK korábbi oktatója, a PTE, GYTK, Farmakognóziái Intézet külső szaktanácsadója.

Dr. Rác-Kotilla Erzsébet 1925-ben született Aradon. A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Gyógyszerészeti Karán szerzett diplomát 1950-ben. Kutató- és oktatómunkáját a Drogismereti Tanszéken kezdte gyakornokként, majd a gyógyszerészeti tudományok doktora (Kopp Elemér vezetésével, 1961), adjunktus (1966). 1969-1990 között a Gyógyszerhatástani Tanszék előadójaként volt.

Oktatott tárgyai többek között: farmakognózia, fitoterápia, biofarmácia, farmakovigilancia. Férjével, Rác Gábor professzorral többek között Budapesten, Szegeden, Keszthelyen, Kölnben, Stuttgartban és Kemptemben tartottak tanfolyamokat fitoterápia, homeopátia, fitofarmakológia és klinikai fitoterápia tárgykörökben, majd 1993-tól a PTE Általános Orvostudományi Karán fitoterápiai kurzusok vendégelőadói voltak.

Publikációi hazai és nemzetközi folyóiratokban jelentek meg. Számos egyetemi jegyzet, tankönyv, kézikönyv és novelláskötet szerzője. A Természetgyógyász Magazinba fitoterápia témakörben folyamatosan publikált férje halála után is (2013).

Gyógynövényekről és drogokról készített fali táblái a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Farmakognózia és Fitoterápia Tanszékén az 1950-es évektől napjainkig segítik az oktatást. Tusrajzai és akvarellképei „Gyógynövény portrék” és „Gyógynövények illusztrációkon” címmel kötetekben is megjelentek. Megnyitotta a PTE, GYTK, Farmakognóziái Intézet „Gyógynövények illusztrációkon” című állandó kiállítását, amelyet számos akvarellmunkával ajándékozott meg.

Erzsi néni, ahogy intézetünkben emlegettük, szakmai tanácsadóként figyelemmel kísérte kutató- és oktatómunkánkat, bármikor kereshettük kérdéseinkkel, szívesen segített javaslataival, szakirodalmi ajánlásokkal. Hálásan gondolunk az Erzsi nénivel töltött közös eseményekre, szakmai segítőkészségére, intézetünk iránt tanúsított figyelmére, támogatására, valamint szeretetére és végtelen türelmére.

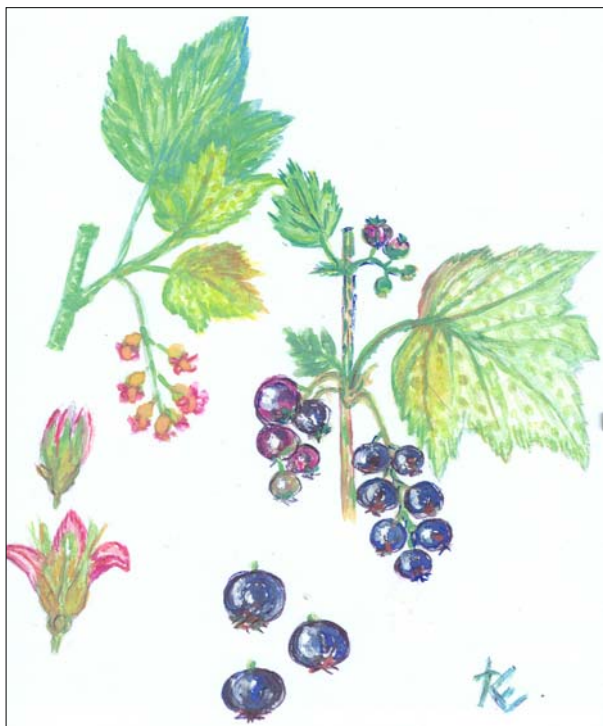
Dr. Rác-Kotilla Erzsébet 94 évet élt. Temetése 2019. október 16-án 13.00 órakor volt a Pécsi Köztemetőben.

Nyugodjon békében, emlékét szeretettel őrizzük!

PTE, GYTK, Farmakognóziái Intézet munkatársai

*A „Gyógynövények illusztrációkon” kiállítás megnyitója
(PTE, GYTK, Farmakognóziái Intézet, 2008. november 22.)
Fotó: Murvai Ünige*

*Rác-Kotilla Erzsébet: Ribes nigrum.
(Fotó: Papp Nóra)*

*Rác Gábor teremavató (PTE, GYTK, Farmakognóziái Intézet,
2016. június 3. Fotó: Kovács Orsolya)*

Adventi Hangverseny

Fotó: Verébi Dávid

Dr. Hollósy Tibor

A norvég hallgatók Tinnitus kórusa

Mózer Veronika

Tóth Bálint

Matyikó Boglárka

Szabó Réka és Sóki Richárd, zongorán kísért Gáspár Dávid

Gilincsek Balázs (dobok), Szabó Péter (gitár, ének), Döme András (zongora)

Yusuf Rahila Marie-Cleontine, a zongoránál Rebecka Grothe

Takács Gábor - fotója

Cseri László fényképei